

საქართველოს კულტურის მინისტრი

თავისებუ
1980

ဒັງລັກທຳ ດົງລັກທຳ
ໂທລະຄອນ ດົງລັກທຳ

ըստիցք եկածություն - եղանակական
տօռնելություն - ապհովություն ՌՅԴ ՀՀ-ու
Հմկություն - բարեգործություն.

სამართლებულის
კონფიდენციალური

21

საქართველოს საპატიონაცემო

თბილისი-1980

Inter silvas academi
guarere verum

აკადემის ჭაღათა ნიან
ვეძიებელ ჭეშმარიტებს

მიხატვენ

ნინა გურია

რიცხვითი

ნინამდებარე კრებული შეიტყობის სრულია საქართველოს კუთხით-პატიჟის გადა /I-ის ღობე-კუნძული/, გამნებრ-ბებითა და მისმიერი მიზანისას საუღებისამებრ.

იმი რანცუივინიდია ანირია პირველი მუნიციპალიტეტის მცხველის სასულივნო სემინარის მსმენვაზე და ღვევილია. კრებული გამოყენებული იქნება სემინარისა და საპატიჟის შიდამოხმარების წესით.

კრებული გამოყენების ქართველ სასულივნო მოწვანეობა ჩვენი მრევებისა და სამოქალაქო მიზანის აქტი უდინობრივია. აქ ღამისაფრება გამოჩენილ უცხოურ წვდისმათვალის თხზულების თარგმანებით. იმი კრებული ჩარმოადგენს აღრევე საერთო პირის - მეცნიერება, ღილაკურითა, ხუთვნების მუშაკთა მიერ სარვეოს-მეცნიერებათ საკითხებზე დაწერილ წარმომებს და ზარს მოუყრის სხვადასხვა პერიოდურ გამოცემებში გადაწყვეტილ სარვეოსმეცნიერო ლიტერატურას /გამოცემათა სათანაო მითითები/. კრებული ის სასავას საცარისათვე გადაწყვეტილ მიზანს - სარვეოსმეცნიერო-ფილ-სოფიური ცოდნით აღფურვის მომავალი წვდისმსახურის და გამოიხილოს ჩვენი ეპოქის ფორმის მონაპოვარი.

რომორც ეპოქის მიმები გვასწავლიან, გონიეროვან ჩრდილა კურენტების შემოწმების ერთ-ერთი ტრაქა. მაგრა /ინდუსტრიის ხანაში/ მდგრადისახურთათვის ერთიმ საჭიროა რეალიურ-იერო-ბიური ცოდნა.

16

ტანარებისაკენ მოვინოვებულ ჩვენი სასიქარუო
მწვავე მთავარი და პირადადც იძრებინენ ამის მატარის.

ბრწყინვადე საღვთისმეცყველო მრომების ავტორი კათოლიკო-
სი ანტონ I ქარაცებება: "სიბრძნე უკვდავია და ნათები, ფოვლი
გონებაც მისცანდე შეიქმნა და მისსავე ხაჭად გამოიხატა და
რამდენ ამცვარია სიბრძნე, ის მართებაც არაამეცვენიერია. იუ
ცადვილებს კითხვა, ვიზ ძაღლის სიბრძნის შეცნობა, გაუნ-
დველ, პაციანტ ფრიად აჩვიდა შეიცნობა იგი, როგორც ეს იქვა
ქართველთა ძორის გირია დამისმეცყველია იმანა პათიოლია:
"ღვთის ქმნილ ფომთაცან ვინც სიბრძნეს ეძიებს, ეტიარებს ვი-
რაც მას". თბილი საჩვენის გარეშე სიბრძნეს ვერა და ვერ შე-
ვიგონები".

ღრმა განსწავლური კათოლიკოსი პატისთავი გვიოძევარება:
"სასურიერო პირის სახის საკმაო როგორ ჟამნ-კონდაც-ბაკოთნის
ბერები ცოდნა. ქრისტიანი არა მარცო სპეცაციი მნიობისა უნდა
იყოს, არამედ ჭეშმარიტი მეცნიერების მიზანით მსახურებელების
ერსა ჯვარისმცველობასა".

ამას მთავარონებანენ რჩეული საერთო პირნიცა. იმის
აქტოებში საღვთისმეცყველო ღიცერამურას აუცილებელი მიიჩ-
ნებოდა არა მხრივი სასურიერო, არამედ საერთო პირთა განადე-
ბისფიცისაც. სასურიერო პაროკერის იგი სავსებით მართებულია
იკვება საერთო კულტურის განუყოფელ წარმოსაქმედა:

"უამრავი ქართული ხელნაწერი წიგნები, ბუკრები, სიცე-
ლები ჯერ კითვა თვალისწინა მიღურებულია და გამარტულია მი-
ნასფრის ფუ ვარესის კერალის სატაროში. ეს წაშიგ ჩვენი
განვითარები უხოველისა ერთს ქვეით დანძისა და ყველა
ჩვენთაგანი მოვალეა თავი მოუყაროს, ჩაიცვას და მეცნიეროს
ესე ფოვლით", - განაცხადებოდა გიგი ქლია.

"ერისციანობა ჩვენთვის გარემონტური მოვალეობა რომ არ გან-
ჩეს, ამისათვის აუცილებელია საფუძვლის წილის საფუძვლიან
ტანიმარტებათა შეიძენა ქართველ ენაზე და ტიბული საწვდისმეცყ-
ვაზო ღიფერაფურის შეემნა", – წერია გამოჩენილი ქართველი
პერატორი და სამოქადაო მოწვანე იუსტიციაზე.

სწორებ ასეთი გეტით წარიმართება "საწვდისმეცყვაზო
კრებული".

აქ, ღარია ამგვარი სახის მასალისა, ღამისეყდება კრიტი-
კულ შენიშვნებიც ამა ზე იმ წერილსა და წაშრომის. ღაცული
იქნება ორი ურთიერთშემავსებელი ძვლირიინიერი პრინციპი:
„docendo discimus“ /თა ვასწავლით, თავად განვის-
ნავლები/ და „discendo docemus“ /თა განვის-
ნავლებით, ვასწავლით თავად/.

ვიმეორვნები, რომ "საწვდისმეცყვაზო კრებული" განაცრ-
ძობს "საქართველოს საეკლესიო მახარიბრის", "მწყემსის",
"ჯერი ვამისას" და სხვა ქართველ საეკლესიო ჟურნალების სა-
უკავებო ფრაიიციებს და სიღრმისეული გააშევებს არაერთ, ჯერ
კიდევ მუქმოფენებ საწვდისმეცყვაზო საკითხს.

მაღრიბას ვუძღვნით ამ წამინდებისათვის სრულია საქარ-
თველის კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ს და მის თანამდებობ
ევარა სასურიერო ზე საერთ პირი.

ი ა ზ ა ზ ი,

წილკნები მთავარეპისკოპოსი, ანგრია
პირველი წერებულის სახელმის მცხველის
სასკრინო სემინარის რექტორი

საღვთისძეცველ
ქადაგი

სარვილის გენერალური აღმართი

საქართველოს საპატიონარი სწერიაზ საქართველოს კათოლიკოს-პატიონარი იღის II-ის თაოსნობით აღმართ ადგენს ქართველ სარვილის მეცნიერებაზ ღვესიკონის.

"სარვილის მეცნიერები კრებული" თანამშრომი იქნება ამ ნამონებისა.

სხვადასხვა, გამოცემული იყ ჯერაც გამოცემები, ღვესიკონებისან ამოკრიციდი იქნება სარვილის მეცნიერები, ქართველი ითარებინება აგრეთვე სხვადასხვა ღვესიკონებისან და ენათმეობებისან ისეთი სახის მასალა, რომელიც, ჩვენი ვარაუდით, შესაძლოა გამოცენებულ იქნას ქართველი სარვილის მეცნიერები ღვესიკონისათვის. ვძეფილო პირველ ნიმუშებს.

რთარი, რთობავს, რვილის გენერალური

მასალა ამოღვებულია ნიმუშისან: ერთანსამაგრე რედაქტორი, ქართველი ღვესიკონი, პროფ. ი. გიგმიძისა და პროფ. ა. მანიძის რედაქტორი. გამომცემისა "ქართველი ნიმუში", თბილისი, 1928 წ.

ნიმუშ ჩატინაშვილი, ქართველი ღვესიკონი, პროფ. ა. ლომიჭის რედაქტორითა და გამოცვლევით. სახელმწიფო გამომცემისა, თბილისი, 1961 წ.

სარვილის მეცნიერები უმეტესი ამოკრიცა ანდრია პირველი რედაქტორის სახელმწიფო ქართველი სასულიერო სემინარის მსმენერია მჩენაშეს მიმღებადის.

ღმისი - არს სკრი წათვედ, ღაუსაბამით და მიჩეტი
ყოველთა გასაბამიერით; და გამშებულებულ
ყოველთა, წმინდი გამოითარების: ხევა
და წვა /სურან-საბა/.

ღმისი - არსება პირველსაუკუნო, უძენაესი და მხო-
ლო მიჩეტი არსთა გასაბამიერთა, წმიერ-
ნიცა არსებენ მის მიერ /ნ.ჩუბინაშვილი/.

ღმისიანება - ითემის ყოველთა მხევრები წინაგანმდებრი-
შისათვის, ვითარ ყოველსაუკე მოიხილავს და
შემოკრებით აღმდესებს თავისითა მოწყარები-
თა და იპყრობს /სურან-საბა/.

ღვიარების ვარაუდი - სწავლა წვდილისათვის და პაცივისუემისათ-
ვის მისისა /ნ.ჩუბინაშვილი/.

ღ მ გ რ ი ნ

მასარა ამორებულია წიგნიდან: „Православн-
ая богословская энциклопедия,” под. ред.
проф. А. П. Лопухина. Петроград, 1907, т. II
ავთორი ა. გრაგოლევი
რესულიან თარგმნა დილიონი
სარმათ გვიაზაძე

ღმისი - უძენაესი სახელი, წმიერსაც უკავშირება ადამის
ფომის ყველა წათვედ და წმინდა სასოება, წმინდი პაკლიბს
სამცართ თავის ახსნასა და განმარტებას, ივის მიჩეტისა და
მიჩანს. მიჩეტთა ძიება მეუნიერების სატანია, მიჩნების შეს-
ნავრა კი ფილისოფიას ეხება, მაგრამ არც მეუნიერებასა და

არც ფილისოფიას არ ძალუდა ჩართოუჩინონ ქმერთი კაცობრივის
სკოლა სახელმწიფოს.

მეცნიერება სინამდვირის კვლევისას გამურმებით აწყებო-
და ურთიერთსაპირისპირი მრავალმხრივობას. მუნების მამითზავე-
ბერ ძალებში ხან კეთილის საწყისის სიფარხეს პოვლობა, ხან კი
ბირთოდისას. ^{ბირთოდი} მზე ხან ტეოდერიმუზერი სიმინდითი არავსებს ღერა-
მინას, ხან კი ბამუშავერი მცხუნვარებით ავერანებს. წვიმები
მცენარეთა ბრძანებები კეთილად მოქმედებენ, ხეირად კი ნაცოდის
ღამინიდებას უძრიან ხელს. მუნება ერთის და ამრავლებს სიცოც-
ხლებს, შემდეგ კი თავადვე სპობს და ანარეურებს მას. აღნიშნუ-
ლი სხვადასხვაობისან მეცნიერებამ გამოიიფანა ღასუვნა მუნების
ეპურიერების შესახებ და უარყო სიცოცხლის მორცევი რამდე
მიმანშენონილობის არსებობა. ამიტომ მეცნიერება შემოიდარგია
მუნების დენომენთა ორენ კავშირებისა და თანმიმღევრულობის
შესწავლით და უარყო ღროისა და სივრცის დარღვევიდან გაწე-
ვის, ფრანსფერობულ სფეროში შეფრის შესაძლებლობა.

ფილისოფია კი თავისი კვლევა-ძიებისას დავიღანვე ხელ-
ძრვას ერთობება ერთიანიბის ღობისური შემეურნების პრინციპებით.
ამის გამო იტო სამუარის იანერება როგორც ერთ მთავარს და
ცოდიერების ფოვა მოვარას განიხილავთ როგორც ამ ერთი სან-
დისის სხვადასხვა გამოვლინებას. ფილისოფისებს, სხვა განარჩე-
ნი აგამისნების მსგავსად, სიკეთე ურჩევნისათ მორიცებას,
მშვენიერება – სიმახინჯეს, ამიტომაც იღვივონენ ისინი რეზ-
ნისაცენ და უაღარებონენ, რომ აპსილუცი საწყისი, რომის
გამოხატვებებასაც სამუარი ჩარმოადგენს, არის უტემავესი სიკე-
თეც და უტემავესი მშვენიერებაც. მაგრამ იუკი ფილისოფია იმ

ერთი მდრიბის გამოხატვას, მასინ, აქერან გამომდინარე, ფო-
ვარი პორტფერა, რომელიც კაცობრიობის ისფორისამ იყოს, ყველა ღა-
მან გრევლი სფიქის მოქმედება განხილულ უნდა იქნას როგორც
მა ერთი საერთო საწყისის კანონიერი გამოყენილება. ეს ღასკვნა
შავ ჩრდილს აუკრიბდა იდეალისტური ფილოსოფიის ჩრუბილებს, ფილ-
სოფია კი თავის მხრივ ვერადებს კუპირისპირება ამ სიმართვეს.

შეუძლია კი ცენაპრესს კომარტვის არამიანის სწრაფვა სიმარ-
თვის, სიკეთისა და მშვენიერებისაკენ? ვერც მეცნიერება და
ვერც ფილოსოფია ვერ იძლეოდა პასუხს ამ კითხვაზე. სწორი პასუ-
ხის გაცემა მხოლოდ გამოცხადების რეიტინგის ძალებს ივისი
მიძღვნილ წმერთხმი: სამყაროს პრაქტიკა მამა, რომელმაც შექმნა
სიცოცხლე ყოველისშემარტივ სიცვარულის ძალით. წმერთმა ივის მიერ
შევმიტა არსებებს მიჰმარება ნაირგვარი წიგნი, ხოლო კონკრე-
ტური წმინდებს მიუშოდა უჩენაესი წერნიერება - თავისუფლება, ზეით-
შემცირებისა და სულიერი თვითჩამოყალიბების უმაღლესი ურართი. ადა-
მიანის თავისუფალი სწრაფვა სულის უჩენაესი მითხვანილების სკონ-
ცემარიცხების შემეცნება, სიკეთის აღსრულება, ღერამინატე-
მშვიდობის გამეფება/ ყოველდღიურ შემწეობასა და თანამიერებე-
ბას პლატფორმისაგან. ხოლო ამ მთხოვნილებაზე უარ-
ყოდა წიგნავს ფერმარიტარ წეტარი ცხოვრებისაკენ განვითარებას,
- ბოროტების ეს შავი აჩრდილ ანევს სამყაროს და თავად შეი-
ცავს თავისსავე სიკვერისა და განაღენებას. ასე რომ, გვმოძრ-
ვოს გამოცხადების რეაგირა, არსებობს წმერთი - ამსახურებული
თავისუფალი პიროვნება, უსასრულ ძალა /ყოველის მიჩები და
ივითმიტები/, სწრაფოდირი ქონი და განუმომერი სიცვარული.

არცერთ არსებულ წენების რეაგირაში არ გვხვდება წმერთის

ასეთი სწულებული სახე. შენების მოვარეობაზე მრავალსახეობამ
და აღამიანის სწრებების მრავალმხრივობისაკენ გაანაწევენ.
დოდების ერთიანი, მდრიანი სახე; მისი ყოველი აფრიმული
ჩამოუკიდებელი ხაცით შემოსა და ერთმანეთს ღაუპირისპირ
ჩვითური ძალის ორგვარი გამოვლინება /მიმდევრები და
განმეობებები/.

აღამიანისავე იფრევამ ერთიანობისაკენ შემჩრდომი ისევ
შესძლება ღვთაესმომის გამომხატველი ყოველი სახე, გააერთი-
ანა ისინი სამცაროსთან და ასე, თანრათანობით, პოლიტიკის
გარიერებინა პანთეონია.

ფილოსოფიამ აქვთას გამოცხადების საიდუმლო, როგორც
ცნო წმიერთის შემცირებისა, მაგრამ იმის მცირელობაშიც, რომ
უფრო ღრმისა გაეამრებინა და მოღომდე გაერცვია ამ წათერხე-
ვის არსი, ხშირად ამასინჯებრა მას, მამა უდარი სწულებუ-
ლების რამ აპსცოლული აჩრდინით მეცვალა^ლი მერსცხა
ერთადერთ ყერძინოვ წმიერდა. ამასთან, ამჟადებება, გამოც-
ხადებისმიერი წმიერთი შინაგან ურთიერთეურიგებელი ჩინაპოვ-
რობებს მოიცავს და უარყოფის რეაგიტით ნარმოსახული წმიერთის
ყველა პრეირკულს, როგორც სწულები შეუსაბამოს ამსოდეტური
სურის ფილოსოფიურ ცნებასთან.

ასეთი უარყოფის ნანიღობრივი სიმართე ის იყო, რომ
აღამიანის არასწულებული ქონებასა და ენას მართვაც არ შეს-
წევთ უნარი სიცივითა და წარმომეტენით სწულად გამოხატონ
ღვთაების არსი. მეორე მხრივ კი, იგივე ღვარსაჩრისის სიყვა-
რე და ბირთვება ის არის, რომ იგი ადგილის დაჭირი, უარისკო
ამსოდეტური მეცვალოს წმიერთის შეძლებისაგვარი სწული

და ცოდნილი წარმოდგენა. წმინდი აბსოლუტური პიროვნებაა. ღია-
სიყვასეში იცვლია, ეს განსაზღვრება მინახვან ჩინაძემდევობას
შეიცავს. პიროვნება, "მე" აუცილებელი სასრული, დასაბეჭდობი
უნდა იყოს. "მე" თავისი არსებობის ერთ-ერთ აუცილებელ პირო-
ბა "არა მე"-ს გურისხმობს. საკუთარი "მე"-ს გააბეჭდა მეიდ-
ლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, ვი მას "არა მე" უპირისპირება.
ამრიგად, იმისათვის, რომ წმინდა თავისი თავი გაიაზროს და
გახდეს პიროვნება, მას სფირება რაღაც სხვა, თვისი არსების
მოპირისპირე სხვაყოფა. მაგრამ ამ შემთხვევასში იგი კარგავს
დამოუკიდებლობას და, ამდენად, კარგავს თავის აბსოლუტობა-
საც.

ეს ივარასაზრისი მეცნისათვის საკრიზი ღამაჯერებელად
უწევდა და ბოგიერთი წვდისმოსავი მოაბრივნე /მაღარანში, ვე-
ნერონი, ბოსსუელი/ თავის განსაზღვრებები არასროს ხმარის-
რა სიცვლი "პიროვნებას" წმინდას მიმართებაში.

მაგრამ რას ნიშნავს ზერმინები "პიროვნება" და "მე"?
ამ ცერმინებს დასირთობია სხვადასხვა რინივნებით ხმარის,
მაგრამ ყარაბ, სამართლისნი იქნებოდა იმის ფერა, რომ "მე"
ყველაფერ იმის ერთობრივობას გურისხმობს, რაც უშეაღო მე
მეცუთვის. "მე"-ს შესახებ აჩრი არის აჩრი იმის შესახებ,
რაც ჩემია.

"მე"-ს ასეთნაირი განმარტებირან ცხადება, რომ სასრუ-
ლი "მე" დამოკიდებულია "არა მე"-ზე ჩარმოითხოვთ, განვითარე-
ბით და შეინარჩუნოთ. სასრული "მე" შეუძიებელია დეიტმენტი
იყოს, მის განვითარებაზე ჩემიქმედებს გარესამყარო. არამისანი
საკუთარ "მე"-ს დანდაბონ აცნობიერებს, მისი ივითშევნება

სწორებ თანხაზენობით ცალიშვილია. პიროვნების განვითარების
პროცესი და მიზანმიზულებისა და მიზანმიზულების პროცე-
სის. რაც კურთ მეფის კითხრება არამიანი, მიზ უდრი მიზან-
სა და სრულ ჩართულების იქნის საკუთარ ზავიე, მიზ კურთ
რამოჟვილებელი ხდება მისი "მე".

პიროვნებაში ჩანარიცვილია მიზანმიზულებისა და მიზან-
მიზულების უმარი, რაც ძალებით არამიანის სულიერი ჩრდილი-
კვალი. შემდეგ არამიანი გიაზაურ ვერასტოს შეზღებს და
მიზანმიზულების, რადგან მის ამიგვარ სწრაფვას გრძელებს დაწესამ-
დარი, მისი საკუთარი სხეულისან დაწყებული. მაგრამ რამდე
მანვითარებულიც არ უნდა იყოს არამიანის მიზულობიერება, იგი
მარნე ვერასტოს ასახავს მისი "მე"-ს სრულ ხაფვებას. არამი-
ანი ვერასტოს ჩასწერება დავისსავაე სულის ცვლა დადარცე
ხვეულს, თავისი მიზულობიერებით ვერასტოს შეაღწევს მის
კრიტიკ არსები. სწორებ ამიტომ არის არამიანი მიჩნეული არა-
სრულებრივი, შემდეგ არსება, მაგრამ მიკუნებავარ ამ არა-
სრულყოფილებისა, იგი მარნე ჩართულების ხაფვებას სრულყოფილი,
აღსოდულური პიროვნებისას /ე. ი. წვთისას, რებ./.

თავისი ცოდით აღსოდულური პიროვნება არაღერ გარეგანდე
არ არის დამოკიდებული. ღვთაებრივ მიზენებათა ერთობლივა მა-
რთადული და უცვლელია. აღსოდულურის მიზანარმობენა, ისევე
როგორც მისი ცოდა, არავითარ გარე პირობაზე არ არის დამოკი-
დებული და, რასაცემოვნია, არც საჭიროებს მას. აღსოდულურის
პიროვნებაზე ჩართულების განსაზღვრულობა შეაქვს მის არსები.
მოგიერის ამირი, განსაზღვრა მდგრადის დასმას, შემდეგ ას-
ნიშნავს. მაგრამ ეს შენიშვნა უბრალ სიცოცხლის თამაშის და

მეორ არადერი. ტანსაზღვრება არ წილავს მღვარის ღასმას, იგი უბრავი წილან-თვისებაზე მიღვითითებს. შეუძლია ამ-სორულურის ცალცრება როგორც ტანსაზღვრებისა, რომელს გა-მოხატულებას ამ ნარმოადგენს ჩვენი ტანსაზღვრული, ტანგომიღვ-დებს ღამორჩილებული სამყარო. მას ას, —

ამსორულური რომ ტანსაზღვრების ფოდილით, ვერადერი გარეაქტინით მას ტანსაზღვრულ სამყარო /პოლენური ენვირონ- თავისთავად ვერასროს გარეაქტინება კინეთიკურად/. ამ შემთ-ხვევაში საჭირო შეიქნებოდა კიდევ რომელიმაც სხვა საწყისის არსებობის ღამება, მაგრამ რამდენადაც ეს შეუძლია, უნდა მივიღოთ ატრი, რომ ამსორულური ტანსაზღვრულის სისავსეს ნარმოადგენს და არა ტანსაზღვრების.

ამსორულური ფიზიონ საზღვრავს თავის თავს, ტარეშე პი- რობერისაგან დამოუკიდებელი, თავაზვე ტანსაზღვრავს თავისი არსობის კანონებს და საკუთარ თავს შეიმეურნებს როგორც ამსო- რულურს, სრულიად თავისუფარ პიროვნებას.

მოგიერით ატრი, თავისუფარის ცნებაც შეუსაბამისა ამ- სორულურის არსთან, ვინაიდან თავისუფარის ატრიუნებას, რეფ- ლექსის, ძოროსა და კვირის მორის არჩევანის შესაძლებელას გვირსხმობს.

შეს საუკუნეების სქოლას ფიციური ფილისოდია ასე სკამია კითხვას: ღმერთი უპირველესად და უნინარეს ფილისა წერაა, რომელის არსებაც მისი ტონება და ტონებიან ტამიმინარე კანი- ნები ტანმარტავან, თუ პირიერი, ნება ეპვემიერარება ტონებას? თმა აქვინები უფრო მეორე პასუხისაკენ იხრებოდა და მისი ივარსაზრისით, ღმერთის წერა მისი ტონების აუცილებელ ტამოა-

ცხრებას ჩარჩოდებენ. მაგრამ წმინდა სწულებინი არსება, ფვილსწულებინი, იმი ფვილე ამჟამორებს თავის ძონებას, ისე- 33 როგორც ფვილონვე განსაზღვრავს თავის წებას. სასწაულ არსებათა თავისუფლება კი არასწული, შემდგრავია. თავისუფლი მოქმედება არ უნდა იყოს მისი ჩინჩილაშვილი ნინა არსებათა თავისუფლი წმინდაშისას გარდაუმარის ასეთი აუცილებელობის მნიშვნელოვანი ჯუ- მენტი. ადამიანი თავისი შემდგრავი შენების, მიმდინარე სა- შუალებათა უცოდინარობის გამო გარე სამყაროს გამოყიდვე- ბული. ამას ამანი დამოუკიდებელი კი დასაზღვრულობის ამგვარი პირობები სწულიარ გამორიცხულია. ადამიანი მხოლოდ თანამდებით აღნევს მეფსა და მეო თავისუფლებას. მნეობრივ სწულებისას ერთა იტი თავისი შენების უმრავლესი არსებობა თავისუფლება და რაც უფრო დართვებება მისი თვალისწილების არე, მით უფრო მრავ- ლება შესაძლებელ გონიერულ წმინდათა რეენობა. ამას ამანი სწულიარ გამოუკიდებელი გარე სამყაროს განკვეთი, მიზნები, რომელ- საც იტი ისახავს და მათი მიღწევის სახუაღებანი, ურიცხვია. წმინდი სისრულეა ფვილებისაბრუნებისა; მეონე ამას ამანი წებისა, იტი ყოველს შემძლე ძალას ფლიბს.

ის ამინი, რომ წმინდი უსასრულო ძალაა, თითქმის არავის უარყოფია, მაგრამ ხშირად ყოფილ შემთხვევაა, რომ ეს არასწო- რია ან შენირვნება გაუმისა. არსებითარ, ყველა სახის შენების- მიერ ძალას შეიძლება ეწოდოს უსასრული. მიზიდულობის ჩერტივის ძალა და დაძალების ინტენსივობა უსასრულია დეისი მოქმედე- ბის სფეროში, ჩვენ მიღვაჩინია, რომ მისი მოქმედება, რარიც უმინდონოდ არ უნდა იყოს იტი, მთელს უკიდესად სივრცეში

ვრცხლება. მაგრამ შიგიღულობის, ან სხვა რაიმე წერტილის და-
ძალულობისა და მოქმედების ინტენსიურობა მოჩვენებითია, რა-
ღან წერტილი სივრცეში სხვა არადერიც ფუ არა ნიღი, არარაბა.
სამყაროს ყველანარი ძალების გაძლიერება სასრულია.

უსასრულ მხრივი ის ძალა იქნება, რომელიც თავისი ინ-
ტენსიურობით ყველება უსასრულია. მათემატიკურია ესმოვალი
გვიჩვენა, რომ ერთ რომელიმე, თუნდაც სკო მცირე, მონაცვე-
ბე მართაც უსასრულ ძალა რომ მოქმედებდეს, მისი გაძლიერება
აუცილებელია გავრცელებობა მთელ სივრცეში. ასეთ რეალურ ძალას
სამყარო არ იცნობს. მას ჩვენ მხრივი წმენის ვაკეთვნებთ.

ღვთავროვ ძალაშე ნარმობენის შესაჭმნელად უნდა გავით-
ვარისწინოთ მისი სამი ნიშან-ზებისება:

1. ამსოდუფერი თავისუფლება. ღვთიური ძალა უნარმოსირია
ქმედებდეს ან არ ემერებდეს, შეუძირა ნარმობენას ყველადერი,
რაც მის წევას მოესურვება;

2. სამყაროს შემარგვენები ყველა საწყისი ღვთავროვი ძა-
ლით არის შეუძირი;

3. სამყაროს მიმართება ღვთავროვი ძალისამი ან უნდა
განვიხილოთ როგორც მოვლენის მიმართება არსისარი. არანაირ
სასრულ ცოდას ან ძალებს იყოს გამოხატულება ან გამოვლენა
ღვთავროვი არსისა.

ადამიანი აცხადებს რაიმეს შეუძირის იქას, მაგრამ საფრ-
თო მასაზე არ ძალებს, რომელის საშუალებითაც იქას ახორციე-
ლებს, დარე სამყაროან იქანს. ღვთიური აჩრი ის ძალას, რომე-
ლიც არსობას ანიჭებს ცოველივე იმს, რაც რეალურად არსებობს.
ღვთიური აჩრი ნარმობენის გონიერ და თავისუფარ ცოცხალ არსე-

ბას და ეს სასრული არსებაც ღვთიური ამ ნარმობენის ძალით
ცხოვობს, მოქმედებს და ვითარება. ამ ფაქტზე იაყრინობით
მოვიდერთი ღვთისმოსავი მოაჩინოვნე ამშობდა: წმერიმა რომ სამ-
ცაროს არსებობა დასრულებულად მიიჩინოს, სამყარო შეწყვეტს
არსებობას /შეადარე საუმჯობესო, 17, 28/. ასე უკავშირ-
ებს ერთმანეთს ღვთაებრიბის არსის ორი ნარმობენა - ღვთიუ-
რი ძალა და ღვთიური ამინ.

წმერი სრულყოფილი ქონიერა. არამიანური ამინის ამინის
შემდგრებია მასალით /იმით, რაც მის საცომელითვისა მისან-
ვრობი/, არამიანის ცოდნა არასროს ფოვისმომცველი არ არის,
იგი მდიდარი ვერასროს მოიცავს შესასწავლა საგანს, ვერასრ-
ოს შეაღწევს სრულად მის არსები. ღვთაებრი შემეცნება საც-
ნებს არსებითად აღიქვამს, იგი არასროს სარცებლობს ჩვენი
შემწყდერი სამყაროსათვის ჩვეული ღობიკური კაცებორიებით.
ამის გამო ტოგიერდებმა აბსოლუტს არ მიაკუთვნეს ამინის ამინის
უნარი. სინამრვილეში კი მისთვის არაა ნიშნავი მხრივენ
არასრულყოფილი სასრული ამინის. ღვთიური ამინის ფვითვე
იქმნის მასალას თავისი ამინისათვის, იამრებს უსასრული შესაძ-
ებლობებს, ყველა საშუალებელსა და მიმწებს.

პირველი საუკუნეების ქრისტიანული დილისადამ ღვთაებრი
ამინის ნახრაზე - ცეკვით და უნდობება. ღვთის სრულყოფი
ცონებას მისი განუმომელი სიცვარული უერთდება, რაც საცვარე
არსებათა შეინიერებით მონიჟებული ნეფარება. ხშირად კამით-

* / გეამინის, გეშა ამინის.

ქმედა ატრი, რომ სასწრავ არსებათა ბევრი კანცილის
უსასრულო სიცვარულს. არამიანი ვერ კმაყოფილობა ცხოვავების
სიცვარულით, იგი თავის მსგავსთა სიცვარულს ვძიებს. მასა-
სამამვ, უსასრულო სიცვარულით თავის მსგავს უსასრულო სიცვა-
რულს უნდა ეძებდეს, მაგრამ უსასრულო მართოს, ამიჭომ მისი
სიცვარულით ჩაუკრიანდებედნ რჩება. გამოცხადების რეზიგნი
ამ საკითხს წმინდოს სამსახურით, სამების მოძღვრებით წყვეტის:
არსებითარ მთავარი და ერთიანი აბსოლუტური გასამსახურებულია.
წვდაებრიობის არსის მიერი სისწრე განუდიდაა მიკვეთვის
თითოეულ დვიდურ სახეს, მაგრამ ყოველ მათგანს განსაკუთრებული
გამოვიდებულ გააჩნია განარჩენი სახეებისამი, თავისი
განსხვავებული ურთიერთობა აქვს სამცაროსთან. აბსოლუტურის
უსასრულო სიცვარული წვდიდულ სახეთა ურთიერთვავრიობით ხორციე-
ლება. წევარი ავტუსტინეს სიმყვებით: *Vides trinitatem, si
caritatem vides.** / სამცაროსამი სამების მიმართებით
ავენს წმინდი განუსაზღვრე სიცვარულს მის მიერ შექმნილი
მიწიერი არსებებისამი /ითან 3,16; 14,16./.

აბსოლუტურის ყველა წვდიდური ფეისება მისი სამი წვდაებრი-
ვი საბისაგან განუდიდებია. როგორც ადამიანისათვის სწულია
წარმოუდენებია ატრისა და გრძნობის გამიჯვნა, ასევე წვდაებ-
რიობის არსის ყველა ფეისება აბსოლუტურაზ ერთიანია.

წმინდი ერთ მთავარობა და ყოველი სწულდოფილია, ამიჭომ
იგი არსავითარ ცვლილებას არ განიცილის. ის, რაც უცვლესია,
მოიცის. გემოქმედებას არ ეძვემოებარება და რაც თავისი აბსოლუ-
ტური სწულდოფით ყველაფერს მოიცავს, თავისუდარია სიკრცის

* ავტენტ სამებას, ი. სიცვარულს ხერავ.

ცემოქმედებიდანაც. მართლია, სხვადასხვად გარე პირობებით შეტურული სასრული არსებისადვის ძნვების წმინდის სრულყოფილების ნარმობენა, მაკრატ, მიუხედავად ამისა, არამისანის აპრი მხოლოდ ყოველადსრულობის იღების ნარმობენით პოულობს სრულ კმაყოფილებას.

მოგიერთების ტურაციულებამ და ტურიზმული იმართვით აფას ქვეშ დასუენა ამ ჩემულების რეალური სიმართვა /ნახე სიცევა ათეინი/ , ხორ მათთან ბრძოლაში რეაგირებით და ფინანსოფიურით აპროვილებამ წმინდის არსებობის ღამამფლიცებული ზეორების შემუშავება დაიწყო. არამისნებს, რომელთაც დაკარგეს წმინდის შეცრძნება, სამცაროს აკებულებაზე მიუთითებინენ, საბაზო ყველაფერი ღმიერთის უფლება არსებობაზე მეცყვალება.

აერ კიბევ ნარმართული ფილოსოფია /მიუხედავად არასრული ნარმობენისა და დამატებითის არსებე/ აყარიბებდა წმინდის არსობის ღამამფლიცებელ ჩემულებებს. ამაბე, უპირველეს ყოველსა, სოკრატესა და არისფორემეს საუბარი მეცყვალებს. ამ ზოგიერთ ჩვენსმიერ ქსენიონზე ჩანაწერის სახით მოუწივეს. შეამუშავება /1,4;/. სოკრატე არისფორემე მცირეს მიუთითებს, რომ სულიერ არსებათა შეცემნები გაცილებით უფრო მაღლა დგას იმათბე, ეინც პოემებსა და ქანდაკებებს ქმნის. სოკრატეს არით, ადამიანის თრგანიბიმის მიზანშეცნობიდი ჰარმონიულობა შეკვეთ შეცემნა მხოლოდ უმაღლეს ქონებას, რამეან შემთხვევა მიზანშეცნობას ვერ ნარმოებიდა. ადამიანი, დავად კონიკერი არსება, უჩენავსი კონების არსებობას უნდა უშვებეს და ყველა იმ უპირატესობიან გამომიღინარე, რომელიც ადამიანს აქვს მინიჭებული სხვა ქმნილებებთან შედარებით, უნდა ხვევილეს, რომ და დამატების განსაკუთრებული ბრუნვის საკანს ნარმაბენს.

სიკრატეს მოწადის, პრაფონის შრომები ღმერთის მცოდნების ჩამამთვალებელი უძარმატარი მასახუა. პრაფონის აგრიზ, რეალური სამყარო არ არსებობდა, იგი ზავისი არსებობის აუტილიზმი პირობაში იქცა, უჩენავს სამყაროს გურისხმისა, საჭარ იღები იერსრეიულ სისცემას ემნიჭინენ. ამ სისცემის სათავეში მაღლის იდეა იქცა, ღმერთის იდეასთან გაერთიანებული.

პრაფონის მიძღვნებით ჩვენს გარემომცველ სამყაროში შედარებით სიკეთის არსებობა ამსოდაფური სიკეთის რეალურ არსებობაზე მიგვაწიშნებს. შედარებით სიღამარტე, რომელსაც მიზანი ვხვდებით, გვადიქრებინებს, რომ "არსებობს ამსოდაფური მშვენიერება, რომელიც სრულია თავისუფაღია ხორციელისა და გრძნობა-რისაგან. ეს არის მშვენიერება თავისთვალი, რომელისცაც იქცებს დასაბამის ფივარდვარი სიღამარტე, მშვენიერება, რომელიც უდიდესი და მარწმუნება".

პრაფონის მიწადის, არისფოფერეს შრომები ერთი ღმერთის არსებობის პირდაპირ მცკიცებას ითვევა. მისი აგრიზ, ნიმინდა მაფერია მხოლოდ პოცენტისა და მეტი არაფერი. მაფერის რეალური ხევა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოძრაობის ფორმას იძენს. ფორმა მამოძრავებელი სანუისია. მაგრამ ჩვენს სამყაროში მხო-ლოდ მაფერისასთან შერწყმულ ფორმებს ვხვდებით. ტარშემი ყველა-ფერი მოძრავია და ამავე ღროს მამოძრავებელია. ვერადერის ვხე-დავთ ისეის, რომ მხოლოდ მამოძრავებელი იყოს. ამრიგად, მიზე-ზე რიცს სხვა მიზეზთა რიცი მოჰყვება უკან. მაგრამ მიზეზთა რიცები არ შეიძლება ღაუსრულებელი იყოს. აუტილიზმი კინა არსებობებს ძალა, რომელიც მამოძრავებს და თავად არ მოძრაობს,

ჩონჩხა ჭირმა /სწორი რეალიზა/ არსებულებაზე თავისუფერდ მაფე-
რიისაგან; ყოველი მამოძრავულები თავად უძრავი ძაღლა - წმინდი.
/ერავნული კუნიკული 1. ამ აზრს აკითხულებს არასოდება მეთა-
დიდი მეთორმეცა წიგნის.

ბერძენ ჭიროსოფისთვის ჩემულებები ციცერონმა ღამინურ სამ-
ყაროვი გამარტინა და განაკითხა წმინდის ცოდის ისფორიული
მოკაცება-ჩემულება. მან თავისი ვეთიდის ამოსავაზე წერილია
მიიჩნია ის აპიკი, რომ ყველა მომის ყველა ხატებს ირითებანვა
სწამიაზ წმინდის არსებობა /Tuscul. disput. I, 13; 1.

ერისციანობამიერები ეპოქის ფერმარიტი წერილის მიმღევარ-
ნი - ეპიკები, წმინდის არსებობის უბიერვეს მოციცებას სას-
წამულებსა და ნიშებრი ხერავებინენ. ფუმუა, უკვე ერისცეს მომამ-
რე ათასტე მეტი წელი წინ წმინდის არსებობის ყველაზე ძალია
არჩუმენტაზ მათ მარნა სამყაროს სირიაზ და სირამაზე მიიჩნიეს
/ფსალმუნები 18, 2; 96, 6; 100 12, 7-9, 37-41/, ძველმა ეპიკ-
ულმა ცხადივ შეიტნეს ამ აპიკის უზირესი მიმდვრების და
ფართო გასწუებას და დაამუშავეს იგი. "შესაუბის გირმანვენიე-
რებით შეიმეცნება მიჩები მათი ყოფისა!" - ამშობება იმ ეპოქის
უცნობი სასულიერო მნერად.

ერისციანურ ეპოქაში პირველად წეტარმა ავტუსტინემ შეი-
მუშავა ახალი თეორია. იტა თავის მოკაცებები მაღალის არსებულ
გამომიყოფა. არამიანს მხოლოდ მაღალ უცვარს, ყოველი საგანი
მას უცვარს იმავენა, რამდენადაც მასში მაღალია ჩაქსოვილი.
მაგრამ ვინაიდან ჩვენი ჩარჩორებებით მაღალ ყველაზე ციც-
რისაგან არ არის განაჩინებული, ჩვენ მოგი საგანი მეოდა გვიყ-
ვარს, მოგი კი ნაკარანდ. იმისათვის, რომ ასეთა გირა

ვიმსჯელო, აუცილებელია, რომ ჩვენს სურში თავისთავაზი მაღის
იდეა ჩაიძევოს, რომელიც სხვადასხვა მაღის შეფასების უცვა
არა უფრო მარტივია. სწორებ ეს თავისთავაზი, ამსოდუფერი
და უცველი მაღის ღმერთი, რომელსაც ჩვენი გონიერა მეომეუნებს
უშეავით, და განარჩევს 932 ათასობის შევარებით მაღი-
საცავ. / August. De Trinit. Lib. VIII c. ۴۷/.

ნეფარი ავტისთინეს ეს ღებულება განაცრცო ანსელმ კენტერ-
ბერების /1033-1109/. რომორც მაღის სხვადასხვა ხარისხი
გვადიქრებინებს, უჩენავსი, ამსოდუფერი მაღის არსებობას,
ასევე სიღირვა სხვადასხვა საფეხურებს უსაბორო სიღიარის
ცნებამდე მივყავართ და მოის, კონტინენტურ და ცვალება
ემიგრაცია არსებობა /რომელიც მეიდლება ცოდილიცვნენ და
შეიძლება არც ცოდილიცვნენ/, გვაიძულებს დავუშვათ უჩენავსის,
ჰილდერის, გარეუპლის არსებობა. ეს ცოდა უსაბორო სიღიარე-
ცას და უსაბორო მაღის - ეს ცოდა ღმერთი. / Anselm. Monu-
log. C I-IV /.

იტრვე ანსელმ კენტერების სახელიანაა დაკავშირებული
კიბევ ერთი, ინფორმირი ღებულება: ღმერთის იდეა სრულყოფილი
არსების იდეაა, რომის უმაღლესიც არა არსებობს რა. ერთ-ერთ
მისთვის დამახასიათებელ წილია ჩვენ მის ცოდას მივიჩნევთ.
ეს რომ ასე არ ცოდილია, ჩვენ სხვა არსებას ნარმოვიდებემოთ,
რომელიც პირველის სრულყოფილებას თავის ცოდას შეუერთება,
მაგრამ ამ შემთხვევაში იტრ პირველი გაუძლებით მაღის იდე-
ბობა. ეს დაუშვებელია, რამეთს ჩვეულებრივ უმაღლეს
არსებაზე ვისაბრენთ. ამრიცად, ღმერთი უნდა გავიაჩინოთ, რომორც
არსებული. ასევე მიიჩნევს მას ის უცუნურიც კი, რომელიც ამ-
ციცებს, ღმერთი არ არსებობს. / Anselm. Prolog. II/.

ანსელმის თნილობის არტუმენტების ჩინაურმეგა არსება
მერი განერინი თავის შრომაში "უმეცრების საწინააღმდეგო".

განკურინის ჩემით კი კენონის დეორითა მინისტრებ 30-
203 უფრო ძლიერი გადასცერა თომა აქვინუმა /1225-1274 წ. Sum
theol. Par. 1, qu. 2, art. 1/.

თომა აქვინუმის აზრით, ყოფა სრულყოფილების წილამდი არ
არის, ამიღომ სრულყოფილების არსება ერთად მისი მოატრება არი-
ვითარ აუცილებელობას არ წარმოადგენს. თომა აქვინუმი განამზო-
ბარებრა ავტუფინესა და ანსერიმის კონცეფციას: ჩვენ გამჟღ-
მებით ვერარებთ ერთმანეთს სხვადასხვა საგნებს, განუწყვევილივ
ვხმარობთ სიცვლებს - "მეფები" და "ნაკრებები". შედარების ეს
მეოთხი რადგან *maximum-aliquid quod maxime est et consequens maximum-naturae*
არსებობას გვერდისხმობს. ამრიგად, ჩვენი რჩენა იმისა, რომ ბუ-
ნებაში ნამდვილები არსებობენ დარღობითი საგნები, აღსრულების,
წმერთის არსებობის რჩენას შეიცავს.

ღვაროვანი /1596-1650 წ./ ანსერიმისაგან გამოყვიდებულ
შეიძლება ახალი ონფილიკიური არქემენტი: მე არსპრემინირი
ყოფა ვარ, მაგრამ ჩემში ვიზე სრულყოფილის არსებობის იღეას
და ამდენად იძულებულ ვარ მივიჩნიო, რომ ეს იღეა მომანიჭა
არსებამ, რომელიც სრულყოფილებას დღობს და რომელსაც წმერთი
ვწოდება. ღვაროვას სხვა არქემენტი: მე ართავისთვარ ვვარსე-
ბობ. ასე რომ არ იყოს, ყველანარ /რისი ნარმორენაც კი შემი-
ტება/ სრულყოფილებას მივითვისები, მაგრამ მე ვიწაც სხვისი
შექმნიდი ვარ და ის სხვა უჩენავსი სრულყოფილება. და რომ
ასეთი არ იყოს, მე, რიგორიც ჩემი, ასევე მისი არსებობის მიზეზია
ძიებას უსრულყოფილეს ყოფაში გავიწყები. ღვაროვა კიდევ იმი-
თაც ასაბუთებს წმერთის არსებობას, რომ აღამიანისათვის გამა-
ხასიათებელია უსასრულობის იღეა. აღამიანი, მავარ სასრული

არსება, ვერ შეემნიდა იმ იქანს, ვერც სასრული სამყაროს კანონები შეთანაბრნებინენ ამას. მხოლოდ უსასრულო არსებას შეეძლო შთავენერვა მისთვის ეს იქანს, ამფიკურება ფრანგი მოატრივნა.

პასვალი, ღვეულების უმციროსი თანამედროვე /1623-1662/, რიმი მოჩინააღმდეგ იყო ღმერთის არსებობის ყველა ასეთიანი ღასსამუთებისა. მისაჩინდა, რომ ეს ღებულებები არსებოდებოდნენ არსებობისა, არამედ პრაქტიკულადც მავნე იყო.

ღმერთის ცოდის ღასსამუთებას იქთ გრძნობები, ატრი, სასწაული, ძიძრიასა და ქრისტიანობის ისტორიაში ეძებდა. ამასთანვე, მან შეემნა არათობირან ქამომიტინარე ფრიაზ თავისებური იეორის: არამიანი თავისი შეტყუდული ბჟუნების გამო, ვერასერის იფყვის ღანამიერებით, არსებობს თუ არა ღმერთი, მაგრამ მან აუცილებელად უნდა მიიღოს რომელიმე ვარიანტი. უმჯობესია ღაუშვანი, რომ ღმერთი არსებობს; თუ ასეა, მას საუკუნო ნეფალება მოერის, წინააღმდეგ შემთხვევაში კი დაქვირდება არაფერს კარგავს. ეს იქან მან უბრაზო ფრსანით ჩამოაყალიბა: "თუკი ჩვენ ვდებით კიდევაც იმაში, რომ ქრისტიანობას ჭერიარიცებად აღვიერდამ, თითქმის არაფერს ვკარგავთ. უბრაზება ის იქნება, რომ იგი სიცრუერ მივიჩინით და ამაში შევცვეთ".

მთსსუეცი /1627-1794/ ჭერიარიცების ცნებისან ქამომიტინარე ამთკიცებდა ღმერთის ცოდას: აუცილებელია, რომ ვინმეს მიერ სრულად აღიერებოდეს ჭერიარიცება. რაოდნ შეტყუდულიც არ უნდა იყოს არამიანის შესაძლებლობანი, მან ღასხროებით მაინც იცის მუნების კანონიერი და იმასაც შეიცნობს, შეუძლებელი იქნებოდა რაიმეს შეემნა, ვიღაც სხვა შედინება რომ არ ჩასწორობოდა მათ. /ბუნების ამ კანონი/. აქედან ქამომიტინარე,

წისსუეფი ასკვენიდა, რომ არსებობს მარადული სიცოცხლის ცნება, რომელიც ძალის ყველანაირი კანონის, ჩესრიგისა და პროპო-
ციის პირველსაწყისი საფუძველი.

წისსუეფის სხვა ღებულება ასეთია: წმიერთის ერთადერთი
სრულებრივი კოდა, ყველა რამარჩენი არასრულყოფილება და მე-
ტარ და მაკრებად არყოფნას უახლოვება. შეუძლებელია დავუშვათ,
რომ არასრულებრივი, ის რაც არყოფნის ზღვართანაა, არსებობს,
სრულყოფილი კი, რომელიც არაფრისებანაა დამოკიდებული, - არა.

წისსუეფის სახელმანიშვილი მოჩინაადმირალი დენჯარი
/1651-1715/, რომელიც მიერ რიგ საღვთისმეცყვალო საკითხებში
კი ეთანხმებოდა მას, წმიერთის კოდის მფრიცების შინაარსით
და მეთორით დაუახლოვდა თავის მეთოჯეს: ჩემი გონიერის შემად-
განჯი იღები და "მე" ორი სხვარასხვა უნება. მე კი ცვლილი
და ხშირად ვდები, იღები კი აბსოლუტურა ფერმარიფი და
უდილი არიან. ამ იღებათა სიმართე ჩემი არყოფნის შემთხვე-
ვამიც კი სრულია უდილი ბარჩების. შეუძლებელია, რომ ეს
იღები გარე პირობების მიერ იცის შეუმნილი. გარე იშიერები
კონფიდენციური, ცვლილებანი და ნარმავანი არიან, - იღები
კი სადოვლით, მარადული და უდილი. მე არ შემიძლია
ეჭვის ქვეშ დავაყენო მათი კოდა, რადგან ის, რაც სადოვლი-
თათა და მარადული, შეუძლებელია არ არსებობდეს და მცირდე-
ბეს ის, რაც ცვლილება და ნარმავარი. აუცილებლად უნდა არ-
სებობდეს ისეთი რეალური რამ, რათა ჩემს იღებს შეესაბამება,
რაც ჩემის მარადულ ჩატანის და ყოველთვის ჩემთანაა, მარგნაც კი,
როცა მასწე არ ვდიქობ, და მოით, დამტე ის რაღაც მე არა
ვარ, იმი ჩემთვის კურთ ახლობელი და ინტიმურია, კინე ჩემი
საკუთარი კოდა. მე ვდიქობ, რომ ვსოდენ საკვირვება, მახრი-
შელი და თან უცნობი კოდერება წმიერთის.

ღაიძენი უმა ახალი დოკუმენტთა შემთხვევაზე საკმაო საფუძვლის კანონის ბაზიზით მიუმართოთ: ჩვენს გარემო მყოფი საგრძნები შეტყოფული და კონფიდენციული არიან. არა გააჩნიათ ისეთი, რაც უცყვალსა და აუცილებელს გახვიდა მათ არსებობას. შევძლია სახე იცვალონ, იმითრაონ და სხვადასხვა თანმიმდევრობით მოგვივრინონ. ასეთი ფორმა საფუძვლის მიერთ და ეს საფუძვლი ისეთ სუბსტანტულ უნდა ვეძიოთ, რომელიც თავისთვის უკვე საკმაო საფუძველს ნიმობავენ და ამინიჭი გარეულობის და აუცილებლობის. ამ მიზეზმა გონივრული უნდა განაპირობოს არსებობა სწორები ამ კონფიდენციული /რომელის დოდაც დასაშვებია/ და არა სხვა რომელიმე სამცართსი. ღაიძენი ისიც იკვეთა, ხომ არ შეიტავოა ასეთი არსების გარეულობის ცნება ჩინაგორევის და შესაძლო იყო თუ არა იგი.

ღმერთის კოფის მფკიცების უცნაური დეირიგები შეიმუშავეს ღაიძენი და თანამედროვე ინტელექტუალი მოაბროვნების ნიუფონმა და კუარცმა. ნიუფონი ასე მსჯელობა: პრანეფერის მოძრაობა მხოლოდ მიზის მიზირების ძალით რომ იყოს განპირობებული, ისინი მჩენე დაუცემობინენ. მათ შეუნივერსიტეტის მოძრაობის შესასწურებელი ჩვეთის ხელი სყირდებათ, რომელიც შეიძლება აძლევს პრანეფერის მოძრაობას მათი თრიბიტის ცანებესტე. კუარცმი იწოსა და სივრცეს გარკვეული სუბსტანციის თვისებებს მიაწერონ და იურიან გამომიტინარე, რომ იწოდა და სივრცეს უსასწუროა, ასკვენია, რომ მათ სუბსტანციაზე კერ ჩაითვლება მათშივე მოცემული სამცართ, ამინიჭია ღრმა და სივრცეს მიიჩნევთ უსასწურო სუბსტანციის - ღმერთის თვისებებად.

მე-18 საუკუნის მეორე ნახევარიდა, არის ფე შემსჭრელის ღმერთის არსებობის დაუცი არამიანის სკოლები მოსწრაფების აუსირან გაციტუაცია: "მომავრის, ამაღლებულის და სრულყოფილის

ცამი ერთი სკოლის მიზანი არის მაგისტრი დამტკიცებულ
დღის არსებობისა, ვინე გეოგრაფიული ღასაბუთება".

კამილ /1724-1804/ დაუნიდებად გამოიძინა ყველა მარადე
არსებული კონცეფცია. მისი ღებულების მიხევები, ამინდს სკოლებ-
თური აუცილებელიან სურა არ გამომინარეობს თბიერებული სი-
მარმინის უფლებარობა. ჩვენ ყოველ მოვლენას აუცილებლობით ღრივის
კაცების მიზანი ვისტრები, მაგრამ უბავთა, რომ ღრივი, რომელიც ჩვენ
ჩარმოვალის უფლება, თბიერებული არ არსებობს. ეს გნოსოფროგი
პრინციპი, რომელიც ამოკიცებს, რომ ჩვენს ამინიჭებასა და ცო-
დიერებას შთოს შეუძლებელია რამი კავშირის არსებობის დამტკი-
ცებას, რასაცირველია, სრულია უარყოფს თნილობის სამუშაოს
ძალას. თნილობის სამუშაო ერთად უდასურდება დასკვნაც წვდის
არსებობისა სამცაროს არსებობიან გამომინარე, როგორც შეი-
ძირიან მიმეტის მომიტიური დასკვნა /კოსმოლოგიური სატეო/.

გნოსოფროგი საფუძვლების გარეა მას არასარჩმუნოს ხის ისეც,
რომ აქ გარაფანილია ჩვენი, შემთხვევითობათ სამცაროს პრინცი-
პი, რომელის მიხევებითც ყოველ მოვლენას თავისი მიმეტი გააჩინია.

კანო უკიდურეს შეუსაბამოებას ხერავს ცირს შეჩდურებასა
და დასკვნის უსასრულობას შთოს /ნმინდა გონიერის კრიფიკა/.
მაგრამ მისი ამინდი, ის ვერ დავამოკიცებთ უმერის ციფას, უნდა
ვარდართ მარწმ მისი არსებობა. ამისათვის კანოი ჩნეობრივ დე-
ბილებას ევთვატობს: ადამიანი სრული ფის სკონის, რაც
ამ ქვეყნაზე მიუწოდება. მაშასაბამე, უნდა დაუშვათ, რომ არა-
მიანს უკვეავება ვის. იმისი მოხხოვნილება აქვს, რომ სრუ-
ლოდებას შეინიერება შესტავოს /გონიერი არსება შეენიერი მხო-
ლი იმ შემთხვევაში იქნება, ის ყველაფერი მის ცარცემი მის

წერასა და სურვილისაა შედანხმებული. ზნეობრივად ძანვიდარებული ადამიანი უშედერებისა და სიღაფავის ძარებიც უფლის გერი ვერდებით შეინიერი ვერ იქნება/. შემინიერების, სრულყოფას და ჰარმონიის ჩარმოქმნა მხოლოდ წმერთს ძალუდს. მხოლოდ წმერთის რჩევა ჩარმართავს სწორად ადამიანის ღვთისას სრულყოფისაკენ.

იაკობი /1743-1819/ ეთანხმებოდა კანცელის იმაში, რომ წმერთის ცოდის დამფუძველა იეორიული გვით შეუძლებელია. იგი ავითარებდა აბრს, რომ წმერთის ცოდაში დაწილება შეიძლება არა ღოლიკური, არამედ სხვაგვარი ციის საშუალებით. წმერთი უშეაღია ბემოქმედებს ადამიანის სურა, ხოლ ადამიანს მოსავს უნარი ღვთავებრივი გამოცხადების აღჭრისა. ამრიცად, წმერთისა და სხვა ყველა ბანარჩენი საგნერის ცოდაში ჩვენ ერთი საერთო /ციის საშუალები/ გვით ვრჩმუნდებით. და ამ გვით მოპოვებული რჩევა ღოლიკურ მფლიდებები გაფილებით უდრით ქადაგისა.

მენ დე ბირსანდი /1756-1824/ ითქმის იაკობის თანამდებოდა მეიმუშავა კიდევ ერთი ახალი იეორია: ადამიანი თავის "მე"-ს წინააღმდეგობათა გარეასავის კომპლექსი შეიმუშნებს. ის ადამიანი, რომელიც ემონება თავის ბუნებას, გრძელებით, ხორციელი ცხოვრებით ცხოვრობს. ხოლ ადამიანი, რომელიც ეპენის, ერინააღმდებება საკუთარ ბუნებას, ითავისუფლებს თავს მისი მონობისაგან, ეონიერი ცხოვრებით ცხოვრობს. მაგრამ ვერც ას ცხოვრება აკმაყოფილებს სრულად ადამიანს. სრულ კმაყოფილებას იგი მხოლოდ უჩენავს რეალობასთან ურთიერთობასა და მისაღმი თავისი განთავისუფლებული "მე"-ს ბარვემდებარებაში ჯპ-ვებს. ამრიცად, წმერთის ცოდა ადამიანთა სურიერი მისზრდებებით არის განპირობებული.

მენ ჩე მისანი მიჩემის ცნებას "ნებისა" და "მე"-ს ცნებების ასტროულია. მაგრამ, მისი ამინი, აღამიანური "მე" არც არის და არც შეიძლება დოვის მიჩემი იყოს, აუკან გამომ-რინარე, უნდა არსებობდეს უნივერსალური "მე", რომელმაც მეტ-მნა დოვერი, რაც კი დღემდე არსებობს.

რვეიბიისა და ფილისოფიის ისტორიაში იყო ცხები, მოეხი-ნათ ტემოზ ჩამოთვლილ ღებულებათა კრასიდიკუაცია, რაც ძირითა-დარ ძერმანულმა და ფრანგება ფილისოფისებრი განაპირობებულა. თრივე კრასიდიკუაციას თავის ღირსებებიც ცააჩინის და ნაკროვანე-ბანიც, მაგრამ, მიუხედავად ამ ღირსებებისა, მათი ჩარჩოები საკმარი ვინწო და გამრიგადოებულია იმისათვის, რომ მდგრად მოიცვას ან ამინურის ღმერთის არსე.

დასკვანის სახით შეიძლება ითქვას: სანამ აღამიანი შინა-განმარტინი არ შეიგრძნის ღმერთს, ვერსნაირი მფლიცება და ღებულე-ბა ვერ შესუნიერდავს მას რჩენას. მარტინ ღირიკური ანარი-ზის საშუალებით ვერ ჩასწორება აღამიანი ღმერთის არსეს: მხო-ლი ბრძოლებით სრულდოდით ჰპოვებს იგი უდას. ტემოზ აღმიანუ-რი მფლიცებანი კი თბენ დვითის ძიებისაკენ უნდა ნარმართავის აღამიანს. ბოლო მათ, ვისი გულიდანაც ეშმაკის ცირკერებითა ჩაზრდაცემული რჩენა, ამ მფლიცებებმა უნდა აღუძნან ვერების სურვილი, მსგავსად სახარებისული სვეულებური მამისა: "უდარო, მკმენი ურნმუნრებასა ჩემსა!" /მარტინი 9,24/.

ლეიტონი
სახურავი

წილის მაფიაზე გადასტური საჭიროებები

ამ წერილით საფინანსებლის კრებული
მაფიას ქვემოთ მიღებული კავშირის მართვა
და წვდის მაფიაზე ნააჩნიეს.

ვალის ამონა

მრის მიმოხილვის აპილი

წინამდებარე წარცევის ამონებულის უწყების სასუ-
ლიერო მოთხოვის მიმოხილვა, რომელსაც შერძნება "ვარდა ამისა
და ითასაფის" ცხოვრება ენიჭება.

ამ სკოლის მიმოხილვის მოთხოვის შერძნება ენა-
ბე მთარგმნების ვიწარებაზე მეცნიერებაში ღოვმე ღირე
კამადია.

ავთორობის პრეზენტაცია მოწის მთავარი ადგილი
უფრო უფრო ეფუძნება იმ ათონებს და ითანა და-
მასკებს. მრავალმხრივი კვეთა-ცივის შემჩვევა მეცნიერ-
თა უმრავლესობა მხარს მაინც ეფუძნება ავთორობას უფროს
/როგორი, მარი, პეტერი, კავკაცია, ნულუბიძე, ლანგი,
ყაფარიშვილი და სხვანი/.

წარმომების ეს აღიღი მექანიზმის ეფუძნება მიერ
არის ფინანსურის "აპოლოგიაზე" დაცრდობით, თეონი ათონები
ახდენს მის კრიტიკული მეცნიერების გარეშე. ამიტომაც ამ წარც-
ვებს ეფუძნება ათონების სახელით ვაჭვეცნებთ.

წინამდებარე სიცყვას ავთორი აფეშევინებს ერთ-ერთ
პერსონაჟს, ნაქორს, ყრილობაზე, რომელც მოინვია ინი-
ციის წარმართება მეფემ აბენესმა იმის გასარკვევა, თუ
რომელ რეაგირას აუცილებელია - ქრისტიანული ფუ
ნარცისა. ამ სიცყვით წაქორმა და, აქედან გამომდი-
ნარე, ეფუძნება ათონების დამცველა, რომ ერთა ერთი
შემარტივი რეაგირა ქრისტიანულია, ხორ ერთა ერთი
წმინდი კი წმერთ ქრისტიანთა, ერთა სერა-სამეცა.

ქრისტიანობის აპოლონია ძველერძნული-
რან ქართველ ემარტე გარიბოჭა კიასიკური
დილონიქის სპეციალისტი, ქართველ ენა-
ზე პირველი მითოლოგიური ლექსიკონის
შემსრულებელი, დილონიქის მეცნიერებათ
კანონიალისა ნორარ ბაზრინჩარავის.

შვილის განმირახვით მოვავინე ქვეყანას, პირ, მეფეთ, ღა,
თეას ვიხილა ას და ქვეყანა და ტეუა, მჩე და მთვარე და ასე
შემჩერ, ღავაცხა, როცა დავიწახე მათი მონესინიგებულობა. თეას
ვიხილა სამცარო და ყოველივე მასში არსებული, ის, რომ მასში
ყოველივე კანიონგომიერად მოძრაობს, შევიმეცნე, რომ ყოველი
მამიძრავებელი და მმართველი წმერთია, ხოლ ყოველი მამიძრა-
ვებელი უძინერესია ყოველ მოძრავზე და ყოველი მმართველი უძ-
ინერესია ყოველ მართულზე. ამით იმისი თქმა მიმდა, რომ ყოვ-
ელის შემემნელი და განმიგებელი წმერთი დაუსაბამოა და მართვი-
ლი, ეკვითვი და ნარიღისაგან განრიჩებული. ყოველი განცდათ
და უძეობათა, შიძსა, რისხვასა, დავიწყებასა და მრავალი
სხვათა ბერა აღმარებული, მისგან მომიღინარეობს ყოველივე. არ
საჭიროებს იგი არც მსხვერპლიშენირვასა და არც ქერა-ზირებას,
სხვათაგან არა სყირდა რა. პირიქით, მას საჭიროებს ყველა და
ყოველი. აი, რიგორია წმერთი. ახლა კი ძაღლვიდე კაცია მო-
გონი.

რიგორც ვნახეთ, ბოგი მათგანი ცხოვრის ჟერმარიცებით,
მოგი კი სიცრუით. აკი ჩვენთვის ამობილია, მეფეთ, რომ არა-
მიანთა სამი ძირითადი ჯიშია ამ ქვეყნაზე. ესენია: თქვენი
ეპრეზნირებული წმერთების თაყვანისმცემელი, იურევალები და

ერისციანები. მწავაროშერთიანები კიჩევ თავის მხრივ იცოდიან
სამ ჯერადა: ეპლეველება, მერძნება ია ეგვიპტელება. ამ,
სწორებ ესენი იყვნენ სხვა ხერხებისათვის მრავალთა წმინდაშა
თაცვანისცემისა და მსახურების მართავრები და მასწავლებ-
ლები, ამდა კი ვნახოთ აღამიანთაც რომელი ცხოვრობენ ჭეშ-
მარიზებით და რომელი სიცრუით.

ეპლეველები, რომელიც არ ცნობენ ფეშმარიც წმერის,
ისე იაშნეულები არიან, სფიქიას აქმერთებენ და შეუმნიღი
სწამი მემებინველის ნაცვლა. ისინი ქმნიან ცის, მინის, ბრვის,
მთვარის და სხვა სფიქიონებისა და მნათების გამოსახულებეს
და ცამრები ჩამოენ, წმერთებს უწოდებენ და ეთაცვანებიან
მათ. ღორენისაბაც ჩარაჭობენ, ეურებისაცან იცავენ, არ კი უწ-
ციან, რომ ფოვერი დამცველი მეფია დასაცავდე და ფოვერი შემუ-
მნები მეფის შეუმნიღე. მარ, თუკი წმერთები ვერსემდებულ
არიან თავიანთი თავის დაცვისა, როგორდა შეიტებენ სხვის შემ-
ნებელას? ასე რომ ღირა შემცრარი არიან ეპლეველები, რო-
მელიც ვთაცვანებიან უსკრო და უსარგებლო ქანთაცვებეს. ზეით
ეს სფიქიონები ხომ ხრინარი არიან, მეფეო, პორა, ფუკი ზვიდ
სფიქიონები ხრინარი არიან და ჟამთა გარეუცარიბას მორჩილე-
ბენ, როგორდა შეიტებეა ისინი წმერთება ინირებოდნენ და იუ
მეით სფიქიონები არ არიან წმერთები, მაშ მათ პატივსაცემარ
შეუმნიღო ქანთაცვებები რაცვარ არის შესაბათ წმერთება იუნან
სახელებული?

ახლა კი, მეღებ, გარავიდეთ თვით არ სფიქიონებდე, რათა
რავამცკიცოდ, რომ ისინი წმერთები კი არ არიან, არამედ
ხრინარი და ცვალებარი, არარაცისაცან ჩარჩოებიდნი ჭეშმა-

რიცხვი არსებული წმინდის ნებით, რომელ არს უხრჩავ, უცვალე-
ბელი ას უხილავ, მცირ კი შვრეცს ყოველივეს ას, როგორც მოე-
სურვება, ისე ცვლის ას მართავს. ამრა კი, სციქიონის შესახვე
ვიჟურროზ.

ისინი, ვინც ასა მიიჩნევენ წმინდაზ, ციებიან. ჩვენ ხომ
ვხელვთ, რომ ცაც ცვალებაზია: მოძრაობს გარეუვალობის კანო-
ნიდ ას მისაცავი მარტივისაგან შეიძება, ვარსკვავები მოძრა-
ვენ გარკვეული ჩესრიგით ერთიმეორისაგან გარკვეული მანძილით
ღამორებულები, გარაინაცვლებენ აღგიღიბან აღგიღიბე, კრისი ჩა-
რიან, მეორენი ამორიან ას გროვს მიხევვით მოძრავი მონაცვ-
ლობით მოჰყავთ ბეჭდურისა ას ტემირის ჟამი. ყოველივე ეს ხევ-
ბა პუსტები იმცვარსა, როგორც განესებულია წმინდის მიერ. მნა-
თობნი არასრიოს არ გარაინაცვლებენ განიშნული საცდერებელი.
ისინი ეძორჩილებიან სამცაროები გამოდებულ გარეუვან კანონს,
ასეთი საგანი კი უფრო შექმნილია. შექმნილს კი გასაჩუისიც
აქვს ას გასასრულიც. აფერან ცხარია, რომ ცა წმინდი კი არ
არის, არამერ წმინდისაგანია შექმნილი. ციებიან ისინიც, რო-
მერთა ღებამინს მიუჩნევდათ წმინდა. ღებამინა ხომ არამიან-
თა მდგრადიასა ას განკარგულებაშია. მათი სურვილის მიხევ-
ვით იცი სარცებლიანიც შეიძლება იცოს ას უსარცებლოც. თუ გავ-
ჩვავთ მინას, იცი გაკარგავს მცენარის აღმოცენების უნარს.
მაგრავითა, გამომწვარი აგურისაგან არარაფერი /ცოცხალი/ აღარ
აღმოცენება. თუვი ღებამინს ძირერა შეიძლება, გაგრძელება
ისიც ას მისი ყოველივეარი ნაცოდიც. მინა იჯერება აღამიანთა
ას სხვა სურბმულია ფეხით, იძირება მოკრულ სისხლი,
იძარება ას იზნუვება, მასში აღარებენ მიუვალეშურია გვამებს...

ყოველიც ეს არასცურებს, რომ მიწა ღმერთა არ უნდა მივიჩინოთ: იგი უფარის არამიანთა მისახმარულ შექმნა.

ციცელან ისინიც, რომელიც წყალს მიიჩნევენ ღმერთა. წყალიც არამიანთათვის არის შექმნილი, იგი მათ განკუარჯელებს, პინძურებს და ისპორს, სახეს იცვის ღულით და ფერსარებაზე, ცინკით მკვრივებს და სისხლით იპირებს და იხმარებს ყოველიანო უნმინრურების გასარეცხა. ამიჭომაც შეუძლებელია, რომ წყალი ღმერთი იყოს! ესეც ღმერთის ქმნილებაა.

ციცელან ისინიც, რომელიც ცვლელს მიიჩნევენ ღმერთა, ცეცხლიც არამიანებისთვის არის შექმნილი და მათ მდგრადირების, ის ძარასულზე ერთი აღმირნიდან მეორეზე, გამოიყენება ხორცის მოსახურება და შესაწვავა, აგრეთვე ხმაროენ მიცვალებურთა გვამების დასაფერდუა. ისპორს იგი სხვადასხვა საშუალებებით და ერება არამიანთა ნება-სურვილი. ამიჭომაც ცვლელი ღმერთი კი არ უნდა მივიჩინოთ, არამედ ღვთისაღან შექმნილა.

ციცელან ისინიც, რომელიც ქარს მიიჩნევენ ღმერთა, აკი ცხადია, რომ ქარი არსებობს და ჩარჩოების მინიჭებულების არამიანთა საჭიროებისთვის ღვთის მიერ. ქარები ქრისტიან ერთიმეორის მონაცემებით. ამორავებან ხორმილებს და გამოსახვები არიან სხვა მრავალი საჭიროებისთვის. ძრიერებისან და სუსტიებიან ღმერთის წრიანების შესაძლისა. ამიჭომაც ქარი ღმერთი კი არ უნდა ჩავთვალოთ, არამედ ღმერთის მიერ შექმნილა.

ციცელან ისინიც, რომელიც მჩეს მიიჩნევენ ღმერთა. იგიც მოძრაობს გარდუვალობის კანონით, სახეს იცვის და ტანა-ადგილება. ჩავის და ამოვის, რათა გამომოს მცენარეები და

სარგებლობა მოუფანთს ადამიანებს. იგი ერთ-ერთი ვარსკვრალია და შევრჩე მცირეა მთიანი ცასთან შეღარებით. ბაზნი ესებისას არ გამოსცემს არავითარ შუქს და არა აქვს არავითარი თავისუფალი ძალა. ამიცომაც მჩე წმერთა კი არ უნდა ჩავთვალოთ, არამედ წმერთის მიერ შეუმნიღად.

ადეპტიან ისინიც, რომელიც მთვარეს მიიჩნევენ წმერთა. მთვარეც იძვრის გარეუვალობის კანონით, იცვალს სახეს და გა-
რასაცირება, ჩიარის და ამორის ადამიანთა სარგებლობისათვის. იგი მცირეა მჩესთან შეღარებით, აღვსებადია და დანდევადი,
ჩოგან ძნელება კიდევ. ამიცომაც მთვარე წმერთა კი არ უნდა მივიჩნიოთ, არამედ წმერთის მიერ შეუმნიღად.

ადეპტიან ისინიც, რომელიც ადამიანებს მიიჩნევენ წმერ-
თა, რაგან ისინიც ემორჩილებიან გარეუვალობის კანონს:
ჭავჭავაძის, იმრეპიან და შერეებიან ჩინააღმდეგ თავიანთ
სურვილისა. ხან მოქანენიღია ადამიანი, ხან მინუენიღი, ესაფი-
რიება საფრიდი, სასმელი და სამოსი, ჩოგან მრისხანებს იგი,
ჩოგან ცრუობს, ვნებათა დედობის მონაა. ინანიებს, მორცავს,
განიცრის ბარას, ისპობა იგი მრავალიარი ცტიზ; სფიქციის
მიერ, მხეცაგან, ერთი სიცცვით, სიკვიდის შვილია. ამიცომაც
ადამიანი წმერთა კი არ უნდა ჩავთვალოს, არამედ წმერთის
მიერ შეუმნიღად.

ასე რომ ითქა ადეპტიან ქარეველები, როცა თაცვანს
სცემენ განსრინად სფიქციის და უსური ქანდაკებებს, მოკვდავ
ადამიანებს და განუსხვადა აღიარებენ მათ წმერთებად.

ახლ გარავიღეთ შერძნებჩე. ეს ხახი, რომელსაც თავისი
თავი დოვღად გამრიწობიდა მიიჩნია, ქარეველები უფრო მეტად

დაბრივებით. ისინი დოკტორები, რომ არსებობს მრავალი ღმერთი: მარიამ, მიხაელი, რომელიც ამავე ღრის არიან მრავალი გრი ვწერათაღვებისა და შევრი სხვა უმსგავსობის გამჩენელი და მოქმედი. მეფე, ბერძენისა ჩართობულები ღმერთის შესახებ სასაფლაო, უძუნური და უწმინდურის, რაღაც ისინი აღიარებენ არარსებულ ღმერთებს თავიანთი საკუთარი ბირზი ვწერებისა და მისწრავებების გამო, რაც სურთ, ღმერთები მოკავშირებად ჰქონდეთ სიმინდესა, მრყვინობასა, ურითობასა, კაცის პვესა და სხვა მრავალ ასეთ საჭმიანობასი. და რაც მათი ღმერთები არის სწავლის, თავიანც ვისევათ უკათურია ემერების წესა, ასეთი ჩვეულებებისა და მცირები შეხვედრებების გამო ხდებენ მურამ თმობენ, ხოცავენ და იმონებენ ერთეულს. ახლა ცალკე-ცალკე განვსახოთ ცოვები მათი ღმერთი.

მათ მიერ უპირველეს ღმერთი ჩართობულებიდია ვარეიმორებული კრონისი და მას მსხვერპლად სწირავენ საკუთარ შვილებს. კრონისსაც მრავალი შეიღი ჰქონდეთ რეასაგან და სიმიმებისას თავაზე დღაცავდა საკუთარ შვილებს. აღრე ამბობენ, რომ ცეკვა-მა მოკვეთო მას მამაკაცის ასო და გრძელი გადასციო, საიდანც ჩართობობია აფრიდიცე. საკუთარი მამა ცეკვსმა შეკვეთა და ფარცარისმი ჩასავით. ხომ ხერავ, მეფე, თუ ვითარ უწმინდურებას მიაჩერენ ისინი თავიანთ ღმერთებს? განა შესაბაობა ღმერთი ვინმემ შეკვეთს ან დააფიცვოს? ეს რა უძუნურება! ვინ იც-ცვის არა ცონიერთაგან?

საჩერებელები ღმერთი ითვლა ჩევსი, რომელიც გამედია ტერპენთა ღმერთებიც და ხშირად იცვიარა სახეს, რათა ემრუშა მოკვეთა ქადაგთან. ხარა გარდასახური იცი ეკროპესთან, თერიო-

ქუთავი - დაწაუსთან, გერაბერული - ღერასთან, საფირარ-
ქუთავი - ანტითესთან და ვივაბერული - სემხესთან, მათგან
შეეძინა მრავალი შვილი: ბითნისი, ლეონისი, არჭანოვი, პერაცია,
აპოლონი, არცემილი, პერსევისი, კასტორი, ჯანი, პოდივივა,
მინოსი, რადამანთისი, სარევონი და ცხრა ქარიშვილი, რომელ-
თაც მუჩებს ვძახილ. განიმერებ შვილია მისი. აღამიანები
ყველაზე წარავენ მათ, ხევები მრუშები, მამამამავები და
სხვათა მრავალთა საშინელთა საჭმელთა მოქმედი ფავიანი დმიუ-
თების მიმართით. როგორ შეიძლება ღმერთი იყოს მრუში, მამა-
მევრი, ან და მამისმკვევი?

ღმიერთა აღიარებენ ვინმე ჰედესჭოს, კოდას, რომელიც
ამუშავებს რვინას და მოჰყავს ხორმალი, მფერდობს სამროს კუ-
რისადვის, ჰორა, როგორ შეიძლება ღმერთი იქნის კოჭები აღამიანი-
ვით და დამაშვრილი.

ღმიერთა მიიჩნევენ ჰერმესს, გრძნობათა ამცირს და ქურის,
პაფივისულებას და ჯარიერს, კოჭება და მარებრანის. ასე რომ
არც ის შეიძლება ჩაითვალოს ღმიერთა.

ღმიერთა აღიარებენ ისინი ასკერეპიონს, რომელიც ეჭიმია
და ამჩაბებს წამრებს, აკეთებს სარტუნებს და ამით სარჩის
შოურობს. ღავერემონები ფინდანევსის ხერით ტევსმა მეხი დას-
ტა მას და მოკად. საკითხავია, დუკი ასკერეპიონი ღმერთი იყო
და მეხი თავის თავს ვვრ აარიდა, სხვებს როგორდა შეემევა?

არესი ნარმობენიდან მეომარ და რაციდ ღმიერთა, რომე-
ლიც გულისიერი აღიძვრის ხორციელთა და თავის მსგავსია მი-
მართ. მან აცირულა აფრიდე. იმი შეკოჭეს ჰედესჭომ და ივით
უსუსურმა ერთსმა. როგორ შეიძლება ღმერთი იყოს გულისიერის
აფორიდი, მეომარი, დამარცხებული ან მრუში?

ღიონისეს ნარმობირენენ ისეთ წმერთა, რომელიც მართავს წამის ინტერესს, არის მემფერდების მიმღევნი, სხვისი კონკრეტის გარამძირებული, მიმავი და ცოდვილი. ბოლოს იგი ფიფანებმა მიკავს. ვუ ღიონისეს სიკვიდისაგან ზავის გახსნა არ შეეძიო, შემცირებული იყო და მემფერდა, როგორმა შეიძლებოდა, წმერთი გადიდებო იგი?

ჰერაკლეს ნარმობირენენ წმერთა, რომელიც მორება, მიუჩინება ის საკუთარ შეიღებს ხოცავს. იგი ცეცხლი შევარდება და გაიჩვენს. როგორ შეიძლება წმერთი იყოს მემფერდა, შვილებისმცველი, ანრა შესაძლოა განა ცეცხლი მოერთოს წმერთს? სხვას როგორ მიეხმარება იგი, ვისაც არ ძალადს თავისი ფავის შვერა?

აპოლონის ნარმობირენენ რაყიდ წმერთა, რომელიც აფარებს ისრებსა და მშეღებს, ტომავარ - კითარას და ჭრებისას, იგი უწინასწარმეტყველებს არამიანებს სასციօნის დასახ. ასე რომ ყველა სიკეთესთან ერთა, დარიმდც არის. პოდა, ხომ არ შეიძლება წმერთა ჩაგროვალოს რაყიდი, ანრა კითარაზე გამკვრელი არსება?

აპოლონის და მიჩრევულის წმერთები არ დამირდება და აფარებს მშვიდე-ისარის. ასე დაეხევება მარცობმარცო დყეში ძალებითური, რათა ინარიზოს ინმებსა და ჭარები. თავად განსაჯეთ: ამა წმერთი შეიძლება ენიჭოს მონარის და ძალებითან ერთა ცდები მოხეფია ესრება?

აფრიდიცესაც იზყვიან წმერთება არ. იგი სამ არესალნ მრუ-შებს, სამ ანერესთან, სამ ადონისთან, სამ კიბე ვისთან და მათი სიკვიდის გამო ფირის, ეძებს თავის საცრეფის, პარესი

ჩაიგის ამისათვის. გამოისცირის აღონისს პერსეფონესაგან. ისმენია, მეღებ, ამავე გიგი სისულეებები - წმერთა ჩარმოირგვენ მეტავა, ცრემიდისმწვრეება და მეცრდე ეჭას.

აღონისს ჩარმოირგვენ მონარირე წმერთა, რომელიც მოკლა საკუთარება ვაჟმა, ჰორა, როგორ უნდა იჩრენოს აღამიანებისათვის მრუშმა და ჩარიორის ფრიდაგამა არსებამ, რომელსაც შვილი კლავს.

მრავალ ამის მსგავსს, ყოველაზე სამარცხვინო და ბიუტ ფესებს მიანერენ, მეღებ, ძერძნები თავისაზე წმერთებს, რომელიც საერთო, არც ღირს ღაპარაკი. თანაც მაღაიფს იღებენ მარგან. ჩაიგან მრავალ უკანონობას, უწმინდურებასა და აორვას, შიგანაუნ ცასა და გერამინას თავისაზო საჩარი საუცილები.

ებვიპოვები კიდევ უფრო პრიცვნი და უგუნდრი არიან ამ თვალსაზრისით, ყველა სხვა ხარხტე უფრო თავისტარნეული. ისინი ქაღიაველებისა და ძერძნების მსგავსად კი არ ჩარმოირგვენ წმერთებს, არამედ ტევისა და ხმელეთის უცყვ ცხოველებს აღიარებენ წმერთება, ასევე წმერთება ბიოჩნდებან მცენარეებსა და მათ ნაცოდებს, სწავლის ნიშნავი გვიმორებინებით რთავენ მათ და გერამინაზე არსებულ ყველა ცომთა შორის გამოირჩევან ათასეთარი კმისგავსიბით. ისინი უპირველეს ყოველისა აღმერთებენ ისინას, რომელსაც ჰუავრა ძალა და მეუღლე თხირისი. ისინას ემარს კულავს საკუთარი ძმა ფიფონი. ამის გამო თავის ვაჟმან, ოროსთან ერთად ისინა გაიცეს სირიის შიმრობები და თხირისის ძებნა დაიწყო¹. მწარეო ცირობა იქნ მანამ, სანამ არ ქაბიბარა

¹ ებვიპოვებებს სწავლა, რომ თუკი მოძებნიერნენ მოკლადის სხვურის ნაწილებს, მკვერცეთი აწარენდნენ მას.

ორთხი და არ მოკლა ფიფონი. ასე რომ ისიდამ ვერ შეძლო ბახმარებოდა მეუღლეს. ასევე ფიფონისაგან მოკლულია ოსირისმა ვერ შეძლო ქამარა უეპორა მას. მაგრა დმისმცველმა ფიფონმა, რომელიც შემდეგ მოაკვეთინეს ორთხი ია ისიდამ, ვერ შეძლო ეხსნა თავი სიკვიდისაგან. აი, ასე უბარესულება არიან ჩარმოვენიანი და დაბასიათებული უტუნური ებვიპოლებისაგან მათი წმერთები. ამიცომაც, ამ ივარსაპრისით, ყველა სხვა ფორმაზონ შერაწერით მეცარ ცეკვისან ეგვიპტელები, რომელიც თვით უფლვ ცხოველებსაც კი ჩარმოიბენენ წმერთება. ბოგიერთი მათგანი აქმერთებს ცრცებს, ბოგიერთი - თხას, ბოგნი - ბობვებსა და ფახებს, ბხვანი - ფვავსა და ქორს, ძერასა და არჩივს. კიდევ სხვები წმერთა მიიჩნევენ ნიანქს, სხვები - კაცას ან ძალს, სხვანი კიდევ მიერსა და მაგმუნს და ასპიცს. ბოგნი ბახვსა და ნიონს, ასკირს და სხვა ამზარ შენაქმარსაც როგო წყონილება, არც უწყისან იმ საცოდავებმა, რომ შეუტევებელია ღვთაებრივი ძალა მისაკვეცს იმ სუღიმულსა და წაყოდს, რომერსაც კუავვნ, წვავენ და შამენ აღამიანები და რომელიც განხილული არიან.

მიღარ ცეკვისან ებვიპოლები, უარივალი და ბერძნები, რომელთაც ჩამო ასვთი წმერთები, ძებლებს უარეს და აღმერებენ უცრიწობებსა და უსკო კერპებს. ბზაცეპული ვარ, მეღეო, როგორ ვერ ხერავენ, რომ ხეროსანთა მიერ გამომდიდრი და გამოსარაცებული, ანრა, მეცარისაგან ჩამოსხმული კერპები ძველებისან ფართი სვეის კამო და ნაგებულებისან, რად არ ასკვისან აღამიანები, რომ ვისაც ვერ დაკავას საკუთარი თავი, ის აღამიანისვისაც ვერ იჩრენებია და წმერთი, რასაკვირვებია, ვერ იქმება. ეს კი არ და, უარივალი, ბერძენია და ებვიპოლება

პოლები და ფილისოფოსები, რომელთაც სურდ პოლებსა და ფრანგ-
უალებში ქანაგრით თავიანთი ღმერთები, კირვე უდრი მეფები
თვალსაჩინო წარმოადგენენ მათ სამარტინო საქმეებს და ამ
ვითომია უჩემდებას არსებებს შიშვრა წარმოსახულები. იუკი ადა-
მიდანის სხეული, შემდეგარი მრავალი წარიღისაგან, არა კანთ-
შვრი უყოვეურ წარიღება, არამერ ესთენ მრავალი წარიღი გა-
ნუცოდებასა შეკავშირებული და შერწყმული, ღმერთის ბუნებაში
რაფომა ესთენი წინამდებობანი და უთანხოებანი? / იუ
ღმერთები ერთნაირი ბუნებისანი არიან, არა სამს მაშინ ერთს
სხვანიდეს მეორე, კრავიას და სამორიზო მახვს უჩემდეს; რა-
ღან ღმერთები ღმერთისამანვე იღვვნებიან, იხოცებიან, იქვრიე-
ბიან და მებით იცმირებიან, მაშასარამე, არცა ცოდნას ერთ-
დღარივანი ბუნებისა და ამირის მეორენი. წორომოემერნიც ცოდ-
ნან თანაც. ასე რომ არცერთი მათგანი არ გახდავდ ღმერთი.
პორა, მეფეო, წათელია, რომ ეს ყოველივე საშინელი უამრობა,

მე ვერადერი გამიერა იმისა, რომ ბერძენი და ქანსაკის უნა-
რიანი ბერძნები, რომელიც ვიდო აყაღიშებენ კანონებს, თავი-
ანიდვა კანონებით რაზად ისჯებიან? / იუ მათი წეს-კანონები
სწორია, მაშინ მათი ღმერთები, რომელიც ამ კანონების საწი-
ნააღმდეგო იქავვიან, კრავენ ერთიმეორეს და წარიავენ, მრუ-
შობენ, ეურიობენ და მართმავაობენ, სწორია უმართებელობი
ცოდნას. იუ ისინი სწორი ინჯერიან, მაშინ არასამართვიანი
ცოდნა ბერძენის კანონები, რომელიც მიმართული არიან ღმერ-
თების წინააღმდეგ. სინამდვირები ბერძენის კანონები სამართ-

ლიანიშ, კეთილს არიგებენ და ბირთვს აძაგებენ, ხორ მათი ღმერთების საქმეზი კი უსამართლონი არიან და აუცილებელი ეპიტონია, უსამართლონი არიან ივიზ ღმერთებიც. მრავალთა სიკვდილისა და უწინდევობრივი მიზეზად ჩარმოვაიზენენ ბერძნები თავიანთ ღმერთებს. ფუ ეს ღმერთები და მათი ამშები გამოიყობა, მარინ ისინი არც არსებულან სინამდვირები, არამედ არსებულან მართლობენ კაცთა სიცყვით, ხორ ფუ ისინი სინამდვირები მცოდომენ, მარინ ამგვარად მოქმედნი და განმიცემული, მაგნუ ვერ მიიჩნევიან ღმერთება. ფუ არეცორიულად არიან ჩარმოვანი, მარინაც გამოგონილი არსებანი ცოდილან და სხვა არაფერი.

ამრიცად, ცხადის, მეფეო, რომ მრავალღმერთიანობა სრული მაჟარებრიბა და განწირულია დასაღუპუარ. განა მეიდეება ღმერთი ენობოს კერპს, რომელიც სხვისვის ხდებოს, თავად კი ვერადერს ხერავს. ხამს რჩენა მხოლოდ უხილავი, ცოვისმხილავი და ცოვისშემეტები ღმერთისა.

ახრა კი, მეფეო, ტაბავირეთ იურავალებრიც, რათა დავინახო, ფუ რას ფიქრიბენ ისინი თავიანთი ღმერთების შესახებ. აპრატის, ისასკისა და ისკონის შთამომავალი იურავალი გარასახლენენ ეჭვიპლები. იქიდან ისინი გამოიცვანა ცოვარძებულების, დიახმა ღმერთია მათი სჯულისმეტების მოსეს მეცვეობით და მრავალი სასწაულით დასრულება ისინი თავის ძაღმისილება. მაგრამ ეს განუსჯება, უკიდი და უმაღლერი ხარის ხშირა მაგნუ ჩარმართია ღმერთებს ემსახურებოდა და მათთან გაეტავიდე წინასწარმეტყველებსა და სჯულისმეტებებს ხოცავდა. ხორ იხეს ინერა ძემან ღმრთისამან დედამინატე მოვინება, მათ შეურაცხველეს იქი, ღაღალით მისცეს რომავრა მთავარს - პირა-

თეს, ჯვარში გაცვრა მიუსაჯეს და უსირცხვილი ჰემინეს ეს
ავი საუმე, მიუხედავად მის მიერ ემინილი მწავჭვი სიკეთისა
და საპრეზიდენტისა და ბაიბუზნენ კირეც თავიანთი უსამართლ-
ბისა გამო. ახრა, მართლია, ეთაცვანერიან ერთ, ცოვლადები
წმერის, მაგრამ არა კონკრეტულა: აკი უარყვეს მათ ქრისტე,
აյ ღმირისა, ამიცომაც ისინი უმართებულონი არიან ჩარჩიართდა
მსგავსად. ფერმარიცებასთან ახროს მიღომავ კი მოაქვთ თავი,
მაგრამ განა თვითვე არ განაგებეს ეს ფერმარიცება? აი, როგო-
რია იურევერია რჩენა.

ქრისფიანები კი მოიძან უდიდსა ჩვენისა იესუ ქრისტესა-
ბან. ესე არს აյ ბილეჭული ღმირისა ეტენაესისა, რომელიც სუ-
ლინმირის მეშვეობით ცირან დედამინარე ჩამოვიდა ხსნისათვის
აღამიანთა მოღვამისა, უძინოდ და უმამოდ ქარწევისაგან შობი-
მა ხორცი შეისხა და გამოეცხადა აღამიანებს, რათა მწავჭ-
რიცერთისნობის ცეულებისან გამოეყვანა ისინი: თავისი საოცარი
მოღვანეობა მან ჯვარში სიკვდილი დასწრება. საკუთარი ნებით
მიემთხვა აკი იგი სიკვდილის თავისი იიარი მოღვანეობისა გამო,
ხორც სამი ღწის შემდეგ მკვდრეთით აღსრულა და ცად აღმარიზა. მისი მოღვანეობის შესახებ შენ შეგიძლია ქაიმო, მეცენ, საჭ-
ვთო ნიგნების იმ ნაწილისან, რომელსაც სახარება ეწირება.

ქრისტეს ჰეავია თორმეობი მოწაფე, რომელიც მისი ცად ამაღლე-
ბის შემდეგ მიმოიდანცნენ და აღამიანებს მისი სირიაქის შე-
სახებ უქადაგებრნენ. ერთ-ერთმა მათგანმა ჩვენი ქვეყანაც
შემოიარა და ქარაგებრა ფერმარიც მოძღვრებას. იმათ, ვინც
იღემდე ასწურებს ამ მართებული მოძღვრების ნიკოლებს, ქრისტი-
ანები ენირებათ და მთვლი დედამინის სხვა ხუსებთან შერაცე-

ბით სწორებ ისინი არგანან ჟეზმარიფ გრძას. ისინი აღიარებენ წმერს, შემემნებს და შემოქმედს კოვრისას, მხრიობობიდან ისა, სურინმიგრის მიერ განკაცებულს და სხვა წმერთს მის მართა არ აწორენ. მცნებანი მისი - უდისა იესუ ქრისფესი, ჩამეფილი აუცი დავიანთ გურიში და უფრთხელეობიან მას. კლიმი მიცვალებულ მკვირეთით აღრცომას და მომავარ მარატიულ ცხოვრებას. ამინდომაც არა მრუშორენ, არ ენევიან გარცვნილ ცხოვრებას, არებ არ ემოჩინებიან, სხვისი არა უნდა რა, პა- ტივს სცემენ მამას ფვისას, უყვართ მოცვასი ფვისი, საკიან სამართლიანარ, არ ეჭვევიან სხვებს ისე, როგორც არა სურთ მოეჭანენ თავარ მათ, რეუნიონენ შეურსუნილებელს და მეგორ- ებება იხრიან მათ, მცრობაზე სიკეთით პასუხობენ. მშვიდი არიან და კვირები, გაურიგიან ყოველთვის უსამართობას და მცვიცხევი იცავებენ თავს ყოველდღიური უნინდურობისაგან; ქვი- ვებს არ ავინორებენ და ობრებს არ ითვალიწერენ, მეონებელი უქონები ღაუნანებრა განკარგებენ ყოველს, მგბეავრს შეგდა- რებენ და მხიარულობენ ამის გამო ისე, თითქოს დვიძირ ძმა მოსკოვიეთ ჩინ. სურები ძმებად ინირებიან, მჩარ არიან, ქრი- სტეს გულისათვის გარაონ სური ფვისი, მცკიცხე დასვენ მცნე- ბათა მისთა. ცხოვრობენ წმინდა და სამართლიანარ, ისე, რო- გორც უბრძანა მათ უფარის წმერთმა. გამურმებით მაღრიცას სწირავენ მას ყოველთვის საფრენის, სასმელისა და სხვა სიკეთისათვის. ეს მიაჩინია ჟეზმარიფების წამრვილ გრძა. ამ საცავით მიემართებიან საუკუნო სამეცნისაკენ, რომელიც ართებულ აუცი ქრისტესაგან მომავარ ცხოვრებაში. ეს ჩემი აჩრები რობია, თუ ამაში გსურს ღარნიშვილ, მეცეო, გარაშავა

ერისციანული საწვთო ნიჭიერი ღა იქ ნახავ, რომ მე შემძლი-
თებას ვუადაცებ. სიკეთე შეიმეცნა შენმა ეყუმა ღა ისტავდა
ახოვები ღმერთისაბი სამსახური: ახონდება იგი მართის,
მომავალ სამეფოში.

ღიაბის ღა საოცარი ყოველივე ერისციანთაგან იქმნები ღა
ნაერთი, რაზეცაც ისინი საუბრობენ არა კაცია, არამედ წვდე-
ვირივი სიცივებით. ყველა სხვა მოგვის თარხები დღებიან ღა
აცხუნებენ ერთიმეორეს. ისინი, ნიკოლაიში მავარი, ეპრაულე-
ბიან ერთურის, ვითარცა მთვრაწინი. აი, ასეთია ჩემი სიცევა
შენს წინაშე, მეფეო, რაც შემძლიერის წყალობით გამოსვევა
გონიერამან ჩემმან. ამიცომაც სჯობს, ხმა გაიკმინდონ შენმა
ეცუნურია სწავლელები ღა შეწყვილონ ღვთისგმობა. ჟვენვეი-
საც სასარგებლო იქნება, თუ შემოქმედ ღმერთს იჩამებთ ღა
ცურავ იღებთ მის უკვეავ სიმიგრაციას, რათა განვრიბოთ სასჯელს
ღა განკიდევას, რათა გახდეთ მართის, სიცოცხლის ჩირხვევე-
რინი.

რა წარმოსვევა ნაერომა ეს სიცევა, მეფეს სახე შეეშავა
მრისხანებით, მის რიცორთა ღა კერპიმსახური კი ვერა ღა
ვერ შესძლეს შეპასუხება, ხმა ვერ ამოერთო. იღენენ ღამუნ-
ავებულებივით ღა პირიქან არაფერი ამოსილობაზ უარის ღვრულის
ღარეა.

ნიშანი ავტომატიკაზე

ადამიანი

ნებარი ავტომატიკა, ერთსფიანური უპარესობის მამა, შეს საუკუნეებში აღიარებული იყო ერიქს ავტომატეტა და სერასტიკის ჩასახვამავე მისი მოძრვრება წარმართდა ფილოსოფიურ-თეოლოგიური აზრის ქანკითარებას დასავლურ ერთსფიანურ სამცაროში.

ღიაბა იტი 354 წერს აჭრიკაში, ფაფასფრი, რომავი პატრიციის ოჯახში. მამა წარმართი იყო, ღვეა - - ღვთისმოსავი. მოწყინვალე გამადება მიიღო, სწავლობრა მაღავრისა და კართაგენის რიცორთა სკოლებში. მამა ავტომატიკის სურიერი ძიებისა და სრულყოფის მეტა რთული, წინამდებობით აღსავსე კტია გაიარა. ანტიკური მნერლობითა და ფილოსოფიით გაფაცების შემდეგ მანიქევერთა მოძრვრებას ეტიარა. ერთ ხანს მფერმეთვერებასაც ასჩავიდია რომში მანიქევერი. ამას მოჰყევა მისწინერ ნეოპრატონურ იდეათა გაზიარება. სამყაროს მანიქევერი ღუარისცერ გადებას ავტომატიკას უნირენიერებაში დაუპირისპირა ნეოპრატონური ივარსაპრისი მორთოფების არასურსაფანციურიშის შესახებ. ქრისტიანულ აღმსარებრისაცემ მის შემობრუნებაში უგირესი როი მიუძღვის ციცერონის ერთ ჩვენამდე მოუღრევებებს. ამ თემურებამ ღააჭვა მომავალი მოდელარი ანტიკური ფილოსოფიის შესაძეებრობებში. პავლე მოციქულის ეპისტოლეებმა და ცნობილი სკოლები მოძრობის - წილა ამიროსის ქადაგებებმა მას ახილა ქრისტიანობის ჭეშმარიტი არსი. იტი მოინათეა და სამონასტრო ცხოვრებას ეწეოდა მშობლიურ ფაფასფრი, მემდევ კი სიკვდილამდე იყო პიპონის ეპისკოპოსი. ცარიაცვალა 430 წელს, ვანდალების მიერ პიპონის გარემოცვის ღრის.

ნეფარი ავტუსტინე იქნავოდა ვარესის თრიტიტია-
ციკლი და იდეოლოგიური ერთიანობისათვის. მისი მხრე-
ლებები ქრისტიანული ღვთისმეტყველების უმთავრეს და
ურთულეს საკითხებს ეძღვნება. მასვე ეპუზინის მანი-
შევეჯია და სხვათა /მოწაფისცობისა და პერაციალის/
მნვარეობის ტანმატიკებები ფხრულებები.

"აღსაჩენა" მისი ერთ-ერთი გამორჩეული თხჩელე-
ბა. მასში მულტფილარ და მართლად არის ასახული
ავტორის ცხოვრების გზა, სურიერი ძირებანი, რომელთა
წყალობით ფილმის და მიწერმეტყველი ჭაბუკი ავტუს-
ტინე უზირეს ქრისტიან ღვთისმეტყველად იქცა. ნეფარი
ავტუსტინე გვასაუბრება ამ უკიდესობის სამცაროში სა-
კუთარი "მეს" აღიღისა და სიცოცხლის ამრის ძიების
შესახებ. "აღსაჩენა" ავტობიოგრაფიული ტასისთვის ნა-
წარმოებია, მაგრამ წმიდა ავტუსტინეს სურიერი ცხოვ-
რება არის გზა ბოგარაძ აღამიანის სურიერი განვითა-
რებისა, პიროვნების ბრძისა და, ამიენად, ეს არის
გზა კაცობრიობის სრულყოფისა. თხჩელებაში წამოყრი-
ლია ეთიკური, ინფლაციური, კოსმოლიტური, ესტაცო-
რიტიური და ფილმოფიური პრობლემები. ნეფარი ავტუს-
ტინეს შემეტნებითი და სურიერი ძიებანი - ეს არის
გზა ეფექტურ რჩენამიე, წარმართობიან ქრისტიანო-
ბამიე. "აღსაჩენაში" იმი მოგვითხოვთ, თუ კამავ
წინააღმდეგობათა დაძრევით როგორ ეძიებდა ჭეშმარი-
ცებას გონიერის სფეროში და როგორ მოიპოვა იმი უმოკ-
ლესი გზით - რჩენით. ეს გზა უმოკლესი იყო, მაგრამ
- ურთულესიც. რამეთ დაკავშირებული იყო ინდიდობას-
თან, სასოწარკვეთასთან, დასეულობათა ტარადასებას-
თან, მნვარეობისთა დაძრევასთან, სურიერ ფილმი-
თან. დოვერივე ამაბერ გვასაუბრება ნეფარი ავტუსტი-
ნე თავის "აღსაჩენაში". ტაცვანიობს, თუ როგორ მი-
აწერია მან შემეტნებითი პროცესით რჩენისა და გონი-
ების ჰარმონიას.

"აღსაჩენა" მსოფლიოს კულტურულ ერთა მრავალ
ერაბეჭა თარემნილი. ჩვენს კრემილში ვჩეფავთ რამ-

დენიმე ნაწყველს ამ ნაწარმოებიან, რომელიც ღებუ-
ნურიას ქართულ ენაზე გადამიტყო ლიტერატურისა და
მთარგმნების / დილილი გიურ მეცნიერებათა კუნძულაფრია/
მანანა გროვნაშვილია.

I

მისი ხარ, უფარო, და სრული ქებისა წარსი. მიმ არს
ძაღი შენი და კონებამიუჩვეომებია სიპრძნე შენი. მიმება შენი
სურს არამიანს, შენთა შეემნიღთა წილს, არამიანს, რომელსაც
თან ახდავს მოკვდავი ბუნება, მონამე უორვისა, მონამე ამჟარ-
ზავანთა მიმართ შენი რისხვისა. და მაინც მიმება შენი სურს
არამიანს, შენთა შეემნიღთა წილს. შენ მიეც მას სურვილი შე-
ნი ქებისა, რამდენ შენია საიდეალურ შემვემენ, და ჩვენი გუ-
ლები ვერ დაცხოვება, ვიდრე შენში არ ვპოვებთ სიმშვიდეს.

შემერიე, უფარო, შევიცვი და შევიმეცნო, რა მიკომს:
მოგიხმო, თუ ქართული გიძლვენა? ჯერ შეგიცნო, თუ გიხმო, მაგრამ
ვინ მოგიხმოს შეუმეცნებელი? ან ემებ სწორებ სხვისი და არა
შენი ხმობა ძალუბს უმეტარის? თუ შენს შესაცნობა ხამს წირება
შენი? მაგრამ ვით მოუხმოენ მას, რომელს არ აღიარებენ? კით
გირჩეულონ მეტადაგვეძის გარეშე? აღირებენ უფარს, რომელი ეძი-
ენ, ხორო რომელი ეძიებენ, პოვებენ და მპოვნები აღირებენ
მას.

უფარო, მეძიებ და გხარი, გხარი და აჭერარებ, რამდენ
ჩვენს ხარ ქართველები. შენ მოგიხმოს, უფარო, რჩენა ჩემი,
რომელიც მიბრძა, რომელიც მომშაბა შენი ძის განკაულებით, შე-
ნი ჩინასწარმეთყვარის ქადაგებით.

II

რამ ხარ შენ, წმინდონ ჩემი, ცეკვასა, რამ ხარ, თუ არ
უდარი ღმიერი? "ვინ არს წმინდიუდებს გარეშე, ანუ ვინ არს
წმიერი, რარია წმინდისა ჩვენისა?" /ესარმ. 17, 32/.

უჩემდებო, ყოველია უმჯობესო, მძღვა, ყოველისემისავა,
უმოწყვეტესო და უმართესო მსაჯეო, მორევო და მახრობელო,
ყოველია უმშვერიერესო, ყოველია უძიერესო, უძლეველო და უც-
ნსურო; უცვალებელო, ყოველია მცვალეობელო, არცა ძველო და არ-
ცა ახლიო, შენ განაციებ ყოველს, და ამჟარფავანი აპერებ,
მათ კი არ უწყისან. ყოველივას უძრვი, აღავსებ, იფარებ; ასა-
ბროებ ყოველს და სრულდოდ; ეძიებ, იუმც ყოველივა მოგეპოვე-
ბა; გიყვარს და მცხრარი ხარ; უჭვით მოცური ხარ და არ გრცვი-
ნავ, სინაწერით აწსავსე ხარ და არ გარიობ, რისხვას ადრევავ
და მშვიდი ხარ; ავი შენს ნამოქმედარს, განიცება უცველია
შენი. მისაგებელს შემოიკრებ, არას განაპიროვ; არა გაკლია რა
და მონაბები მაინც გახარებს; ხარი არა ხარ, მაინც ითხოვ
სარგებელს. უხეაღ შემოქმინდავენ, რათა ვარში გარჩე, მაგრამ
აქვს კი ვინმეს რამე, რაიც შენი არ იცოს? ვარს ისცემრებ,
იკრცა არავისი გრიარებს; სესხს გასცემ, არავერს კარგავ.

და მაინც რაი ვთქვით შენჩე, წმინდონ ჩემი, სიცოცხლევ
ჩემი, მოუთხოვთვი სიცვალებავ ჩემი! ვინც რამე იქვა, იქვა
კი რამე შენჩე! ენამრავარებუ სიცელა ჩაერთით შენს ჩინაშე
და ვარ მათია, რომელი ღუმან!

და მაინც გრძელობ შენ, უდარი, ყოველია ჩერა აღმაფებუ-
ლო, ყოველი სახიერო შემოქმედო, სამცარის მამრივევა, წმინდონ
ჩვენი! როცა არ გენერებინა ჩემი გატრია, მაინც გრძელობ შენ!

ჯერ კიდევ მსამინ ვიდავ, ვცოდებულიში, განვიცირირი, ვტრუნავით
ჩემი არსებისათვის, იმ იქნამარი მთელი მომავალის ხაფისათვის, რო-
ლისგანაც მე შევიძებენ. გუმანით ვხვეხი ჩემს ცრძნობებს,
შემიარიცვებას შევხაროი ჩემს უსუსყი ფიქრებში, რომელიც
უმნიშვნელო საგნებს ღასფრიანებრნენ. ცთვნებას გავურბოდ.
მესი კარგი მექანიზმი, მფერმეფფივერებაში ვიწადებოდი,
თავს ვარირები სევდას, ურვას ღა უმეცრებას. ამტეპრი არ-
სებისათვის განა ეს საქებარი ღა საოცარი არ არის? ღა ესე
ცოვერი დვთის წამოძებია, თავარ მე არ მომიტოვდი. ღა ესე
ცოვერი კეთილის, ღა მე ვარ ესე ცოვერი. ამრიგად, კეთილია
იმი, რომელმან შემუშავა მე. თავარ იგია სიკეთე ჩემი. ღა
ვძალობ ღირებას მისას იმ სიკეთისათვის, რომელის ჩვალობით
მე ბარები ვიყავი.

ვცოდავი, რადგან სუამის, ამაღლებულს ღა შემიარიცს
კეძიებები მისთა შექმნილდა მორის – ჩვიში ღა სხვებში – ღა
არა მასში. ასე მერია ჭმუნვა, შეოთი ღა განსაკრები.

გრძალობ შენ, სიხარული ჩემი, სიქარული ჩემი, სასოებავ
ჩემი, წმერით ჩემო! მაღას გიძვინი შენთა წამოძვარდათვის.
ღამინარჩუნე ისინი. ღამილევ მე. ღავ, განვიღევს ღა სრულ
იქმნეს, რაიც მომმაჩრე. თავარ მე მარა ვიქწები შენთან,
რადგან შემგან მაკვე არსება ჩემი.

ຕະຫຼາບເຈົ້າ

სიცოცხვა, მიზარდა პირობების მომისახუა

კათოლიკოს-პატრიარქი პატისტის შეკვეთი

თბილისი, 1915 წლის 17 მარტის შეკვეთი

მასში მოიხმა საქართველოს საპატრიარქოს
თანამშრომელმა ნურგურ პატისტის შეკვეთი.

„ შობამან შენმან, ქრისტე წმინდო,
აღმოკრინებინა სოფელსა ნათელი მეცნიერე-
ბისა ...“

ჰეარის ღოვანი ჩოხატავის და საფუძვლისაბაზ ჰეარის:
ნათელი ფეხმარიფის მეცნიერებისა აღმოკრინებინა კაცობრიობას
მხოლოდ ქრისტეს შობის და მისი მიძღვრების გავრცელების შემთხვევა.
მანამინის კი კაცობრიობა გარემონტირების იდეა უმეცრების წყვილადით
და მისი საუკეთესო ნარჩომაზენდების დრო, - გამოეცვალა იგი
ამ უმეცრების უდისკრიმინაცია, რჩებოდა უნაყოფება. მინდები ამ
მოვლენისა ცხადია: კაცობრიობამ დაიკირდა მთელი ავარიალი
ჩრდილი /ითანე 17, 3/ და დაცვანის უკანასკნელი მინათება და მიერინ-
ვებით, ქვეცნის თხიდებით და ქვენარმართვით, მუნების ძალათ
და მოვლენათ, და დაიდა ადამიანსა და მის ვრცელას. ამის გამო,
საიცკონია უნდა მივხედო-მოეხედო ადამიანს, ცოვების წმინდები
დყვნენ დაშურებული და მას, სიქვიდისშვილს, ნერა არ ჰქონდა
შესკრიფტ წმენდების საცოდველ-საპრესარელი და დავის კვლევა-
ძიებით შევწყებინა და შეურაცხევო იგინი / კაცობრიობის უმ-
რავესობაც დაემორჩიდა ამ რჩმენას და, უმეცრების წყვილადი
გახვეული, ღოცვა-ვერცებით ეცემებოდა მუნების მოვლენათ და
მსხვერპლ-შესანიშნავებით დაღიამდა მოემარტინების მძღოლები

მხელი, მის მიერ დმიტრებარ შერსაცხილი. ხორ, ვე ვინმე
გაყარინიეროვნის და ეფვის თვალით გაუჩინება უერას ამ ძვარს
წვთისმსახურებას და, მაშასაბამე, მიინდომება მუნების მოვლე-
ნათა და კანიონთა შესწავლას და გაროვნევას, მას ან ჩუთი-
სოფელს გამოასარებონენ, ან არაა აიძულებინენ სამურამო
გამორემობა მიჩა-ჩუას: გირებული სოკრატი იძულებული ჰყვეს
თავი მოეწარია, ხორ ნამდვირის მეცნიერების მამა არის ფილი-
ლი სამოძღვიდვან ცალქევეს, რომელ ღვთისუარისმცოდნი / აგრე-
თვე ღწევა იაუცენეს მევრს სხვას და მათ შორის არის ფარების
სამოსელს, რომელმაც ოცი საუკუნით უჩინარეს გარიბეისა გამო-
იკვდია, რომ გერამინა ფრიალებს მის გარემო და არა მიე -
რებამინის გარემო.

ნაფერი მეცნიერებისა აღმოუბნინდა კაცობრიობას მხორი
მამინ, როცა გავრცელა კაცთა შორის ჭეშმარიტი მსოფლეობე-
რობა, ე. ი. მამინ, როცა გავრცელა ქრისტიანობა... ქრისტი-
ანობამ ჰქეაბატა, რომ წმენით არის სური გაუსაშაბო და ცხოველი,
რომ მან შეაქმნა უა და ქვეყანა და ყოველი რაიცა არს მათ
შინა, რომ ადამიანის, შეუმნიღს ხაფარ ღვთისაღ, ნამრგები
აქვს შემოქმედისაგან: აყორინდოთ და განმორავებით, და არავ-
სეთ ქვეყანა და ეუდენით მას; და მთავრობით იევტე და
მდრინველთა ცისათა და ყოველთა პირულყვავთა და ყოველსა ქვეყა-
ნასა, და ყოველთა ქვეწარმავალთა ქვეყანასა გერა / გეგმ. I, 28/.
ამ სახეო, ის, რაც წარმოარის რემენი წმერთა იცო შერა-
ცხილი, ქრისტიანობამ აღიარს სამსახურებრა კაცთა / დასარი.
103, 14/, გაჩერი-გამარებული, განმეონა ქვეყნითისან ცრუ
წმერთები და გასვარა ადამიანის, - მთავრობა და უფლისა გაერის

ქვეყნაზე, ხორ როგორ შესძებება ადამიანი ბაჟონიტის გა-
ნევას ქვეყნაზე, ან როგორ ღაიცირჩიდება ის თევზია მზვი-
სათა, მფრინვლა ცისათა, პირულევა ქვეყნისათა და ვიზი
ქვეყნის ძარებს და კანონებს, - და არა მათის ბუნების შეს-
წავით და ამ შესწავების შეზევის სარგებლობით? მარასაბამე,
ქრისტიანობამ, ადამიანის ქმნიდებათა გვირჩვინად და ქვეყნის
ბაჟონა გამოცხადებით, მიაწიდა სწავლა-ძიებას, მეცნიერებას
თავისუფლება და, ამ, ამ თავისუფლებით აღფურვილი კაცობრიობა
თანამდებობა იმითიდებს ბუნებას და მის ძარებს. ასე რომ,
იზეს იმი მიწიდანებრობს არამც და ცხოვჭებს, არამერ ცე-
ნტრა და წყარსა, ორიერსა და კულტორნსა, თავისუფლად ნავარ-
ობს ბრვის სიმრმეში და ცის სივრცეში, ეპიებს და პოლიობს
ივამიზის ძუღი მრავალს მისთვის საჭირო და სასარგებლო
იითონებსა და ქვებს, სიხრის გვირსებებს და გაჟირავს ტერიტო-
რიულებრენერ მთების ქვეშ, რაოდენიმე ათასის კერსფის
სიმორებები თავისუფლად კაბპარაკება ერთი მეორეს და სავა...
კოვერვე ეს ადმისტრაციის სოფელსა ამ 1909 წელს
ჩინარ განხორციელებულის უდის იქსო ქრისტეს სწავლამ და ამ
სწავლაზე ღამოკიდებულია მსოფლიხერველობამ, რაც ჩინასწარ
დაინახეს და საქვეყნორ აღიარეს მოგვთა, აღმოსავალი მოს-
რულია, რომელთა, იხილეს რა ცრმა იქსო, დავარეს და თაცვა-
ცისუეს მას, და აღაწეს საუნარენი მათნი, და შესწირეს მისსა
ძრვენი, - ოქრო, გუნირუკი და მური /მათ. 2.11/...

საცვალერი! მოგვთა თაცვანისუეს უდის იქსო ქრისტეს
მათინ, რომ მისი სწავლა-მოძღვრება ჯერ კიდევ არა ჰქონდათ
გამოწერული და არც თავიანთ თავს უნიკებინენ ქრისტეს მით-

ნმუნებ, ერისფილნებად. ჩვენ კი, ერისფილნებად ვუწოდებთ
ჩვენს ზავს, უჭის სწავლაც გვსმენია და მის მიერ გამდანე-
შეღის მეტნიერების ზავისუფლების ნაცოდითაც გვისარგებრინია, -
მაშ, ზაცვანისვავეთ მას ნრდერის გურით, შევწიროთ მაგრამ
მეტნიერების ნაზერის აღმობრნებისათვის და გურმობრინებ
ვთხოვთ, განაძირეთ ჩვენში კეთილის სწავლის ხარისხი, მეტ-
ნიერებისაზე ღორებრება და შემმარიჟების სიცვარული!
... ამინ!

/ნარმოითვალ უაშვებში 1909. XII.25/

卷之三

三

五言詩

წვდისმიზნა ვარაცა და ფილისონი

ბაზი არაესის /შემანის/ საქვთის მიზანის 30-
წლის ფილისონი ნაკრევი

მერი აღესი /შემანის/ უხურიბა და მოწვანე-
ობა XIX საუკუნის დასასრულსა და XX საუკუნის და-
სანცისში. ეს სასურიერო მოწვანე სიჩმინდით გამოი-
ჩევით ასკვეფი იყო. აღესი მერი, როგორც მოწვანე
და ქრისტიანი ქვემოქმედი, საოცრად მოწვანონებს
ძუა საუკუნეების დიდ ეპოქეები ჩოტებანს დრონის კო-
პლიტის, რომელმაც უზიდესი როდი შეასრულა დასავაუ-
რი ქრისტიანული ეთიკის განვითარებაში. აღესი მე-
რი, ფრანცისკო ასიმერის მსგავსად, ქრისტიანულ პრაქ-
სის მიიჩნევა ადამიანის უჩენაეს მიზნა. სიჭარი-
ბის, სისაბავის აპოლოგია, მიზოვებულ სწერება მოვ-
და, მწერალთა წერეშინისცემა, დაზღვა უპაფრინთ
მიცვალებულთა, სრული დავგანმირვალ ქვემოქმედე-
ბისას, აი, რა იყო მისთვის ინორ გზა ქრისტიანული
მერიბისა სასურიერო მიმდევანებელი. საოცარია ის,
რომ აღესი მერი ცოველივე ამასთან ერთად ადავსებ-
და მორჩილება დამოძრვებას, საღვთისმეცყველო-ჭრი-
სოფიურ მოწვანეობას, სამწერლი მუშაობას. მისი
საღვთისმეცყველო და ღიცერაცერული მოწვანეობა ზიდ
შესწავლა-დამუშავებას საჭიროებს. აღესი მერი,
როგორც სასურიერო მოწვანე, მოეცის სათანაო შე-
დასებას ჩვენი სასურიერო ჩრეების მიერ.

ჩინამიერება წარმომი წარიდია შემანისთა
ოჯახის უმცროსი ნარმომაზეგნის, სასურიერო აკადე-
მიკაში განსწავლურ, ინიცია შემანის ვრცელი ქამოკ-
ვევისა "სავარესით მოაჩრივნე და პოეტი აღესი
მერი /შემანის/".

მასალა მიიღოს ოს გამუშავა მცხოვის
ანდრია პირველი იორებულის სახელობის ქართული
სასულიერო სემინარის მსმენერის მიზანშე
მიმღებადის.

წამისმეფი ვარების ჩამოყალიბი საფუძვლი

ღვთისმეფი ვარების ისტორიამ იყის ორი გვერდი საწვდისმეფი -
ორ საკითხების გარევენისათვის: რაციონალისტური ოს მისციკური,
პირველი ჩარმოიშვა საწვდისმეფი ფილოსოფიურ სკოლები,
ხოლო მეორე - უბამო-მონასტრების ასკეცებს ძორის. ეს ორი
გვერდი ღვთისმეფი ვარებისა, რამორესალური ვარესის გარები,
ერთმანეთს არ გამორიცხავს, მაგრამ პრაქტიკაში ხელობა კან-
ხრა ხან ერთი, ხან მეორე მიმართულებით. ამან განსაკუთრებით
იჩინა თავი შეა საუკუნეები. სეორასტიკოსები რაციონალური
გრძივ აღიღობინენ ძანესამზრდად წმერთი, ხარო მისციკოსები
უარყოფინენ ქონების ძალას ღვთის შეუწოდისათვის ოს კანცილის,
შინაგანი ინფრიციის მემკვეობით უახოვდებობინენ წმერთს. აღე-
სი ბერი თრივეს იცენებს. იმი არ კმაყოფილება უმრავო, დუ-
კუნივრო რჩმებით. საწვდისმეფი საკითხების გარევენი-
სათვის მიმართავს რაციონალურ გვერდს; "ას ვინება ჩვენი მარ-
თვი ის ჩრდილი სჯულით ჩარმოჩინება, არამედ თვით შენ
მორის დაგიმცემა ის გიჩვენე წუნების თვისება ის კანინი"
/"ჩერილი ის მსჯელობა", გვ. 86/. სურიერი სამყარო, რო-
მორც უხილავი არსება, არ შეიძლება იქცეს შეცმობის რეალურ,
გრძელება თბიერება, ამიცომ აღვესი ბერი, როგორც დველა ღვთის-
მეფი რაციონალისტი, იცენებს ანალიტის მეთოდს.

"უარი კახეთის მიმდევას წა ემსუბუ ხერთ
მისთასა მოუთხოვთ სამცურო" / დასამუშა დავითისა/. "როგორ ა
ჩვენ ვხვდავთ რომელსამე კარგს გაშენებულს სახლს ან სხვადა
პარგ ხელოვნებათ, ვიფყვით: მრბელი ისტორის გაცემებულია.
ახლა აღიხილენ გონიერის ივარი და განიხილა უ და ევენია
და მას შინა სავსება არა უაბროდ და უგუნირა, არამედ გასა-
კვირი სირჩეონ და ხელოვნებით განდაცებული და ნარინჯისი...
უხარის, ვს ევენია მრბელი შემოქმედის კოისოდ ჩარიოურა-
ნვლია" / მოძრვებანი, 68/. "არავის ძალებს დაამჟღვიცოს,
რომ წმერთი არ არის, რაღაც ცა და ევენიას ვერ გააქან-
ნდებს, რომელიც უარავებს, მრბელია შემიტობა. შევეძი ამ-
ზრდან მიმდების. მრბელი მოწყობილი ევენია წარავებს,
რომ მისი გამჩენი, რაც გონია დაარწვი, დოვიდებებზე და
და მრბელის" // "ხარი და ევენია" /. "ემსილებათა შორის არ-
სებითად ადამიანის მსგავსი რამ არ მოიპოვება, ცოველი დამ-
რებულისაგან განსხვავებული, დოვიდა ემსილებათა ჩესთა
უპირატესი, სირჩეის გამომეცყველი, მეცნიერების მიმღევარი...
როცა ამას დასკვირები, საწირ უსაფუორ შენს რაღაც სხვა
მოგემას და დაიწყებ შენი მამის ძიებას... ვისი მსგავსება
გარმოიბად შეწირი? უსაფუორ მრბელი და გონიერი ვინმესი.
მამ, მისი ძვირი უნდა ვიდო მე, რაღაც მე გონიერი ვარ და
მე რომ მამად შემეტერებოდეს, ვ.ი. ჩვენში სირჩეის გადა-
ცემა რომ შევიტორეს ვეით შორის ქონებული მენაფესაობით,
ასეთი არა რამ იპოვება ცასა და ევენიანაში. ისმინეთ, ძენი
მაღრისანი, რასა იყვნის ჩინამძღვანი ჩვენი გონიერა. აი, გო-
ნიერამ გრძა დოკაფათ და გაცნობათ მამა მეცნიერი..." // "გრძა

დავის თავთან"%. ასეთია, აღმართის მეცნიერით, ორი ძირი-
თაღი ძრია ყვთის აწობასთან მიმდევანი - კოსმოდინამიკური და
ფსიქოლოგიური. გარდა ამისა, იგი ხშირად მიმართავს ლოგიკა-
მი აწობის "რამჟადებას ჩინაურმარების გაუშვებელობის კტიზ
ანუ ხერხს".

თუ უჩენავესი ძაღის არსებობა უარვდავით, მარინ ნაიშ-
ლება ადამიანსა და პირუფეცს შორის, კარგსა და ავს შორის
არსებითი ტრანსი, გაურება მდებარი ეთივის პრინციპი და სა-
ფეხვერი გამოედება საკაცობრით ღირებულების სატოტაზო მოწ-
ვანებობას /"ერთობა და ვარესია", გვ. I-4; "ურმერთობა ბუნე-
ბის უარციოდა", გვ. 7; ღვევები - აღმ. 11, 48/.

მონებრივი კაზეორიერით მოპოვებული ცოტა ყვთის ძე-
სახეშ შეიარებითია. მისი სამუაღებით ჩვენ შეეიქმნით მხოლოდ
მეცაფიტიკურ სიმბიოზსა და, როგორც ამბობდა თომა ავტონეიდ,
ვსა თუ ის გამოიქმა არ შეიძლება მივაწეროთ წმიერის იმავე
ბაგებით, როგორც ამას ჩვენ კხმიარობთ ხილურ არსებათა მი-
მართ. ანალოგია იძრვვა ყვთავის მხოლოდ მისახივების გა-
რებას და სინამდვირები არც ერთი ჩვენი განმარტება არ გა-
მოხატავს ყვთის შინაგან სახესა და ბუნებას, იგი კარიერო-
უნერებია, მიუწოდები, უსახერო. ამ აზრისა აღვესი შეიძლება.

"თუმცა ვამბობთ წმერით სიცვარულია, მაგრამ ამით არა
თუ ბუნებასა მისეა ვიზუალი და სისრულესა მისსა ნარივა-
ჩენი, ანამერ ეს მხოლოდ სახურიერაა მისი ერთი თვისები-
სა, თორემ წმერით სიცვარულის უჩესებესია და ბუნება და
არსება მისი ცონების ჩვენის ტესთა და სიცვალი ჩვენი
უძრულ არიან თქმად, თუ რაი არს წმერით, რომელსაცის იხე-
ლოვნა ცონებამან ჩვენმან ძიების შემდეგ საკვირველებით

ბანეგემურია და უწირა მიუწვდომელი. ეს არის ნამდვირი და მართლაც სახელი დათისა, ხორთ კაცომრივი ენით რაც ითქმისა დათისათვის, იქნ მისკან ჩვენიდამი წარვენები, ტინა გამოსული თვისების ძაღლა, ვითარუა ჩვენს უძრურებას მოეტავვ- ბოდა /"ბრძოლა თავის თავთან"/.

აუ აღეცი შერი შეცნობის მეორე ქტას მიმართავს. ეს არის შინაგანი ტანტა, ინფუიდია, შინაგანი ხევა.

როგორც ვიცით, საყვავსით ისცორისამი მისციკური ქტა იწი სახით მავალინება: რაციონალური-ფრენტით და რეალური, მანტაბით.

მამა აღეცი რეალური მისციკის წარმომაზრენებია. "რათ- რენიცა ტანტა და ტანტოცა ქტისა მის სიკირრივისა შემთხვევამი, იგიცა ვასწავოთ ძრია ჩვენთა სიმრაპით და წურარს ვეზევით უმაღლეს სატომისა ჩვენისა" /სასურ. მონ. 4/.

აქამიდინი რომ უცორველი იყოს და მისი ძუნება გაურცევე- რი, მაშინ მისი შინაგანი ინფუიდია საკმარისი იქნებოდა დათარივი სამყაროს აღემისათვის. მაგრამ იმის შემდეგ, რაც ადამიანი დაცა, ეს ინფუიდია დაკინირა, დაბრედა, კაცი დათარებას დაშორდა და იგი ვერ მისწვდება მას, იყ დოკ- თი თვით არ გამოეცხადა ადამიანს. ამიცომ ძირითადი წყარო დათის შემეცნებისა არის წვდის ძარისა და რაც გადამოცე- მულა საწმოთ წერილსა და წმირა მამათა წარერები.

ლეიტონის მეცნიერებების
წე

წილების ასაფეროა

წაიგისმთხვევაში და ლიტერატურა

ამ რეპრიკიზ "საქართველოს კრებული"
შექმნას სასკოლებო პირთა ნააჩრევს ღიოვესაც-
რის ირჩევით და ღიოვერაფორთა ნააჩრევს შესახებ
სარჩმუნოებისა.

სასიცოგან საქართხველო გახადულიანი

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიკარქი
იღია II

საქართველოში თბილი კარი კამათი იმართე-
ბოდა რუსთველის აღმსარებლობის მარტივი. თავად სა-
სკოერო წრეებში იყო არითა სხვარასხვაობა ამ სა-
კითხთან დაკავშირებით, მაგრამ ჩვენი სამრველოე-
ბის ჭერითი განათებული წარმომართებელები ცო-
კერდვის იცავონ რუსთველის მართლობებუნე ქრის-
ტიანურ აღმსარებლობას. ისეთი ავტორიზაციები სამ-
რველო პირი, როგორიც იცვნენ სამა თრიკალინი,
იაკობ სამებელ-შემოქმედებელი, ანთონ კათალიკოსი და
სხვანი, რუსთველის უფრნებელენი როგორც იგი წვთის-
მეცველესა და ჭერითი ქრისტიანის, თუმცა მიღიერით
ჩამორჩენილი საერთო და სამრველო გვამნი ეფუძველ
აუქნებენ მისი პოემის ღირსებებს.

იგიად სასიცოგულოა, რომ ამ პატრიკარქი ჩაერთ
საქართველოს ღლავანდები კათოლიკოს-პატრიკარქი
იღია II. თანამეოროვე ქართველი ქრისტიანი იერარ-
ქის სიცევის მისმენა ამ საფირმონიო საკითხთან
დაკავშირებით უთუთა იგიად დაინტერესებს ქართველ
სამოცავებას. იღია II კურადღებას ამახვილებს
რუსთველის მიერ ხმარებულ დეილოებურ ცერმინებსა
და გამოთქმებრიე, რომელთაც ვერასგრძივ ვერ იხმარდა
არსებისციანი მოამროვნე. ამით თანმიმდევრულად
იცავს იგი რუსთველის ქრისტიანობის დუასაპრისს.

მკვეთარი ინიციატიურაში ასაბუთებს გენიალური პოე-
ზის თეიტმის იდეას, რაც ღიღავ სახავო საკითხო
რესოველობის მიზანი.

ვათერიკოს იღვა 11-ის წერილი, ღამირი დებული
1966 წელი, კირვე ერთხელ არასფერულებს ვახფანქ მე-
ქესის სიცვლებს, რომ "ვეტერისფერისანი" არის წიგ-
ნი "საქონის და საკონისა, ვისაცა აქვს სმენა
მუსა".

სიჩმიწისა და ამაღლებულის ცნებებს ეართველი ხარხი
რესოველის სახელთან აკავშირებს. "ვეტერისფერისანი" ჩვენ კა-
რავავასრი იმ შორეულ, იქროს ხანაში ნიდებულ ღროში, როცა სა-
ქართველო გეობდა, როცა არამიანებს ძალებაზე რჩეონა და სიგ-
ვარული.

XII საუკუნე საქართველოს შინა და გარე ძაღლოსილების სა-
კუნეა, ფეოდალური დაუცმაუცემულობის წინამდებარებული დროიდანა და
ერთიანი უნიტარიტებული სახელმწიფოს განმოციცების ხანა. XII
საუკუნეში საქართველოში შეიქმნა უმაღლესი განათლების ორგ
ანიჭრი - გერათისა და იცავის აკადემიები. უნდა აღინიშნოს,
რომ ამ ღროისათვის მონიშვნელობის ერთობლივ ამონის ჩამოყალიბებაში,
ქართველი საღიზერაცხო ენის შექმნაში ღირდ როდი ითამაშეს ამ
საუკუნის წინამორდებებმა, ათონელმა ღირსმა მამებმა, ნიმი -
რანებმა ეჭვიმე და გიორგი მთაწმინდებებმა. იმ ღროის ღირსე-
კი არამიანთა მთარის საპატიო აღვიდი ჰყინავს XII საუკუნის
დღიოსიდოსს ითანე პეტრინს, რომელმაც განათლება ბიბინჭიდაში
მიიღო და დაეით არმაშენებლის მიერ გერათის აკადემიის ხელ-
მძღვანელი იქნა მოწვევული.

იმუამინდები საეკავით უხოერება. სპოლარი აქმავრობით
ხასიათდება. აირო მრავალი ფასარი, მათ შორის ღირებული გვა-

თი, მომავალ რომელსა უტაროა და განუმეორებელი. გირი ცერა-
ზება ეძღვავა საეკრანის მართლებრივს. საეკრანი კრებებში
პირადად მოწარიდეობენ ჩატარ აღმაშენებელი და თამარ მეფე.

XII საკუთრებულება საეპისკოპოსო კათედრას შეეძლო დაუკა-
ვაბინა მხოლოდ მარატი წოდების პირს, ხოლო საკათედროსი ფას-
ტი კი, რომელი წესი - ბაგრატიონთა გვარის წარმომაზენერს.
„ძმანი თავართაგანნი“ ეპისკოპოსად კურთხევის მერმედ ვერ
აღეთმნენ თავიანთ სამართლებრებს და მათ წილად საერთ საქა-
ვებით იყვნენ დაკავებული. ფოვერივე ეს, რა იქმა უნდა, ადერ-
ხებია საეკრანის ცხოვრებას. ნიმუშის მიზანი, ჩატარ აღმაშენე-
ბელმა და თამარ მეფემ, აღუვეთეს ეს წესი და მას შემდგომ
უმსრის საეკრანის თანამრებობებზე არამიანები განრესარებონენ
არა თუ მარატი წარმომავლობის, არამედ პირად ღირსებების
კვალიტატე. განსაკუთრებით ხერსაყრელი პირობები შეიქმნა
თამარ მეფის ღრის, რომ მეცნიერებამ, ღირებულებამ და კულ-
ტურამ განვითარების მნიშვნელოს მიღწევა, როცა არამიანთა მა-
რატმა რელიგიურმა და მორალურმა შეგნებამ, ჩემოხსენებულია
ერთად, განაპირობა ქართული რენესანსის კანონმიტიკი განვი-
თარება ღირებულების სფეროში, ასე რომ რესოველი როინა შემ-
იხევებით პიროვნება და არც „ველისფეროსანი“ გახდავთ შემ-
იხევებით დაწერილი პოემა - ეს არის ქართველი ხაღას მრავა-
საუკუნოვანი კულტურის გვირცვინი.

რესოველის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე საკამაო შევრს
ნერინენ და ახლაც წერონ, მაგრამ რესოველობები ემცარებიან
იმ ძალა მოწარების, რომელიც პოემაში გვხვდება და მათებ
დამცარებით გამოაქვთ ხეილად ურთიერთებამომრიცხავი დასკვენები,
ან კიდევ სარეაბილიტაციის დოკუმენტი მასაღით. მიუხედავად ამი-
სა, ღიასიდრომით ამ თირამული პოემის შესახებ ცნობები ძალა

მნიშვნელობა. ღარნიშვილი მესამეობა მხოლოდ ის ითქვას, რომ რეს-
ტველი იყო დამარ მეფის დანამებროვე, წარმოშობით მესხი. მეს-
ხები მოსახლეობის საქართველოს სამხრეთ-დასაკუთ ნაწილი;
როგორც ისცორიდიან ჩანს, აუ ღამიშა უარისური კურორტის აკვაპი.

ისმის კითხვა: სად მიიღო პოეტმა ესორენ ფართი განია-
ღება? უნდა ვიფიქროთ, რომ პირველიანულებით განიაღებას ის
ეპიკური მესხეთში, ხორ უმაღლესს - გეღაზისა და იყსათოს
აუარემიერები, რადგან რესოვერი არის გვირაბუნებს ისეთ ფილოსოფიას,
როგორც არიან ემპეროკე, პლატონი, არისფონე, პოლი, დსევოთ-გიონისე და სხვა. ტოქი რესოვეროლოგი აცხა-
დება, რომ ჩინა საუკუნეების ფრაგიციათა კვაბრიტატე რესოვე-
მა უმაღლესი განიაღება მიიღო მიმინჭიდაში, რომელმანც საქარ-
თველის ჰერნია ძარჩე ახრო რეიიმიური, კურორტი ვუ ეკონია-
ური ურთიერთობა. აუთა შევნიშნიავ, რომ ეს იყო ჩინა საუკუნე-
ების ფრაგიცია და თუ გავითვალისწინებთ იმსა, რომ რესოველის
ძროს განიაღება საქართველოში მაღარ ბონეტე იღება, გავასკვნით,
რომ პოეტმა კანათება სამითხვოში მიიღო. არ არის გამორიც-
ხური ის კარსურიც, რომ ჯერ კირვე ახალგაზრდა პოეტი ენტია
ახრო აღმოსავალს, პავალიშვილის, ათონს და იუ პირადად გაეცნო
იმ ღილარიანულ მემკვიდრეობას, რომელიც გასცოვეს იქაურ მო-
ნასფრებში მოღვაწე ჩვენმა თანამემამულებმა. ცნობილია, რომ
ეს მონასტრები მხრივი სურიერი სრულიდას მიღწევის სავა-
ნეები კი არ იყო, არამედ კურორტის გირ კერებიც. აღმოსავ-
ლების ქართულ მონასტრებში ჩვენ ვხვდებით მიარებისას, ფი-
ლოლებს, ფილოსოფებს და პოეტებსაც კი. საკმარისია გავა-
სახლით ღირსი მამა გიორგი მთაწმინდელი, გირ მიძრვარი და
ბრწყინვალე პოეტი, რომელმაც სახელი გაუდევა ჩიტრუ მთას
თავისი საგალობრებით /ეპ. კირიონი, "მეერის კურორტი რიცი

რესერის ისფორიაში". ფოვარივე ამას შეუძლებელია რესოველიე
ბავრენა არ მოეხდინა. პოემის კითხვისას კრჩმუნებით, რომ
პოემი კარტა იცნობს ასფრონომიას, ასფრონოგიას, მევიკიას,
ის შესანიშნავი ფსიქოზიც არის.

ნაწარმოებისან ჩაინა, რომ პოეტი თამარის სამედო კართა-
ნის ჩასხვის დროი. გარდა თავისი სამსახურებიდან მიღომარეობი-
სა, ის კარის პოეტიც არის და სახოფით პიმინებს უძლვის თავის
მირჩანებელს.

ღავას იწვევს პოემის მე-8 სტრიქი, რომელიც ერთდღურა
მიღვანიშნებს ავთორის საქმიანობაზე: "მე, რესოველი ხელობითა,
ვიქმი საქმესა ამა ღარი", აუ მისი ნარმარაციონა რიგია ნაგუ-
რისხმევი, არამედ მისი თანამდებობა.

სამოწვანეო აღების მიხედვით იხსენიერობა როგორც საე-
რო, ისე სასურიერო პირიც. სავარესით ცხოვრებაში ფიცვები ყო-
ვერი ეპისკოპოსისა უკავშირებობა მისი მრევის სამკვირის.
მაგალითა: ეკონიიდები, ეუთავები, გაენათები, შემოქმედები
და ა.შ. მსგავსი მნიშვნელობისა რესოველიც.

აკარემიკოსი წკლებიდე წერს: "თუ სიცელა რესოველი აღმნი-
შვრიდა თანამდებობისა, ეს უთუი საუკავშირო-აღმინისერაციები
თანამდებობა, როგორც მაგალითა, ეუთავები და ა.შ.". / შესაბა-
მისაზ კსაცუძღვო არ არის ვარსუბი, რომ მოთა იყო ეპისკოპოსი
და ნაბოძები ჰქონდა ფიცვები "რესოველი". ეს რესოველობის
მომავალი კვლევის საკითხია.

¹ მ. წელვაბიძე, რესოველის შემოქმედება, თმ., 1958 5.
/რესერ ენაზე/.

როგორია პოეტის ცხოვრების ძორთ პერიოდი და სად პოვა
მან დავისი ამეცაცნიური აწსასრელი? ეს კითხვა აღვერებდა და
აღვავებს ყოველ ჩვენსას. ქართულ ტეპირზამოცემაზა ყველა
ვარიანტი გვამცნობს, რომ პოეტი შერაღ აღვავების შემრებ გარა-
იხვენა იკრისაღიმში ერთ-ერთ ქართულ, კართველ, ჯვრის მონას-
ტერი.

ეს დაუცი დასჭურება ჯვრის მონასტერში არსებული მოსახ-
სენიერები აღავის მეოხებით, საღაფ მეფეზე და მეფეს მოსახ-
სენის განვითარები განვითარები.

მოთას რელიგიური შეხედულება ყოველზეის იყო "ვაშრი გან-
ხეთებიებისა" მცველართათვის. სწავლიდ რესთვერობები
განიხილავინენ ამ საკითხს სხვადასხვა გვარის და ხშირად წი-
ნასაღმიერობრივად. მოგვითვება მეცნიერული გამოკვლევები, საღაფ
პოეტი ჩართოვილება მანიქერება მიმღევრსა, სხვა შემთხვე-
ვაში ის პანთეისტ მაფერისაღისფია, ჟირო მეტიც - ღამის ათვ-
ისფიც. ყველა ეს გამოკვლევა ცურავდების ღირსია, მაგრამ წაკ-
რება სარჩმუნო. პოემის თბიერებურ კვლევას ჩვენ მივდავართ
სწორებ საწინააღმდეგო ატრიან. საკურაველო ანარინი უაკეცელი
სფროდებისა, რომელიც საღვთისმეციველო იჩენს ეხება, ცხა-
კოდს, რომ რესთველი არც პანთეისფია, არც მანიქერები და არც
ნერვულობივოსი. რელიგიური თვალსაზრისით, ის დავისი ღროის
ფიპიური ჩართომაზენერია, თავისი ხარხისა და ვარესის შვილი.
რამი გამოიხატვება რესთველის კრებო? რესთველი არის ფეისცერი
საკითხების წრმან მცოდნე. დავისხენთ პოემის დასაწყისი
სფრიერნები:

"რომელმან შექმნა სამსარი ძარისა მით ძირისითა,
ჩეგარიმო არსნი სურითა ცვნა ჩეცით მონამერითა,
ჩვენ, კაცთა, მოგვალ ქვეყნას, გვაქვს უზარავი ფერითა,
მისგან არს ცოვი ხერმნიდე სახითა მის მიერითა."

ეს სფრიდი მეიძღვან ბაგიოს სამ წარიღაზ: პირველ სფრი-
გონიში ღაპარაკის ცოველი არსებულის შემოქმედება მისი ცოველი-
შემთევის წილი. მეორე სფრიერნი მოვალეობის ჩეციური იერა-
რების, ამ ანგელოსთა შექმნის თაობაზე. მესამე ღა მეოთხე
სფრიერნები ღაპარაკის აღამიანჩე, რომელიც მიწაზე არსებული
ცოველი სახეობის მეუღება ღა მისამართი განაწესა შემოქმედება.

პოემის ამგვარი ღასანცისი შეიძლება იწოდოს ბიბლიურად,
რამდენ აქ პოეტი ღაპარაკობს ჩეცისა ღა ქვეყნის შექმნაზე.
ასევე იწყება ბიბლია: "ღასამამა ქმნა ღმერთმან ცად ღა
ქუცამანად" /შესაქმე 1,1/. ცადს სახით ღვთისმეფიველი მოიაზ-
რებენ სულიერ ღა არა ფიტიკურ ცას, - ე.ი. ანგელოსთა იერა-
რების, ხორ მიწის სახით ცოველ არსებულს ღებამიწის ბურგებე,
აღამიანზა ჩათვალით. შესამამისად, ჩვენ უნდა ღავინახოთ სა-
ერთო პოემის ღასანცისსა ღა ბიბლიის პირველ სფრიერნის მო-
რის. ვფიქრობთ, რომ ეს შემხევევითობა არ არის.

აკად. შ. მუცუბიძე წერს: "პოემის პირველ სფრიდიში რესივე-
რი პირდაპირ ღაპარაკობს "სამიართოს შემოქმედება", მაგრამ წი-
შანებობრივის, რომ მას არ უწოდებს წმერის ღა არ გამოჰყოფს
სამიართოან, როგორც ცრანსცენტრულის. ამ სფრიდიან გამომ-
ინარე, ეართულ ვარესის ცოველვარი სამარი ღამინდა, ესა-
ცვერულ პოეტისათვის, ვინაიდან ის არამცჟ არ ღაპარაკობს
სამპიროვანი წმერის შესახებ, საერთოდაც არ ასახელებს მას".

ჩემთვის ფრია გაუმებარისა, რომ პირველი სფრიდის გამო
ქართველი ვარესის სახელით პოეტს საყვარელობენ არასავალესით
პირები. მე კი, საეპოველის ვარესის ეპისკოპოსი, განსხვა-
ვებული აჩრისა ვარ, ვიზრე ჩვენი პაცივცამული აკადემიკოსი.

არ შეიძლოა რესოვების მეისტრი შეხედულების ვიზუალურო
თქენ პოემის პირველი სფროფის მიხედვით და არ უნდა ვუსაყვა-
რულოდ პოემის მხრივი იმის გამო, რომ პირველსავე სფროფი არ
მოიბსამება "წმერთი". მკვეთრობა უნდა მოგვიას ბასკვნა არა
იმ სიცდვების ჩიათ, რომელსაც ის იკვლევს, არამედ მეცნიერე-
ბის კონცეფსიის ჩინა და მომიერები ნაწილების გადვალისწინე-
ბით. მეორე სფროფის სიცდვები აჩრობრივად პირველის გაგრძე-
ლებაა:

"ჰე, წმერთო, ერთო, შენ შეჰერენ სახე ცოვისა ფანისა,
შენ ღამიდარე, ძევა მეც ღამიდუნვად მე საჭანისა."

პოეტი აუ ჰკვე იყენებს არამარტო სიცდვას "წმერთი",
არამედ ამბობს "წმერთო ერთო", რაც ცხადით მისამართის მის
მინოთებისფრი მიჩამსრე.

პოემის წმერთი აჩსცრაულად და ტანცერებულად როგო
ჰქონდას წარმომადგენილი, წმერთი რესოვებისა ცოცხალი, თავის
ქმნილებათა ქანიშეცველი არსებაა:

"ვიმოწმებ წმერთსა ცხოველსა" /872, 4/.

წმერთი არა მარტო ცოცხალი არსებაა, არა მარტო შემოწ-
მებია, არამედ პარტოკრატორი - ცოვისმცურმელი.

რესოვები ამასაც არ ჯერვება: ის ღაპურაკობს წვთავების ვი
არსების მიუჩვეომობაზე და გამოუდემულობაზე, რამეთვე შეეძ-
რებელია უსასრულოს წვიობა სასრულის მეშვეობით; საცურავე-
ბოდ ღოცვა ავთანდილისა:

"იღოცავს, იცვლის: "მაღალი წმერთო ხმელთა და ცათა,
გიგანტ მომცემი პატივთა, გიგანტ კეთილთა მიტათა,
უცნაური და უთქმებო, უდიდე უდიებათა,
მომეც ღამიობა სურვილა, მდიდარ კულის თემათა!" /809/

აფ. ტანისაკურენებით საცერტიფიკატია გამოიქვემდი: "კულტ უფლე-
ბათათ", ტესტი არცენი ტანით მის ვალიდობის IV საუკუნის ჩაი-
რა მარის შასირი ითვის ღოცვაში არანამინდა სკოლაშამ მემკო-
ნილითას: "წმინდომ წმინდომა და კულტ უფლებათათ, რომელ..."
ეფვარებელ, პოეტი ილია რეხვანი. შასირი ითვის ქმნილებებს.

რესოველის წმინდო უხილავი, კულტური და ყოველძროვის,
იცი სიკეთისაკენ ჩარჩარდეს აზამინანს. პოეტის სტატის, რომ აზა-
მინიდის შემოწმები ღვთავება ანიჭებს მას /აზამინანს/ ძალას მეტ-
ია რასაძევად. ამასთან, რესოველის საზოგადო უცხოს ყოველგვარი
პესიმიზი, მის ქმნილებაში სამართლი კულტი ჩეობს მორიცვე: "
კინ დამტარა, შეიღებაცა მანვე მომცა თევზად მფერდად,
კინ არს ძაღი უხილავი, შემნებ ცოვათა მინიჭებად,
კინ სავარანსა დაუსაჩრდებას, მის კულტური წმინდო წმინდა,
იცი ცაშხრის ჩამისკოდი ერთსა ასებ, ასეს ერთად": /792/

წმინდომის შემარტივი აღამინის განვერივი და უნიტივი
შემდგრეობების იარაგვი რესოველი ჩეის შემრეცს:

"...წმინდო, რომელ არ იაქმი კაცის ენითა,
რემ ბარ სავსება დოვერია, არვავსებ მოევრი ეკვითა" /917, 1-2/.

აფ, ჩეორე სფრინჯინები, ავჭორი ახვენს ღვთავების პოვერ
შემარტის მმესმან. ამცვარი შემარტები სხვა სფრინჯინებიც
კვეყნება:

"აჟა, ჩეორ, გეაჯერი შენ, უმძღვსთა მიწერია მიწესა,
კინ მიაძლია ცაამიღებ, მეფიშასა მისცემ, სვესა" /957/.

ერთი შეხედვით შეიძლება ვიფიქროთ, რომ აფ პოეტი მიეს,
როგორც ჩარჩარდუ ღვთავებას, ეთაცვანება, მარტიმ ეს მართი

ერთი შეხედვით. სხვა აღინის მზე ჩარმორცენილია დვინაბეჭის კოვეაბისი ძალა ქმნირება:

"კე, მჩეო, წმერისა ვინათქან მჩევ სწავლი გასაბარებელი"
/1085/.

პოემაში არის აღინი, საჭარი რესოველი თავისი ქმიტის /ავთანილის/ პირით მიმართავს სამყაროს სხვაბასხვა პლანე-
თებს: მჩეს, საცურნს, იუპიტერს, მარსს, ვენერას, მერკურს,
მთვარეს და შესთხოვს მათ შენევნას. მოვიყვანთ ერთ მაგალითს:
მარცობენილი, ცვილასენილი ავთანილი ასე მიმართავს მარსს:

"მორი, მარით, უნდარო იამჟერ ღახვრითა შენითა,
მე-ცა-მდებრე და შემსვარე წილად სისხლისა ღენითა,
მას უთხრენ ჩემი პატიჟი, მას ცაგორი ენითა,
როგორ გასრულეარ, მენ იცი, მური არეა არს ღხენითა".

/1960/.

ტანა შეიძლება ვიდიეროთ, რომ რესოველი ავთანილის სა-
ხით ცვისაფავეს ჩარმარის, რომელიც აღმერთებს მჩის სისცემის
პრანეფებს? არამც და არამც! აუ აუღილებელია ფსიქოლიტური
ანალიტი. ვდიერობ, რომ პოემის ავთანი ამორის სწორებ ფსიქო-
ლოტური თვალსაზრისისიან. რომელ ჩვენებანს არ განუცია მდევ-
ლა სასიხარულ ან სამწერარი! არამიანს ისე იპლიკის
მდევლარე ამრი, რომ თუ ის მარცოსურია და არ ეპოვება ღარეის
გამზიარებელი მოძმე, მაშინ იწყებს საუბარს საკუთარ თავიან,
უსური საგნერიან. თუ, მაღალითა, არამიანი იმყოფება ჩევის
ნაპირას, ის აღსარებასავით გაანიჭობს ფარებს თავის მწეს-
რებასა და ამით ერთგვარა მშვიდეება. შეიძლება ამას ჩა-
რითობა ღაერევას? არა. ასეთია არამიანის ფსიქოლიტი. რო-
გორც ჩემით მოქახსენეთ, რესოველი მოწყინვალე ფსიქოლიტი.
იმავე ავთანილის სიცყვებიან ჩანს, რომ პლანეფები შეემნი-

ნი არიან ყრუღადღებები წმერთის მიერ და მორჩილებენ მას.

პოემაში ღირი აღირებ ეზმობა შემრებ საყიდეს: რა არის ანგელოსი, რანი არიან ცრური ძაღლი და რაში გამოიხატვას მათი სამსახური არამიან ერისადმი?

სიცევა "ანგელოსი" თარემანებით ნიშნავს "მოციქულს", "მახარებელს". უკვე პირველი სფროფი პოემისა გვამუნობს, რომ ტელიური ძაღლი წვდაებრივი სუნთქვის ქმნილება:

"ჩემარმატო არსი სურითა ცვნა ჩეცით მონაბერითა..."

/1,2/.

ეს ტარკვეული ატრიტ ეხმიანება იმ საიდუმლო ღოცვის სიცევას, რომელთაც მდვირი ჩართოებულის უკვესდესადმუნის კითხვისას: "წმერთ, წმერთ ჩვენთ, რომელმან ნებითა შენითა დაბა-ივნ ჩვეისა ძაღლი..." /კომიტაკი, ცისკრის მე-II საიდუმლო ღოცვა/.

ანგელოსები თვითმიცოდაზენი კი არ არიან, არამედ ირაცხე-ბიან შემოემერის წვდავმორივი ნების აწმისწყდება:

"...მაღლი წმერთსა, შემოემერსა, არსთა მხარესა,
ვისცა ძაღლი ჩეციერი განაგებენ აქა ქმნარსა,
იგი იქმან დვეღაკასა, იქვემდესა, გორსა ცხარსა,
ხამს ცოვისა დაჯერება, ბრძენი სჯერს მონევნარსა."

/1050/.

პოემი გამოიქვამს რჩმენას, რომ იყ არამიანს მდარველო-ბენ ბერია ძაღლი, მას კერ შეაკრთობს თვით მარწომნაც:

"მარწომნა კერსა მიმდამს, მცავს იყ ცისა ძაღლა ჩასი"

/164,2/.

საკმაო საინტერესო ხაფუას რუსეთელი წმერთისა და არა-მიანის ურთეერთებამოკიდებულებას. პოემის თვალისატონისი, არა-

მისამ არამარტო წმინდის კონგრესზე, არამედ მისი განკუნივალები ფიქრის, ციცუნვისა და მდგრადობის საქამიცა:

"ვინ ღამიჩადა, შეძენებულ მანვე მომცა მარვარდ მცერდად,

ვინ არს ძაღლი უხილუვი შემჩერ ყოველ მინიჭრდად."

/192, 1-2/.

სხვაგან ვკითხულობ:

"წმინდი კარგსა მოავრინებს და პიროვსა არ ღამავარს"

/1492, 2/.

"მაგრა წმინდი არ გასწირავს კაცსა, შენგან ღანანირსა!"

/951, 4/.

სარაც წმინდის, იქ არის ჯეშმარიცება, იქაა ცხოვრება, მარ-
თებული ქმა, მარსობული წათერი - ეს სწამია ჩვენს გენიალურ
პოეზის და ამის უარისტის ჩვენ ვერ შევძიროთ.

რესთვების ღამებით ადამიანი უძლურია, თუ ის შეწევნას
არ იღებს წმინდისას:

"არას გარეულს დაიკრება, თუ არ შეძენებს წმინდისა ძაღლი"

/1496, 2/.

პოემის გმირი აწივსება წმინდისამი მაღრიერების კრძნი-
ბით, ის მმარტინ მიშვევარის მას სამართლები მსხვერილი:

"წმინდო, წმინდო, მონცარეო, არვინ მივის შენგან კიდე,

შენგან კითხოვ შეჩევნასა, რაპობსაცა კრისა ვვიდე:

მცერდა ძაღლა, ჩრდება წერვა, წამით მავრე განმარიდა!

იურა ღავრჩე, გმისახურებრე, შენდა მსხვერილას

შევსწირვიდე". /811/.

ადამიანისა და წმინდის ურთიერთებულების გამო-
ნისას უნდა აღვნისამო, რომ პოეტი ღია მწიმეობას ანიჭებს
ნინასწარებანისას: ადამიანის შეზღა არ გამოვიდება შემ-
თხვევით, ის მომვეცემა ჩემიან:

"... ჰე, ძმანო, განვეხა რამე ბესია..." /1293, 2/.

აღამიანი არ უნდა იყოს უკმაყოფილი თავისი შევით, რაღაც მარტო მისი ნიარავ იცევს გარვეულ აზრსა და განიხილებას:

"ჰე მეფე! რა ემდურვი ანუ ღმერთსა, ანუ შევსა?

რა ღასწამერ სიმწარესა ცოვერთავის ცვირა მხედასა?

ბოროფიმცა რა შეუძლია კეთილისა შემოქმედსა?"

/113, 2-4/.

პოეტი თავის წებასა და სურვილებზე მაღლა აცენებს წმერ-
თის ჩინასწარისამღვრულობას:

"არ უკეთესი, რაცანა სწამეს განვეხასა ბენასა" /302, 4/.

"რა მოვა ჩემთვის განვეხა, ცეცით მოსრული ბენანი,

წმერთი იწარებს, მომივინ ძვის სახმილა ღხენანი." /1475, 1-2/.

ისმება კითხვა: როგორია პოეტის ღამიკირებულება ქრის-
ტიანობასთან? ტოტიერი რესფერალი ამცირებს, რომ პოეტი
განვიტომილია ქრისტიანობისამან, რაღაც პოემაში არ მოიხსე-
ნიებს არც ქრისტეს, არც წმიდა სამებას. ეს გირ მეცნიერები
შეაცილა. აკარემიკოსი შარვა ნუცუშიე აცხადებს: "საწყენი
იქმებოდა, ანციმეცნიერები მორერნიბიცით ცა - რაც არ უნდა
რაგვიაჩეს ღავამცუროთ, რომ რესფერალისადვის საერთო უცხო
იცო ქრისტიანობა".^{1/}

უპირველეს ცოვისა საჭიროა, ღავიტრეთ დვით პოემის
სიუკათხე, ვინ არიან მიემები პირი? არაურისფიან ხარხთა
ნარმომარენდები - არამერი, ინდურები და სხვა; კუნაურიც
კი იქნებოდა, რომ ავთანდილს, არამთა მხერართმთავარს, იქსო
ქრისტები ან ჩიტია სამებაზე ეღიცა. ავთანდილი არის ცივ-

^{1/} მ. ნუცუშიერის ჩანა წიგნი, გვ. 113.

ური წარმომადგენელი თავისი ფოტოსა, შვილი თავისი ხარხისა, მკაფიო მინიჭებისფი, თუმცა პოემაში გვხვდება არაპირდაპირდ მითითებანი ქრისტიანულ იქვემდე.

წარმომადგენელის ერთ აღნიშვნას ვკითხულობთ:

"... ჸე, მძეო, ვინ საფაქტო გთქვას მიზანისა ღამისად, ერთ-არსებისა ერთისა, მის უუამოსა ჟამისად, ვის ემორჩილობენ უბერნი, ერთის თოფის ჩამისად, ჩეხსა ნუ მიცვი, მიაჯე შეცერამიდის ჩემად და მისად!"

/1836/.

აქ ღაპტარაკია არა ფიტიკურ მძეოებე, არამედ წმერთისა და მიზის პოეტურ ჩერაბრებაზე. მართავია, მძეს მიერჩება მარადულობა და მას ემორჩილებიან არა მარტო ტეციერი ძაღლი, არამედ მასზეა ღამოკითხული ადამიანთა შეით, მაგრამ პოემის კითხვისას კრწმუნებით, რომ მარადულა პოეტს წარმოუდგენია მხოლო ღმერთი, მძე კი ღრმაში შექმნილ მნათობა.

ტემოზ მოხმობიდ სფროები რესოველი ღაპტარაკობს ღვთაებრივ არსების ფვისებებიე, რაც ჩვენს ძრიერ ინტერესს იწვევს. მხედველობაში მაქვს სიცყვები - "ერთ-არსებისა, ერთისა", "მის უუამოსა ჟამისად". გამოიქმის - "მის უუამოსა ჟამისად" - აგრი ჩვენთვის ცხადია. აქ წარუისტევია წმერთის ტერრიტორია არსებობა, მისი მარადულობა. გამოიქმის "ერთ-არსებისა ერთისა" მიესადება თევნ ჩმიწერა სამეშას.

ქრისტიანულ ღვთისმეთულებაზი სიცყვა "ერთარსება" იყო გამოყენებული ჩმირა სამეშის აფრიცელა. ჯერ კიდევ IV საუკუნეში, I მსოფლიო კრებაზე, რომელიც წილებში შევდა 325 წელს, რჩმენის სიმბოლოს თაობაზე ითქვა, რომ აქ ღვთისა, იქსო ქრისტე, ერთარსებას მარა წმერთისა. ჩმ. ძასირი გირისა და იოანე იუსტინის ღილარიებში, რომელიც ასევე IV საუკუნეში

იძნებულების, კუთხით აღინიშნობა: "დირსეული ია მართველი იქნება, დაცვაზი კსუფებ მამას ია იქს, ია სურინმინას, ვიზუალური ია განუყოფელ სამერას".

ასე რომ, რესთველი ღაპარაკობს ჩოტება სამერაზე ერისფიანული ტაბებით, რამდენადაც მონითვისცემ ღვთაებას არ შეიძლება მივუსაბაროზ ანება "ერთანსებისა". ერთიანი წმინდი არ შეიძლება იყოს ერთანსება თავისთავა. ეს მიესაბარება მხრივ ჩოტება სამერას. თუ კურარევით მივახევნებთ ვეარს პოემას, ღავინახავთ, რომ ერისფოლობიური ცორნა გამოკრიება სხვა აღმი-რებიც. შ. წუცურიძე ჩერს: "რესთველი ღაპარაკობს "აწილეობაზე"; რომელიც გაიაჩინება იქ უმერთობა. ცნობილია, რომ ვს ერისფი-ლოგიის ერთ-ერთი უმთავრესი ღოგმაფია".^{1/}

კურარებას იქცევს პოემის ის აღვილი, სარაც ფარიველი მიგვითხობოს, რომ მას ინიციატის მედისაგან ემიტანა, ნესვან-დარეალის ეორნილი მოქმედებინა:

"მოერანს ღავილი კარვები ჩიღისა აფრასებისა,

მთვირა სიძე, ტარახება, ღვე ჰერანდა არ აწვესებისა".

/552, 1-2/.

სიცყვა "აწვესება", რომელსაც მეორე სფრიქონში ვკითხულობ, ნიშნავს ერისფეს აღიმონის ბეიმს, ე.ი. პასვეს. პოემი ისევ ისევ იცენებს მხაცვლურ შერარებას ეორნინებისა და ერის-ფეს პასეუჯის მიმართ.

პოემაში კურარებას იქცევს შემოერო სფრიქონები:

"მთვარე იჯრა კირობანსა, და მეტვილე მასმცა ვეცი".

/625, 4/.

^{1/} შ. წუცურიძის იგივე ჩიტი, გვ. 113

წესობანის ბილიკსას ფრიდონის განცვიდვების გამოსახატავად წუს-
თველი იყენებს მოციქულის სიცევებს: "მეშვიდე ცა". ტარზ
ამისა, პოეტი პირიაპირ აცხადებს, რომ მოციქულები ითვლებიან
მოყვასისამი სიცეარულის ძალაბეჭდება:

"ჩარიკითხავს, სიცეარულსა მოციქული რაგვარ წერენ?

ვით იცყვიან, ვით აქებენ? ცან, ცნობანი მიადერენ.

სიცეარული აზრვამაჩვებს", ვით ეუვანინი, ამას უდერენ"

/791, 1-3/.

"მართვა იცყვის მოციქული: "ძირი შეიქმნა სიცეარულს".

/1045, 4/.

ეს მაგალითები საკმარის საფუძველს იძევა ბავასკვნაზ,
რომ წუსთველი არა მართვი დეისტია, არამედ ქრისტიანობა.

ყოველივე იმის შემჩერ, რაც წუსთველის დვითისმეოდეველი
შეხედულებები ვთქვით, შევჩერებით ასეთ საკითხებზე: რომ-
რია ქართული ეკლესიის ბამიკინებულება პოეტისამი? ეს საკით-
ხი არასაკურესით პირების მიერ ხშირად არასწორა შეუძლება.
ქართულ ეკლესიას საყვარელობენ, ითქოს იმი ღევნიდა როგორც
წუსთველს, ისე მის პოემას. ავრცელებენ ვერსიას, ითქოს
პოეტი საეპიკო წრეების ტექსტებით იძულებულ შეიქმა გადა-
ხვენილი იერუსალიმის ჯვრის მონასტერში. ანტისაკურესით
განწყობილ პირთა ერთადერთი არცუმენობა სრულია საქართველოს
კათოლიკოს-პატრიარქის ანტონ I-ის /1719-1788/ სიცევები,
რომელიც მან წუსთველის მისამართით თქვა: "ამათი ბაჟშერა,
საწებ არს ესე!"

შეითხმა ვერსია, ითქოს ანტონ I-ის ბრძანებით შეკვეთ-
ვებისათ წუსთველის ნიგნები და ბაჟშერა. ეს, რა ფეხა უნდა,
აბსურდია, ეს უირისნამერას კათლიკოს ანტონ I-ის მიმართ.
ვინ იცო პატრიარქი ანტონ I და შეეძლო იუ არა მას ასე ემოქ-

მეონა? ის გახდეთ სამეცნ გვარის, ისე მეფის შვილი, იმ ღრი-
ისათვის დართო განათენების მეონე. ის იყო სასულიერო პირი,
რიგი სწავლი, ფილისოფოსი, ძველქართული ლიტერატურის მცოდნე,
ფსიქოლოგისა და ლოგიკის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ქართველი ენის
მრამაჭიკის შემჩენელი. კათოლიკისი ანტონ / საპატიონარეო ფას-
ტიოაზ გარაულენეს კუმენური იზევისათვის / გასწამეს კათოლი-
კიტის განისაზა/. ისმის კითხვა: რისთვის საყველურობს
პატიონარები პოეტს? ვე ყველა ვიზუალური აღნიშვნის დაქვემდებარებული
რიგი იყო და აღრეთვე მოგიერთია მოსაზრებას, რომ მას ჰქონ-
და ეპისკოპოსის წოდება, მაშინ, რა მეტა უნდა, პატიონარები
მას შემოსწყობოდა. რაფოდ? ვარესია აღიარებს თრმითი, ამაღ-
ლებულ, წმიდა სიცვალურის ქარისა და კაცისას; ცრძნობა ჩაიეს-
ვიღია აღამიანის ბუნებაში მის მიერ, ვისაც თავად უჩოდებენ
სიცვალურის - დაინის მიერ. საღვთო წერილი ჩვენ ვკითხულობის:
"ღმერთი არის სიცვალური".

აი, რას წერს პოეტი:

"ღმერთი, ღმერთ, გვაჯები, რომვიდ პირობ ქვენად ჩესა.

შენ ღამებადე მიჯნურობა, შენ აწესებ მისსა წესსა..."

ოდინგ ვის აქვს უზერა უმწეროს ამ ღვთივმოძებულ ცრძნო-
ბას - ქარისა და ვაჟის სიცვალურის? ყოველ აღამიანს, გარდა
ძერისა. მერი აღვვების შემთევა იძრევა პირობას განვიტეს ცო-
ვარდვარ ვწერათაგან, ცრძნობაზი სიცვალურისაცან და მთევი
თავისი ცხოვრება, მთევი თავისი ენერგია მიუძღვნას თიქნ ღმერ-
თისა და ვარესიას. ყოველივე ამის გათვალისწინებით ანტონ კა-
თოლიკოსს შეეძიო ეთევა: "ამაზი ღამება, საწებ არ ეს ესე".

ვე კათოლიკოსმა ამზვარი საყველური მიაღო პოეტს, განა შეიძ-
რება აქერან გამოვიდანთ ღასკვნა, რომ ერთს მჩქემსმთავარს

შევძლო შეეძლოვებინა შოთას წიგნები და ცეცხლისათვის მიეცა
ისინი? რა დემა უნდა, არა. ჩვენი თანამეოროვე ტოგიერით სწავ-
ლი, რომ წერს ანთონ კალორიკის ბაზოკირებულებაზე რესთვე-
რისამი, მხოლოდ ცემორე საცვალურის ციფირებას ახდენს და წი-
ნასწარისანმირა მვერდე ფოვებს პალიაზურის ბანარენ სიც-
ვებს. აი, რას ამრობს კალორიკის რესთვერის შესახებ:

"შოთა ბრძენ იყო, სიბრძნის მოცვარე ფრიარ,
დილოსოფოსი, მეცნვერი სპარსთა ენის,
თუ სამ სწავლოა წმინდა-მათყვარია მარა,
უცხო-საკვირვე, პილიკოს-მესფიხე,
მაგრამ ამაირ დაჰსერა, საწუხ არს ესე. ^{n1/}

ყოველი ამის შემჩერ ცხადი ხდება, რომ ანთონ კალორიკი-
სისამი წაცენებული ბრძანება, თითქოს მან ქართველი ხარხის
სულიერი კულტურის გვირცვინი - "ვეზებსცემისანი" - დასაწვა-
ვად გაიმედა, უმართებულოა.

ქართული ვარესია ღირი სიცვარულით არის განმისყვარელი
რესთვერის მიმართ. ის ყოველთვის აღიარებია ღირი პოეტის გვ-
ნის. თუ დაუს მივაღევნები ჩინა საუკუნეების საქართველოს
იერარქების ქარაგებებს, ღავინასავო, რომ თითოეული მათვანი
არამარტო ღირი სიცვარულით კითხულობა პოემას, არამედ ღავის
ანთ ქარაგებები ახვენდა ნაწარმოების ცალკეული აღიღების
ციფირებას.

საქართველოს მედე თეიმურაზ II /1700-1761/, ანთონ I-ის
თანამეოროვე, რესთვერის ასე მიმართავს:

"შენი წათვამი სარმირო და საერთო მოგებამარების... ^{n2/}

1/ ქართველი მწერლები შოთა რესთავერის, თბილისი, 1937, გვ. 111.

2/ იგივე, გვ. 108

რესოველის სიცოვები ფიცურინებს როგორც საეპესიო, ისე საერთო ჩრეებში. მეორე შემთხვევაში კი ჩვენი მედე-პოეტი რეს-ტველის პირით ამტობს:

"თარგმანი მიმორბა, არ მქონდა მე საქონე ღასაწონები,
ვპოვე ამძავი, ღვესად ვიქვი, ვვჭვ, იცის მოსაწონები,
საქონითო, საერთო სრული ია რა ფურია ღასაწონები
ია კაცთათვის საკითხავაზა სურვილით მოსაწონობები."¹¹

ჩვენ ვვა მივაქცევთ ცერალიზას სიცოვებს - "საქონითო სრული" - ე. ი. რომ პოემა ღვიძისმეცველების ფაზას ამონი სრულ-ქმნილია.

ხშირსა გვესმის, რა ამ ატრს თავს ახვევენ სახუარო ცკო-რის მინაფებს, რომ ევრესია საუკუნეების განმავრობაში ივე-ნიდა ია ანარქიურებრა "ვეფხისფეროსნის" ხელმაწერებს ია რომ ევრესია რესოველის სიცოლებებიც ია სიკვიდის შემჩერაც უარ-ცოდია ია იღესაც უარცოდს მას. განა ასეა ეს? არა მარტო მორ-ჩმუნე, არამერ ყოველი ობიექტურა მოაჩროვნე არამისნი ამ ატრს ვერ გაიტიარებს .

გავიხსენოთ დაწვი, რომელიერაც ჰქონდა ბაჟონი; სახელი "შოთა" შეცანილია იერუსალიმის მონასტრის აღაპებში მისი მართა ხსენებისათვის. ისის კითხვა: ვე ევრესია ივე-ნიდა პოეტს, ვე მასში ხერავრა პანთეისფ-მაცერიაზე ისტეს ან მანიქევეს, მაშინ განა შეიცანდა მის სახელს აღაპებში ია გამოჰყოდია მისთვის ერთ-ერთ ორშაბაზს? რა თემა უნდა, არა.

¹¹ ქართველი მნერიები შოთა რესოველის, დეკრისი, 1937, გვ. 109

მეორე ფაზი: ჩვენამდე მოღწეულია იკრუსაღიმის ქართველია ავრის მონასტერში მოდა რუსთველის კედის ფრესკა, რომელიც ძალისახული პოეტი მუხრამოროვილი, ხელებაჲურიბილი ევერება წმერის. განა ეს არ მეცნველებს ეკრესიის ღამიკიღებულებაზე რუსთველისა და მისი პოემისამი? ვე რუსთველის სახით ეკრესის ხედავთ თავის მონინააღმრეცეს, განა ღაუშვებრა, რომ მისი პორცოვი ეკრესია მაქსიმი აღმსარებლისა და იანე ღამას-კლის - ეკრესიის გამოჩენილი მოძღვრებისა და პიმინიკრადების ძველით გამოეხატა?

გთავის რუსთველი გამოიქვამს საყვერერს, რომ რუს-თველი გამოხატულია მუხრამოროვილი, ხოლო ხსენებული ორი წმი - ღანი - ფვერე მიღომი. ეს არ არის არავითარი ღამცირება პოე-ტისა, ეს მსოფლიო ხაფნერის საუკუნეების მანძირებე არსებული წესი განდაგდ. სახელით, ეს მიმვითითებს, რომ წმ. მაქსიმი აღმსარებელი და იოანე ღამასკლი ეკრესიის მიერ წმიწმინებაზ არიან შერსაცხოვნი, რუსთველი კი არა.

თვით ის დაუცი, რომ რუსთველი გამოხატულია ეკრესიის კედებე, უკვე პოეტის ღიღი აღიარება ეკრესიის მხრიდან. ამგვარი პატივი მხოლოდ რჩეულია ხვერძის.

ჩვენს ეკრესიას ღიაბატ უდვარს და ფირსეულ პატივს მია-ცემს თავის პოეტს, არავერება და არავერენს მისთვის ღიღას უჩენაესის მიღარი.

ღვთისმეტყველება

ღვ

ხელოვნება

არესანდრა ევგენიანი

ქართველ ეკრანის გაღმიანებელი

ცნობილი საკარენი და საჩიტარო მოღვაწე არესანდრე ეპისკოპოსი /ერისკაცობაში – არესანდრა დავითის ძე იქრიბირიძე/ დაიბადა 1824 წელს.

თბილისის სასურიერო სასწავლებელის ბაზისარიგის შემდეგ აღიკვეცა შერაზ და სწავლა გასტრიფერა ყაზბენის სასურიერო აკადემიაში. 1850 წელს, აკადემიის ბამ-თავრების თანამდებობა, ეკურთხა მღვიმე-მინაბეჭდი და გასმ-ნებეს ადგანისა, შემდეგ კი დაინიშნა ქუთაისის სა-სურიერო სასწავლებელის ბერამხევვებად. 1885 წელს ეკურთხა იღუმენა, შემდეგ კი არქიმანირიდა.

1862 წელს არქიმანირიდი აღესანდრე სიონის ფა-
რარი მღვიმეთავრად აკურთხა ეპტარების ევსევიმ
და ჩაატარა ადგანისა კათედრა.

1869-1882 და 1886-1898 წელები იგი იყო გორის
ეპისკოპოსი და ქართ-კახეთის ეპარქიის პირველი ქორ-
ეპისკოპოსი.

1882-1885 წელები მართავდა გურიის ეპარქიას,
ხოლო 1898 წელს გახდა გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსი.
აღესანდრე ეპისკოპოსი ენერგია ნაყოფიერ სამწვ-
რელი და საჩიტაროებრივ მოღვაწეობას. მისი დათხო-
ბით შეკვეთა ძველი ქართველი ეკრანისა-მინასჭრები
/მცხვეთის ჯვრის, დავით გარეანის, შუამთის, მცხვეთის
თორმელი მოციქულის ეკრანია, სოფელ ბისევის ეკრანია
და სხვა/, საკუთარი სახსრებით აღადგინა შიომღვიმი-
სა და ცებაზნის მონასტრები.

1879 წელიან აღესანდრე ეპისკოპოსი და მიხრ-
იარეობდა ძველი ქართველი საკარენი გარიბის აღმდე-
ნელ კომიტეტს, შეკრიბა და ნოტებით გარააღებინა ქარ-
თველი გაღობის ნიმუშები.

აღესანდრე ეპისკოპოსი საპატიო წევრი იყო მრა-
ველი საქველმოქმედი საჩიტაროებისა, მანვე გამოსა-
რამდენიმე სციკენია თბილისის სასურიერო სემინა-

რისტი, ქართული საეპარქეოთ ია ვაჟადა სასურიერო სას-
წავრებელი.

სიცოცხლის უკანასკნელი წევები აღვეს სანირე ეპის-
კოპოსმა გააფარს შიომილის მონასტერში, საჩაუ იტი
ტარისიცვალა 1907 წლის 9 ნოემბერს, ღასაფავებულია
იქვე.

"საქვთისმეცხველო კრებული" აქვეყნებს აღვესან-
ირე ეპისკოპოსის პასუხს ძაბეზ "ღროების" 1879 წლის
2 თებერვლის /N26/ ნომერში გამოქვეყნებულ ხელმიუ-
რებელ წერილება, საჩაუ იტი ჯეროვან პასუხს ამრევს
ამონიმი ავთორს. აღვეს სანირე ეპისკოპოსის ინიციატივით
ია თაოსნობით ღაარსება ქართული გაღობის აღმიგენერი
კომიტეტი. პირველ თავმჯრომარებ აირჩიეს არეიმანი-
რიცი მაკარი, რომელმაც პრაქტიკულად ვერ შეძლო ამ
ნამოწყების განხორციელება.

1879 წელს ამ საქმეს სათავეში ჩაუიგა აღვე-
სანირე ეპისკოპოსი ია, მიუხედავად ხერისშემძღვრი
პირობებისა, შეკრიბა ია ნოჭებზე გაღატებინა წა-
ნილი ქართული საეკლესიო საგარეობრებისა. იტი ჯერ
კირვე ახალი არჩეული იყო გაღობის კომიტეტის თავ-
მჯრომარებ, როცა "ღროებაში" გამოქვეყნდა ბერძნებუ-
ლებული კრიტიკული სფალის.

"ღროებაში" ღამეჭირია 2^½ რიცხვს იეპერვალს, 26 ნო-
მერში: ქართული საეკლესიო გაღობის საქმე ხეირიანად ვერ მი-
რისო, არეიმანირიცის მაკარის ხერი აუქის ამ უამარ ამ საქმი-
რამი. მეაღიობრები ხეირიანად ვერ ვაიღებიან თავის საქმესთ,
არ ასწავლიან აქაურს ღიაკვნებსათ ია ყველაზე უარესი კიდევ
ის არის, რომ მაჟავარიანისაგან შევიწიდი მოგივრო ნიჭები
ქართული გაღობისა სრულიად არ ვარება, მცოდნე კაცებმა ღაუ-
ნის ეს ნიჭებით ია სხვა.

ეს ჰაბირები ქართული გადამდის შესახებ ვინ ღააჩეფინა, მოღოს ხედს არ აჩერს ამ სფაფიაზე. მე, როგორც ღამაჩესებელი ანუ ღამინები ხსენებულის საქმისა და ან როგორც თავს მჯრობი ამ გადამდის კომიცელისა, განუცხადებ ქართველ სატოტოებას:

1. არქიმანიროვიცმა მაკარიმ, მართალია, თავის სურვილით ხედი აიღო გადამდის საქმიანობა, და თანახმად მისის მხოვნისა, საქართველოს ეგრისეთსმაც გაათავისულია იგი წევრობიან ქართული გადამდის კომიცელისა. პირველი მანაც არქიმანიროვიცმა მაკარიმ შევრი იღვანა ამ გადამდისათვის და უჩვენა მას მრავალვარიშემნეობა, რომელსავისაც იგი ღირსის ჩვენ მიერ მართობს.

2. მგაღობელები ჩინათაც კარგად და ბეჭითად ასწავლიდნენ გაზიობას და ეციაც უმეთესად ბეჭითობენ, მხოლო ახრა კირვე განსხვავება იმაში მიერომარებს, რომ უნინ უფასა სწავლის და ახრა ურთი სამარ მეფინი. გარდა ფილისის მერავითნებისა, აუ სწავლის გარეშე პირნიც და ამ გვარად გადამდის სწავლა სატოტოა და არა კერძორითი. დასი სწავლისათვის არავის არ ვთხოება და მსურველი დოკოს წოდებისას შეკვეთის ისწავლი.

3. კარგა ხანია მას აუკა, რაც მისწავლებია გაათავეს გადამდით რვა ხმა აღმართის ფრთხოები ივისის დათისმშობლის აჩვენებით და ახრა ჩინვის ჩესებს იმეორებენ მვისის მჩუბრისა, კისკრისა და რამდენიმე სხვა და სხვა სატოტოებით.

4. გადამდას ასწავლის გილით, ჩინვის შემზომი მეთერიმეოვე საათიდან პირველ საათამრინ, და შეუაღდის უკან, შემზომი მჩუბრის ღოფვისა, ექვსი საათიდამ რვის შესრულებამდე. ვისაც სურს, რომ ნამდვილად გაიგოს ეს ანბავი და არა მხოლო გაეთ-

ნებით, ესე იმი, ვისაც სურს, რომ მართება გარნშტადეს, იუ რამდენი შეგირით სწავლობს გაღობას, რა უსწავლიათ, ახლა რას სწავლობენ რა რა გვარ მშვენიერა ასწავლიან, მოვიდეს იმ აღნიშნულ საათებზე სიონის საკათებლო ფარის გაღავანში, სარაც გურული მგარიბები თავ განწირულობით ასწავლიან გაღობას რა იქ თავიანთი ვეგით წარმო და ცურით გაიცონონ, იუ ვითარით სახით უსწავლიან ახალ მოსწავლით გაღობა.

5. ახალმა გაღობის მოსწავლეებმა რომ პრაჭულიკი ისწავლონ გაღობა, ახალ ხარისხსან, საჯანმეტოთ ხსენებულის სიონის ფარარში ქართული წირვა არის თორმე რა გურული მგარიბები მთელ ჟუნის შეგირდებისას აგარიბებენ ხორმე. ეს საგუნდო გაღობა სასიამოენო მოსასმენის რა ამიცომ მსურველი შეუძლიანი სურისა რა ჩვერის დასაცუმრება მოისმინონ ამავე ფარარში, როესაც ქართული წირვა დყვეს.

6. მ. მაჟავარიანია წოდებზე გარაილი რამოვენიმე წარი-
ცი თქოვითის წირვის წესისა. ამ წოდებზე, როგორც სჩანს,
ხერი არ მოუწერის, როგორც მუჩიკისა რა წოდის სპეციალური
მცოდნეს მ. სავანევას. ამის მიზები, როგორც მაჟავარიანი ამ-
ბობს, ის დოფინა, რომ ქართველის ტარობის მაღალი შანი რა აკ-
რებვე დამატი შანი, ესე იგი მიძახილი რა შანი მუსიკაურის
კანონებით, წოდს არ უჩემდა, ასე რომ, იმ გვარი ხმის
მიმოხვრის, რა გვარიც ქართული გაღობის მიძახილისა რა შანს
ხანისან ერთვის, მუსიკალურის წესს რა წოდით გაღობას
დრის ენინასუმდებარებათ რა ამიცომ თუ წოდები მივაჟენით ქარ-
თველი გაღობის მიძახილი რა შანი, მაშინ იგი პუარტავს თავის
წაცილენებულ ღირსებასათ რა თუ რომ მას ღირსება არ დაუკარეთ,
მაშინ წოდები ვერარ მოიგოს გაღობა, რაის ვეინიც მ. სავანევა

არ შეიძის პასუხისმგებად, რომ ხერი მოაწეროს ამ მომის, როგორც ცანკების მიზანი. გარდა ამისა, მაჟავარისა ამბობს: მე ყოველთვი ღონისძიება ვიხმარე, რომ ისრე უფარესად გარდამედო მოცდებ გარობა, როგორც თვითონ გურული მიგჭიმელი გარობენი ის თუ რომ არ გამოიგა, ეს ჩემი ბრძანი კი არ არის, დათონ ესართული გარობის ხასიათის ბრძანება.

ამ მაჟავარისა ნიშან კვლევა, რომ ეს ამორჩულია თეთვი არებისა ნიშან არების მაკარისაგან ის გარობის ნოცდებ გარაფე- ბისათვისაც იგივე არებისათვის აძლევა თვეში სამ ფუმანს. მხოლო შემდეგში კი შესრულის წევის სექცენტრის ფვირან მას მთესპო ჯამაგირი თვითვე მაკარისაგნით, ხოლო როესაც მე გა- მაცენეს გადამის კომიტეტის დავს მჯდომარე 1879 წელს ნიკე- ბრის თვეში, მოვინარინე, რომ ის ამორებო მაჟავარისა გან, რაც იმან გადიოთ ნოცით, რომ ეს ნოცვები ევენისთვის გამეცხად- ბინა ცასასინჯავათ. მაგრამ მაჟავარისა ჰერინდა მხოლო მცი- რეორენი რამე გარდაწყვი. მე იმას ვაროვ, აჩერებით საქ- მე არ გაკვეთებულა. იმან გადიოთ ნოცდებ ჩმირა გრიგორის ნიკ- ვი ის როესაც ესენი გადაადევრა ია მომიტანა, სამი თუმანი მივე; მაგრამ რადგან ამათ აკრია "რომელი ქერქურიმი", ამი- სათვის მაჟავარისა კვთხოვე ამ ნიკვის გაღობის შევსება ია რაოდენისამე სხვა გაღობების გამაფერალა ის კიდევ დავპირ- ი კრის თუმანს. რასაკვირვებია, მაჟავარისა მართლაც მოგ- ანა მეორე რვეული გამაფერების გაღობებისა თეთრად ნიცემდებ გარაფებული. ეს რვეული შეიცავს:

1. "აკერთებეს სური ჩემი უდარსა" / დამის ფევითი /.
2. "ნეფარ არს კაცი".
3. "უდარო, წარად კცავი" პირველის ია მეორის ხმისა ფეისის სფირირებითა ანუ გასიერებითა ია წვიმისმიმობრივის ან-

ღაერი.

4. ქართული მითის გაღიმო.

5. "შენდამი იხარებს, მომაღლეობული" და

6. "მამა ჩვენი".

ესენი მომიღება და მეც აღთქმისა კაცი ჩემისა მივეცდ
თუმანიც და მავათუ მასთან ანგარიში წოდების შესახებ. მხო-
ლო თუ რომ პ. მაჭავარიანი სხვა რასმეს გამოსახებაზ გადიდებს,
იმას სხვანაირა გაურიგდებით.

7. რაც შეეხება უნინელს ფურს არქიმანირიცის მაკარის
მიერ ჩემთხოვნილს სამოქადაგოებისაგან და მის ხარჯსა-, ამაზე
ამას ვიჟუვი, რომ ფურს დვით არქიმანირიცი მაკარი ჰურება.
იმას კონფრიტ არ ჰქონდა, და დვითონვე ახარჯებრა მიღაიმ-
ღებსა და აგრეთვე ანგარიშებაც დვითონვე ამეფიზებრა "გრო-
შაში". ამ ფურიდგან არქიმანირიცის გადაწყვეტილება 370 მან.
და შეუფანია შანკრი, და აი, ახრა ეს ფური გამოგვერდნა და
ვახარჯებრი მიღაიმღებსა, ხორო შემრეგის გრიბსათვის რომ
წყარი ამომეჩინა რამე, ამაზე ვიტრუნე, რაოდენიც შეიძლებო-
და ჩემის მხრითა. მე შევაწერე ამ საგრისათვის შეს მთის
მონასფერის, ვითარცა ამა მონასფრის ჩინამძღვანის 120 მან;
სხვა მონასფრების ჩინამძღვრებსაც ვსიხოვე ვგრეთივე შემწე-
ობა და ისინიც თანამოგრძნე შეიქმნენ ამ კეთილს საერისა-
თვის. გარეჯის ურაბნის არქიმანირიცმა გრიგოლმა ერთი მეტო-
შედეგ სწულებით თავის ხარჯება აიცვანა. ევამთახევის მონას-
ფრის გამგე მღვიმელინაგონის გილარეცმა შესწირს ყოველ წელს
80 მან. მღვიმელინმა მონასფრისამ, მოღმის ნიმინდის ჩინის
კვერცის ჩინამძღვანის არქიმანირიცმა ვასტაციმ ყოველ წელს
შესწირს 15 მან. სემინარიის რეპროტრი არქიმანირიცმა მიხე-
ირმა შესწირს 10 მანები ყოველწლივ. სხვა ჩინამძღვანებს

არავითარიმე დაწარმომადგრენა არ გამოუცხადებია და შემოეგვიპ რა
იქნება, უდირმა უჩიტის.

ზოგისის პარასკევის შემორის ფეხი 32 მან. მაკრამ
ეს არ ჰყოფის ჯამაგირა მეტაობებს და ამის გამო ვსისოვე
შემჩერისა ქართული ენის წერა-კითხვის გამავრცელების სამო-
ბაროებას, საღამ მე ღამისუბნებელ წევრად ვიწიცხები. და ამ
სამოგარებელ შემომვრინა ყოველ წევრ შესაწევნება მეტაობ-
ებისა 120 მან.

აუ საჭირო ვრცელ სამოგარებელს განვუცხაოთ, რომ მეტაობ-
ების ხაზინარანი მკაფიო მდვრევი არაუსანირე მორთვინოვი,
უკიდ და ანგარიშის წიგნები იმის ხერშია, ჯამაგირის ღამით-
გებული ის არის და იმას ძალუის, რომ შემოეგვიპ თავისავის
რომელ ქართველ სამოგარებელს შემოსავაზე-ცას ავარიის ანგარიში
აუჩიტის.^{2/} ამ შემთხვევაში მე მხოლოდ ამას უჩივენებ სამოგარე-
ბელს, თუ კითხის მდგომარეობაში ქართული გარობის საქმე. ჩემი
ჭიათური ის იყო, რომ დარი იყო თუ კარგი, ქართულის საკურა-
გების წოდები გამომერმიდა მაჟავარიანისავის და სამოგარე-
ბებისავის შემიცხადებინა იგინი გასასინჯავათ და ამა ასევე
კუყავ. ახლა ქართულ ტანამდებულ სამოგარებელს ვსისოვე, თუ რომ
ვისმე შეუძირან და ესმის მუსიკა და წოდი, გამოვიდეს სარ-
ძიებესა ჩერა, ეს წოდები გაშინჯოს და თუ ვარგად იყვას კარგა-
დებული, ხომ კარგი, სიცდელ წარმოსიქვას და უკეთ არ გამო-
დებოდეს, მაინც შეეხოს მას საქვეყნო კრიფტით და უკარებისობა
მისი გამოაცხადოს საქვეყნო გამეოდები. თუ რომ ქართველისა-
ნი არავინ გამოჩინდება, რომ ამ წოდებები სიექას წამე, ან კ

^{2/} შენიშვნა: წევრი გარების აწიგენის კომიცეფისანი არიან:
არქიმანიზიცი გრიგორ ღამიანი - წევრი სინთეარენი კუნძო-
რისა, სიონის ვაკესის მდვრევი გრიგორ მღებრიკვე - იგი-
ვე საქმის მნარმიებელი, მცადის საგინარაზი - აღე-
სანდენ მოღიბინოვი, შ. მიხეელ მაჟავარიანი და ეპიარებისის
გუნდის წევრი, რესი მიავარიგავონი ვასიღ აუცევე.

გენსერობს იტინი, რომ სახმარის გამორჩეს სკოლებში და ეკო-
სივრცი, მაშინ მე იძუღვებული ვიქწები, ეს ნოფები გავაშინა
ანუ მართვაკეთებით პეფერსურწი გირად გამოჩენილს და ნიჭის
ასპერეტიერ სახელმანიშვილის პირს პ. გამაყინის შერემეთივის
კაპერაში, ამიცომ მუსიკაში გახელოვნებულ და სპეციალისტ
ეპროფესიას სასირცხოდ და საწევნაზ ნურან გაურჩერა.

ეოვის დასასრულ ყველას იმასა ვიხს, რომ ამ გარობის
პირობაზე მომინება იქონიონ. ჯერ არ არის გირი ხანი, რაც ეს
ტელობა და მისი კომიტეტი დაწესდა და მე ხომ სურ ახალი გადა-
ნილი ვარ ამ ხსენებულის კომიტეტის თავს მჯრობარება. ნურც ენიო
და ნურც კარმიზ ცურა მურავინ ახსენებს ამ გარობას, უკი
ხსენებიდ გაღიმის აფოსფერო არ გაიჩინიან. მე მაცარეთ ერ-
თი, თრი და სამი ჩერინაზი და ვწახოთ, ან გარობის საქმე როგორ
ნავა და ან მოვის შერგენისა. წათქმამია, ჩეარს ჰევიანიებო-
რებო. მოღო იფევის ყველას და დასტვირდვინებს საქმესა. მხოლო
მომინება იქონიოს სატორარებამ ამ საქმის პირობაზე, რაღამ
უარის ერესის გაღიმის სრული და ნიჭიერი გადაწება ისა
არ არის. ეს შეაღენს იორ საქმეს, რასაც ირო უნდა და მომი-
ნება და სატორარებისაგან ჩაქერება და შემჩერა.

ამასთანავე ჩარჩოებული ამას სიხოვს კომიტეტი, რომ
ვინც მუსიკა და ნოტები კარგად იცოდეს, გამოვიდეს სარბიკებები,
მოიქცეს კომიტეტის და გაერაპერაკოს ნიჭის გარაზების თაო-
ბაზე. ასპერეტი გირია, გამომსვლელი ამ ასპერეტიერ და გარე-
მლები ქართულის ეკვდესიკოს გაღიმისა ნიჭიერი არამაღლებს ამ
19 საუკუნეში ქართულს ენას და გაღიმას და თავსა დაისა
არაგებს ძევისა გირებისას.

ອົບນະເມັນ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ
ນຳໃຫຍ່ ຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ;
ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ,
ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ
ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ ດ້ວຍຕົກສະໄໝ.

რომელი მართლიანობის

დრს ანგლიური

ცნობილი ხელოვნებათმცოდნე რომელიც მართლიანობის XIX საუკუნის დასასრულსა და XX საუკუნის დასაწყისში. იგი ადურიხის კულტურის მიერთების პროდუსურის ერთ-ერთი დამასახიობი წარმომაზენელია. მეცნიერი ფლის, რომ ქვემანიცი ხელოვნება ყველაზე უფრო მეცარ უახლოვება აქამიანის ცხოვრების არსის ერთადერთ ძონიერ განმარტებულს – რელიგიას. მისი ღრმა რჩებით, ხელოვნების სხვადასხვა დარგებს შორის ერთიანი ღვთისური კაცებირი არსებობს. ღვთაებრიობა ხელოვნების ძირითადი, მამოძრავებელი ძალა. ამ ღვთაებაზე განხილული მართლიანობის მიერ ფრა ანგლიურის შემოქმედებითი მრავალი. ფრა ანგლიური – ფრა ჯოვანი და ფიეტორე /1387-1455/ ერთ-ერთი უთვალსაჩინოები იჭარიელი დერმინერია, მომინიკებისა თორენის ბერი, ერისვალობაში გვირობი-პიეტრო ხომილი. ეს სათანი და სპეციალ სურის არამიანი – ფრა ანგლიური /ანგლიობისებრ ძმარ/ მოწამეა კათოლიკურმა ეკლესიამ და წინწარაზ გასაღება ბეატო ფრა-ჯოვანის სახელით. ვარაუდობენ, რომ იგი ჰერნარი სფარიინის სახელოსნოში ეკლესია მხატვრობის ხელოვნებას, 1497 წელს თავის ძმასთან, მინიატიურის ბენერეფისთან ერთად ბერა შეიგა ფიეტორის მომინიკებისა მოწამესტერი, რომელიც მხოლოდ 58 წელის ასაკისამ დაფოვა, რათა პაპი ევგენი IV-ის მოწვევით ვალიკანის სასახლის კაპელა მოეხატა. 1447 წელს მოხატა ივიეტის მოწამესტერის კაპელა. სიცოცხლის ბოლო ჩლებში, პაპი ნიკოლოზ V-ის შეკვეთი, პვერ ვალიკანის სხვა კაპელის მოხატვას შეუდეა. მხატვარი გარდაიცვალა რომელ 1455 წელს 17 მაისს.

რეწინანისის კონფიდენციალურობის მიზანის ფრთა
ანჯერიკო გამოიჩინია მუასაუკუნეობრივი ივან-
თახევით. მისი ქმნილებები არაა მეცნიერებულია
და უძინებებითა და რელიგიური გრძელითა გამს-
ჯვდებით.

ვამდინ ამგვარად ახასიათებს ფრთა ანჯერ-
კოს: "უაღრესად კაცობრივარებმ, თავდაფურიდრომა
და უძინები თავი დააღწია ამა ქვეყნის ამარება-
თა ხუნდებს. იტე ნიდანგ შმეორებდა, რომ ხელ-
ვანმა მურამ განიცილება უშვილოება უნდა იც-
ხოვთოს, მისი გონიერა არავითარია სამრეწავმა
არ უნდა შეიცვროს, რაღაც ქრისტეს მსახური მუ-
რამ მაცხოვონის გვერდი უნდა იღესო. საძმოს
არც ერთ წევრს არ უხილავს ძრატორეული მხაზვა-
რი, სახებე მურამ ღიმილი აფრეჭორა. ძნელია ამ
მოწამონის საქებარი შესაფერისი სიციციის მოწა-
ვა. მისი თავიაფერი ეცვალისა და საუბრის სირ-
წმის გამოცემა. ანჯერიკოს დერნერა ნიდერი
ღვთისმოშინიშითა გაუღენილი, რის გამოისობი-
თაც მის ფილიერი გამოსახული ნიმუშიანები ცვა-
ლა სხვა ისფაფთა მიერ დახაცევ ნმინდანებე
უმეფესი სინმიწილი არიან მოსირი".

ჩერიბი ქართულ ენაზე გამოიირ მთარგმნელია
ივანე ბაზარისავარია.

ანჯერიკოს თვითმცოდანი, სინდიკატის დაწიასმული ნიჭი,
ამჟავეული კანკელისაგან გარიდებით, გომინიკერთა
მოწამერის კერძებს მინაგან აღიმარდა. ირმიაურანულ ჩრდის მან-
ძირებე დაცულებული ბერის უხოველას ენეორა.

ფრთა ანჯერიკოს მიზანი სურაც არ გახდათ ნიშანრობებით
დაწია დაესვა მისი გრიის მხაზვრიშისათვის, მაგრამ სურიერი

ირიგირების წყალობით, სწორებ ისეთ ფერწერა მოქვევითა,
ვისაც ძაღლევა ძირეულად ნარმოებითა გრინის ხასიათები.
ანჯეროვს ფირფეხსა და ფრესკებით ვწერათ ერევანისაგან განთა-
ვის ფრენებით, ნათელი და მფლორვალე სური ვდენს. ამ მიამიტი,
წვთის ტოსავი არსების საფის უცხოა შინაგანი ნინა აღმიერების
თუ გაორება. ცოველი მისი ნაწარმოები, გამოწავისის გარეშე,
საგარეობრივი ღრმა რჩებისა, რომელსაც ვვრა ბააკო რა ვერც
ძარათმაზე და ვერც შინაგანი მოწვევი აღმოჩენა ეჭვებმა.
ჩვენს ნინაშე ნარმის საფუთი სურისა და ბირი სიკეთის
მაფარებელი პიროვნება, შინაგან ძალის მირევნებული, მოწ-
ჩილი, უღრული სიცვარულით აღვსილი, ფერების მოკრძალე-
ბულ ენაზე რომ აუმჯოველებია თავისი ნიმუშია იცნებები და
მისწრაფებები. მისი ქმნილებები წინა ავრის შინაგანი სირი-
ოსა და ცოვის მიმღები სიჩრდინის გამომსაზვრებია. ასეთი
ცილოები შეეძლო შეეძლო მხრივი მას, ვისფერისაც უცხო იყო
მურმივ ბრძოლასა და თვითგარენისათვის სისხლის ქიდე-
ბი ჩაჭრული სამყარო, რომის მკვირრთა ერთა ერთ მიზანი
ნუთისოდების სიამეთა მირევნა შეემძღა.

ანჯეროვს შინაგანი მცუროებით ნამსყვარი შემოქმედე-
ბა ისეთსაც სათნო, უღრული ცრძნილას აღმოჩენას, რარიგ
უღრული მთამეფილებასაც ახრენია მხაცველის თანამედროვეებ-
ის მისი პიროვნება. წაღლა ცხოვრიშა, ამიტომაც მურიდად
ცრძნილი აღვსილა ცოვალვე, რაც ანჯეროვს ხვეს შეუძმინდა.
შეს საუკუნეების კლესის ნარმირენებით სულიძლივებს მხა-
ცვარი, ისემიზ ზერდამზე გათანგულა ამ მკაცრი სკოლისკვეთე-
ბით, მაგრამ თანმიმდევრულ უშუალობა აღიძღებს ფორმებს. მოცვა-
სისათვის თავისავებული სულიძლივის მაღრი გარეამორის ამ
წახაცემიდან.

მოგი მისი ცილი ვერ ძრიცინავს ცეკვიკით, იქნან ოს
ვერს ვწერს წახაფს და მიახველი მაინც მოხიბეული რჩება.
ანჯერიკოსეულ ფერთა ბუნებრივი ქან დენა მანიშნებლის იმისა,
რომ მხატვარი მოუცავს ღია აღ მისციკურ ქრისტიანს, იგი იწ-
ჩევს მხრიობენ რელიგიურ სიუჟეტებს, რამეთ ღრმად მორჩიუ-
ნე ხელოვანია. თითქოს ვხერავთ კირაც ვით ტეატრის ასა ეს
ღვთის მიერ ფრთავესხმული ხელოვანი. ანჯერიკო ყოველი ღია
ციებ-ცხერებაში ჩაჭრული არამიანი რორია, იგი ქმნის
მხრიობ იმ ხარხის მოკრძალებულ და გირებულ ხაფებს, ვისაც
მარტინი სინმიწით მართენი სდეროში დაუდევს სამცოდვა.
თავისი შთაგონების წყაროს მხრიობ რელიგიაში ჰპოვებდა. მი-
სი ფანციაზია სახარების ფერებს იცო შესისხრებულებულ და
ღვთიურ ხაფებს ღიაის კრძალულებით გამოსახავდა, ამასთან
ავრენდა ყერძინილი მხატვრის ქვირდას თვისებებს, ძალა შეს-
წევდა ერთიანი ცხოვრებით ეარსება მი ხარხობან ერთა, მის
ფილოები რომ დაიმკვიდრეს ახალი სიცოცხლე. მხატვრის ხე-
მა ხსნის მომიჯებელი, ნათელი მოცულ სიმაღლემდე ატირა ისინი.
ანჯერიკო თავის ქმინებს თითქოს გრავრულ სინმიწები ხერავ-
რა და ქმნიდა. მისთვის წილადის უიშვიათესი თვისება -
რიგი შეციტერებით წონასწორობა, დრა ანჯერიკოსათვის კუ-
ხთა ქანწყობილებების სწრაფი ცვლა, ფუნდაც თენავი სურიერი
მშეოთვარება, - სიკეთეს მიზევნებული მთვარ სიცოცხლეს ჩოგ-
დანთა შორის, მარაზიული ნათელი მოცულ საუფლოში აფარებდა.
აი, მიჩემი მისი უშეფოველობისა. რეზუნებით მუშაობება კო-
ველ ფილობი, თეონი არ უყვარდა მათი სწორება, რაღაც ღვთის
წების გარევენად მიაჩნდა ის, რაც პირველი ხერის მოსმიზ
მართივებარი მისი სურიან. უმეტაესის მსახურად ჰყავდა

საკუთარი თავი შერაცხილი, ამიტომაც მხერვალებ შესთხოვა
 შემჩერას გაძიენს, ვირე დუნჯს შეავლებდა ხელს.

ანჯერივოსათვის ცხოვრებისაცან ქანდაკომა თანადაცილი
 მოთხოვნილება და არა წერისცოდის გაძარების შერვები. მისთვის
 უცხოა გაუნდობელი ბრძოლა, ცხოვრებისული იმედგაცრუებანი;
 ჩინწრანი მხაფვრის შემოქმედებას მოსავაა შეურცვნელი სური-
 ერი სიჩმიწრე. ეს ხელოვანი ჩარმოვაესახება მკვირდა წევარ-
 თა კუნძულისა, რომელის წაპირებამზად ვერ აღწევს ვერავითარი
 ჩართვა. იმი მხოლოდ გამოჩენისამი სიცვარულს, მოწირებასა და
 თაცვანისცემაზე მოგვითხოვთ. მთელ თავის არსებას მიუძღვნის
 უბრავთავის სამსახურს. ჩარმოისახავს რა მაცხოვრის ტანჯვას,
 ენამება კიდევ მასთან ერთად.

ჭრისფერ მიერ მორჩილებით ნაცვირით ჩამოების ღირებული
 სურათის გამოცემისას, ქართული მარიამისა და მოციქულის მი-
 ერ მსაცხოვრისამი თაცვანისცემის აღწერისას ჩარმოჩინდება
 მისი უბრავ ფარაონი. ანჯერივის დაწეაბია განიცოლება ცეზის-
 ხილის ხის მსგავსად, რომელის რეზიდენციების დოვერ კუნ-
 ძულს მშეირობისა და ხსნის მაუწყებლად ევრინება, არავის ძა-
 ლებს იმგვარად შეიძრინოს ჟერმარიფი ღვთისმოსავის გამოწერა,
 მულტფილმი ლოცვისა და სასოფელის ძარა ისეთი სისავასი, როგო-
 რითაც ესე კოვერტ გამოხატა იფარიერმა განვერილა ჩინწრა
 მარკობის ფარის კერძებრე. აღმართ არვის ხელენიდების იმგვა-
 რი სიჩმიწრით გამოთქვას მაცხოვრის შესახებ ჩარმოიქმედი ექ-
 არაგების მოსმენით აღმრული სიცვარული და მულტფილმი სიხარული,
 როგორც ეს შესძლო ანჯერივომ ვაჟიკანმენი, ჰესი ნიკოლოზ V-ს
 სამრიცველოში, ჩმ. სფეფანეს და ჩმ. ღავრენოს ცხოვრების ეპიზო-
 დების გამოსახვისას.

ანგლიკოს უმომიხ უნივ ჰერარებიდა აღამიგნი, მისი ამ-
ბოლი უფყესობით დახუცვა რომ შესძლებოდა. მხატვარი ერიქ-
ბოდა ისეთ სიუჟეტს, რომელიც არ იძლეოდა გულითარი სიცვალე-
რის ტანისახვის საშუალებას. მისი დანცაბიისათვის უცხოა
აღამიგნის სურის შინაგანი ბორცვების, ძნელისა და ნა-
ზღის ჭირითი თამამი ხილვანი. მას განიტირავს მოროვ და
უკვდურ კაცთა სურები. რამდენიმეაც ახლოა მისივის მეორე
მოსვების სურათებში გამოხატული სამოთხე და წევარია სიხარუ-
ლი, მით უდრი მორცელი და მიუღებელია ჯოჯოვები, სარაც დე-
მონური სურები იფანჯებიან. მაცხოვრის ფანჯვისა და ჩმინდა-
ნის მოკვდინების სურათის ლერისას მაცურებელს უცნაური
აჩვინ შესძრავს. დეცონებაზ ავთორი რომავი ასმუშებსა და თვით
ჯარადსაც კი იცოდებეს, მოცომე არ სჯერა, აღამიგანს თუ
ძალუძს ამცვარი სისასვერების ჩარენა.

იმი კვლავ და კვლავ ღირი სიცვარულიდ უბრუნდება ჩინ-
დანთა ცხოვრებას. გასაოცარი სიტუსტით ხაფავს ჩმინდანდა
ქარაგების მსმენებ დედათა მორჩილებას თუ მართავდა ქანსაც-
ვენებელს, უსამღვრი სინაბით გამოსახავს ანგელიტებს, გრე-
ბით რომ ასხამენ ხოფტას სიცვარულს, მორჩილებასა და ქრისტი-
ანულ სასოებას.

ანგლიკოს მხატვრული წიგნის ძაღი სურის შინაგანი მოძ-
რაობის გამოხატვაში მიღომარეობს. სხეული მეორესარისხოვან
რობს ასრულებს მაღლენიდი სახეების შექმნისას. მხატვარი
ერიქი შიმული სხეულის ხავვას, მაგრამ მის ქმნილებებს
ეს ქადას როთი აცილის, რადგან მას მონიჟვებია ფილურების
განძაგებისა და სამოსის /განსაკუთრებით მისი ნაკველების/

ອົດອອກສິນຍຸດອີກ ດັບມູ່ເປົງແກ້ໄຂດີ ດັບສະນູມາຮັດ ປູນັກໂກ. ພັນຊີ້ວິດຕູກ ດິນທີ-
ໂກສ ສົກລົງພະນິກ ສະເຫຼືອມາຮັດ ນັງຮອດດີ ຕູກມີເຄີຍ ນິກມຸ່ວັດ.

ມີຄຳກ ຮັນຕົມສະບັບວາ ແກ້ວມະນີ ດົກວະໂອກ ງົບທີ່າດູວັດ ຮັນຕົມໄດ້ດີ
ບູກໂຄງໂກ ພົບສົນ ຮັນຕົມທີ່ເຈັບ. ພັນຊີ້ວິດຕູກ ທີ່ມີຄູ່ງເປົ້າ ຕົກມຸ່ວັດ
ສັງເກີນສ ພົບ ຕົກສົງວັດອີກ ດືບັດວິຫຼຸດ ວິໄວ້ເຄີຍ, ພົບ ປຸນົມມິຫຼຸດ
ແກ່ນດ ອັນ ດົກນູ່ກົນງຸມລົງບັນຍຸດ, ພົບຕົງ ຢູ່ອັນ ບົກມິຫຼຸດ.

ທີ່ຕົວ ວິໄວ້ເກົ່າຫຼົງບັນຍຸດ ສະບັບ ດືບັດວິຫຼຸດ ຮັນຕົມໄວ້ວິໄວ້ເກົ່າຫຼົງ
ດີ ມີອົບຮັງວິໄວ້ເກົ່າຫຼົງ ດັບອັນດ ດັງ ດົກນູ່ກົນງຸມລົງບັນຍຸດ ດັບອັນດ ຢູ່ມີມ
ອັນ ດັບອັນດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ, ພັນຊີ້ວິດຕູກ, ສະເຫຼືອມິຫຼຸດ, ພົບຕົງ ງົບ
ມີມ. ດັບອັນດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ
ວິໄວ້ເກົ່າຫຼົງ ດັບອັນດ ດັບອັນດ. ຮັນຕົມທີ່ ດືບັດວິຫຼຸດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ
ວິໄວ້ເກົ່າຫຼົງ ດັບອັນດ ດັບອັນດ. ຮັນຕົມທີ່ ດືບັດວິຫຼຸດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ
ວິໄວ້ເກົ່າຫຼົງ ດັບອັນດ ດັບອັນດ. ຮັນຕົມທີ່ ດືບັດວິຫຼຸດ ດັບອັນດ ດັບອັນດ
ວິໄວ້ເກົ່າຫຼົງ ດັບອັນດ ດັບອັນດ.

ქართული
ეკლესიას
ისტორიას

ეპიდემი ვარსების ისფორიზან

საქართველოს საპატიონარებო, სწორია სა-
ეპიდემიის კათედრის-პატიონარების 11-ის
თაოსნობით, ანარმონებს მუშაობას ქართული ეპ-
ცესიის სწორი ისფორიზე.

ამ მიზნით გროვება მასაღები /მაგალი-
თარ, ითარებინება მიხედვის დამარცვილის მიერ
ფრანგულ ენაზე ღანჯერილი ნამრობი "ქართული
ეპიცესიის ისფორია" და ა.შ./.

"საღვთისმეფის კრებული" უამითი-უა-
მაღ კამიაჭვეულებეს ისეთი სახის მასაღებს,
რომელიც ამ სწორი ისფორიის შემაბენები
ნაწილები იქნება.

მთავარი საზოგადოებრივი სასერიალი რეზონას იუპობ მიმღებადი

ცორისა და დანისის სასურიერო სასწავლებელი,
თბილისის სასურიერო სემინარიასა და კიევის სასურიერო
აკადემიაში აღმარიჩი, თბილისის სასურიერო სემინარიის
მასწავლებელი და ბერამხეველი, ღითი პერატორი და გა-
მოჩენილი სამოქალაქო მოწვანე იაკობ გორებაშვილი ამ სიც-
ყვაში, რომელიც მან საეპარქიო კრებას უძრავნა, ასაგი-
შებს რა სასურიერო წილების მთავარ საყიროებებს, მია-
ნიშნებს ერთ უმნიშვნელოვანეს საკითხებს, რომის პირა-
პირ დასმა იმ ღროს შეუძლებელი იყო, რადგან საქართვე-
ლოს ეპიცესიას არ გააჩნდა ავთვევადია. მართალია, იაკობ
გორებაშვილი მხოლოდ იმას მიითხოვს, რომ დანისის სე-
მინარიაში აღმარიჩითა რაც შესაძიოა მეო წილს მიეცეს
სამუაღება სხვაგან მიიღოს სასურიერო განათლება, მაგ-
რამ მის სიცყვებში, ნებსიმ ფუ უნეძლიერ, ცხადად სკო-
ლის, თუ რარიც საყირო მიუჩნევია მას ეპიდემი სასერი-
ალი მარავის დაარსება.

მასაზე მოგთხა და დაამჯეშავა მცხედის
სასულიერო აკადემიის რექცორმა, მთავარ-
ეპისკოპოსის მართვის.

ამ ღმერჩი, მთელისში მოიცირიან თავსა წარმომაზეენინი
მთელის საქართველოს სამწვდელოებისა, იმერწი მარანი და ამერ-
ნი განსახილვებაზე სასულიერო საქმეებისა. ამ გვარი საყოველ-
თაო კრება გირი ხანია აჭარა წირსებია ჩვენს სამწვდელოება-
სა. ეს კი ფრიად საფირო რამ არის, რაგან ქართველი ვარე-
სის გამგებელს უამისობ გირად ვძრება ხერი.

ეს იშვიათობა მთელის საქართველოს სამწვდელოების კრე-
ბისა ფრიად სამწესარო მოვლენაზე უნდა ჩაითვალის. მართვისა,
ცალკე სასულიერო პირთ შეუძლია დახმარება გაუჩიონ და ცვირ-
თი შეუმსუბუქონ საქართველოს კვესის გამგებელსა, მაგრამ
ცალკე პირმა იცის მხოლოდ ერთი ნაწილი სამწყოსი, იგი ხში-
რა ადვილად სცდება, და გაარვიღების მაგივრად უდრი კუმი-
მებს უიმისობაც მძიმე მოვალეობის აღსრულებასა. სრულიად
სხვა სამსახურის განევა შეუძლიან კრებას სამწვდელოებისას.
მასში მოწარიღეობას იღებენ ცოველი კუთხის მწყემსი, იგი
აღფურვილია მთელის სამწყსის ფორმით, კარგად აუს გადაღის-
ნინებული მისი მიმომარეობა, მისი მითხოვნილებანი და შეუძ-
ლიან აჭასწულის სწორებ გერიარებრივი ჭონისძიებანი მათ
დასაკმაყოფილებელად. ამასთან იგი მოკავშირია ცოველს პირადს
ანგარიშს და ხელმძღვანელობს მხოლოდ სამწყსის სიკეთით,
მისი გაუკეთესობით. აი, რა არის სანაცრები, რომ ჩვენში
ხშირად, ხეთს ჩერინაზე ერთხელ მაინც, მოხვეს ხორმე მთე-
ლის საერთო სამწვდელოების კრება.

ჩვენი მხრივ გვსურს ძალაუფლებით ჩევვანდების საეპარქით
კრებას თავისი რთული მოვალეობის აღსრულება და განვითარებით
ტომის სამუშაოები მოთხოვილებაზე, რომელიც კად ბანის წა-
რავებით ითხოვენ დაკმაყოფილებას.

ამერ იხსენი საუკუნეა, რაც საეპართველომ ქრისტეს სარ-
ჩმუნიკება მიიღო. მაგრამ შინაგანს ქრისტიანობას იგი აუ-
მომდე თითქმის მოკლებულია. ჩვენში ხშირად აჭარბინებულა
დარეცანი ქრისტიანობა, აშენებულა აუარებული ჰარესიები და
მონასტრები, უბანოები სავსე ცოდილან ბერებით, რომელთაც
მთელი სიცოცხლე უფარებიათ ლოცვასა და ვეირებაში, მაგრამ
მაინც კი მეტ-ნაკლებად სუსტი ცოდილა ჩვენში ის მაღალი ჩნე-
ობრივი სწავლა, რომელიც შეაღენს ქრისტიანობის შესახვასა,
ის მოწმები სიცოცხლა სრული დამისა და მოცვასისა, რომელე-
ბაც აშენებულია მთელი ჟაზაურივი სწავლა მაცხოვერისა ჩვე-
ნისა, ის სპეციალი იღები, რომელიც მაცხოველმა გამოხატა
შემოებს სიცოცხლებში: "იდავით სრული, ვითარდა მამა დევენი
ბეჭიერი," ჩინეთაც ნაკლებად ცოდილა ჩვენთვის ცხოვრების
ძრის მაჩვენებელი, ეხლა კი სრულია მიკიწყებული გვაქვს.

იმ სამწუხარო მოვლენას, რომ ქრისტიანობა ~~ჩვენი უადასი~~
~~არ გააფასოს~~ და ვერ დამედიუსებულია და გური, ბევრი მიმეტი
ჰეთი მინაგავიც და მარტინიც. ამ მიმეტების გარკვევას
ჩვენ ახლა ვერ შევუჩერებით. ღავასახელები მხოლოდ იმისთვის
მიმეტებს, რომელი დავიდან აშინებამერ შეუძინან მსჯელება
იქინითს საეპარქით კრებამ და შესაძლისი გადაწყვეტილებანი
დაადგინოს. ღერაძინის ბერები არ მოიპოვება იმისთვის მომდ-
რილი ქადაები, საღაც არა ჰეთი მინაგავიც გადაწყვეტილებანი

ბაშარება, საღმრთო ნერიდი, ქარათარგმნიდი აუცის და ბაშეფილი
ყოველ ერს, რომელიც ცოცხაოდენად მიაწოდ განვიდისა და ბა
აუცის თავისი ანტანი. ბირს დუღა ხარჯავენ თარგმნასა, ბეჭ-
რვასა და ჯიხურების გამართვაში. ამასთან ბაშარებას და სა-
ხარებას ჰყიდიან ძაღლები იაფარ. ათასი გიგანტი, ათი ათასი გიგანტი
განვირებების გურს კაციონითობაში ეს გამოცემანი და ჰქო-
რაგორენ მარატას სწავლას მაცხოვრისა ჩვენისასა.

ბიახ, როგორც მოგახსენეთ, ჩვენს დედაქალაქში არის
ასეთი ჯიხური ბაშარებისა, სახარებისა. შევიდეთ შიგ და გა-
შინჯოთ მისი შიგთავსი, მთელი ჯიხური სავსეა ბრკოვ-ბრკო-
ვად ბანცობიდი წიგნებითა, ღამიაჩა ბაკატმულით. იქ აღაგია
ბაშარება თარგმნიდი დედა ენაზე. მხოლოდ ქართველს ენაზე
კი არც ძველიერ და არც ახალიერ არ იპოვება. რაფომ? რომე-
ლი მიტეტის გამო? იქვენ მათვალიან. ბევრი ველავენით ქარ-
თველს გასაგებ ენაზე გარამვერანგონა ბაშარება, კი ის
ჩვენს მაგისტრს დეკანონის ათასი ფემანიც შევაძლივ შრომის
დასახო ამ ათის წლის წინება, მაგრამ ხერი არსებინ შევაძ-
ლიართა, არსებინ ბარვეხმარს და ეს არის მიტეტი, რომ აქამიმ-
ებ ჩვენი ენა მოკლეშვილია ბაშარებას, წყაროს ქრისტიანობი-
სას. ბიახ მოკლეშვილია. ამ ათის წლის წინა ბაშარები და-
ბრავება სათვალავში არ ჩაითვლავა. პირველი, იგი არის იმის-
თანა ენით წათარგმნი, რომ არამცუ ეხლა არარავის ესმის,
იმ ძველს იროშიაც არსების ესმობა, როდესაც ეს ბაშარება
გამოიითავონა. უცხო ენებრძებ კი ბაშარება ისეა წათარგმნი,
რომ ყოველს წიგნის მცოდნეს შეუძლიან მისი ბაშარება. ბარ-
ების ქართველი მთარგმნებს სწავლი ბაშარება გეგმისა არა
ჰქონია და ბევრს აღიღიას ჩვენი ბაშარების აბრი ენისა არ-
მიებება წამრვის აპრისა; მესამერ, ბაშეფერის ირის მოგი

ადგილი ტაფუჭებულია, მრავალი სიცევა გარასხვაზე მოვარდი, რამანიშვილი და სამოქადაო ასე იაურევრად არის გამოყენები, რომ სიმრავლეს კორექტურულის შეცვლილებისა სამიზნის გვაჩვერ მიჰვავს ყოველი ქართველი, რომელსაც კი უკიდენია ეს გამარჯვება; მეოთხეობა, დასი გიგი აღევს, სახელმწიფო, უკვე მანები, მაშინ, როდესაც უცხო ენებრძება გამარება იყიდება ერთ-ორ მანეთა; მეხუთეობა, უცხო ენებრძება გამარება იშეფრება ჩვერილი, მარცველი კორპუსით, ჩიგნი გამოიყოს მორჩილი ფანისა და არა-მიბანის შეუძლიან ჯიბრილი კი აჭარის მთელი გამარება, ჩვენი გამარების გამეფიცის გროს კი ყოველი ჭოტისძიება უხმარია, რომ ჩიგნი გამოსკვლილი გიგი, დარღარაული გაუბრეფილი უშვე-რებელი ასოებითა, ჩიგნი ერთი სამარ და თთახა უმაფინია, სა-სიხარულო სცამბისა და კორექტორისა და ისეთი ფრანგი სახე მიუღია, რომ უმიზი თუ აფარებს მას, თორებ სხვადარიც არ შე-იძლება. ამისთანა გამარების ქონა ურთის არეზონასა. საჭიროა მთელი გამარება გამომოითარებით გასაგებ ენაზე, გაიმარტინოს იგი მშვენიერი კორპუსით და დასი გაეროს ძრიელ მცირე, ხე-მისაწვდომი ჩვენის დარიბის ხარხისათვის, როცა ამისთანა და შარება მოიფინება ჩვენს ხარხი და ყოველის ჩიგნის მცოდნე-სათვის შეიქმნება ყოველი იურ საკითხველა, მხოლოდ მარინ ინცემს ქრისტიანობა დესვების გამომას ჩვენს ქვეყანაში.

მანამირის კი მხოლოდ გარებანი კანი ქრისტიანობისა, შემთხვე-ვითი და გრიგორი მისი ფორმები იქმნებიან საიუვანერელი საგანი ქართველთვის.

მჩვენისმა თავისი სამჩველოს ენა არამციც კარგად უნდა იცოდეს, უნდა გახელოვნებული იყოს კიდევ მის მარჯვე ხმარე-ბაში, გაუარჯიშებული მცადით მეოდევებაში. მხოლოდ ამ შემ-

თხვევაში შეუძლიან გახდეს ფერმარიზი მექანიკური, მიესავდ
მაცხოვრის მარტი სწავლისა, ტანსპერატურული თავისი სამრც-
სოს სერისა და გურისა. რა არის მღვერი, მეფლვალებას მიუ-
ღებული? არა მწყემსი, არამედ მსგავსი უხმო მომღერისა,
მუწავი მასწავლებლისა, უფრთო ფრინველისა, კუჭი შიკრიკისა.
წმიერთი მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში დაარღვევა ხორმე
შენების კანინს, მისგანვე ღარენის და იქმია სასწავლასა.
რამდენად უკიდურესად საფიროა მღვერულა სწულად იცოდეს და-
ვისი სამწყსოს ენა, სჩანს იქიდან, რომ უდარმა მოციქულობის
ძროს დაარღვია ერთ ძირითადი კანინი აღამისნის შენებისა
და სასწავლოებელებით ერთბაშად ააღაპარსკა სხვადასხვა
ენაზე მოციქული, რომელთაც იმ ნამდარე იცოდნენ მხოლოდ
თავისი სამშობლი ენა - ებრაული. ამითი მან მისცა ცოვებს
სასურიერო მთავრობას მცნება, ასწავლა, რაც შეიძლება ჟვე-
ზესად ხარხის ენა - მონაფებს, რომელიც მომავალი ჰქონ-
დახრნენ მისი სასურიერო მწყემსი. ეს მცნება ყველან
იერა-მინის ჩურბჩერ მფლიცე სწულება ქრისტიანთა შორის,
ყოველი ქრისტიანული საწმინდება მომავალს სასურიერო მა-
მებს უპირვერესად ცოვისა ასწავლის მეთაურ ენას, მის
ისფორიას, ცოდალზოვრებასა, ჩარსულსა და ანტიკსა. ეს სა-
წერი ითვალისწინება მთავარ საგნებად ჩვდისმეოვალებასთან ერთად
და მათი ბერინჯევნი შეივისება პირველს მოვარეობას შეა-
გენს მონაცემთვის. ხოლო საკურთხო ჩიტნების შევისა
და თარგმნის გარეშე შეუძლებელია სწული იყოს ჩვენი კუ-
ლტურა.

იმასაც ვიცყოდი, ყოველი სამღვდელო იმდენად უფრო
ძლიერია, რამდენაზაც უფრო მეტია მასში რიცხვი პირთა, რომელ-
საც მიუღიათ მაღალი სასურიერო განათლება. ევროპაში თითქმის
მთელი სამღვდელოება შესრიება პირთაგან, რომელთაც დაუსწუ-
რებიათ უნიკალური წვდისმეზე დაუდიო. რუსეთ-
ში სასურიერო აკადემიაში ისე ბევრია კურსეს რესულებული,
რომ სოფლის სამრევლოებიც კი წახევრობით მათ აქვთ დაფერილი.
ამ გზაზე ღმანან ჩემი იწმინდი და მარჯვე მეტობები -
სომხები. კარ ხანია მათ გახსნეს საკუთარი სასურიერო აკა-
დემია ეჩმიაძენში, საიდანაც განაღებული წვდისმეზე დანი-
კოვარ ჩერს თავითი გამოიდან და ხევიან ნამდვილი მნიშვ-
ნი თავისი ერისა. აქაც ჩემ სავაჭალო გამოკლებას შევა-
დენ. ჩვენი სასურიერო სემინარიდან, რომელიც ერთად-ერთია
მთელს საექსპერიმენტოში სხვადასხვა აკადემიერში ან არ იღმივ-
ნებიან არავინ და თუ იგზავნება - თითო-თრით. ამის გამო
ჩვენს სამღვდელოებაში ისეთი მცირენი არიან აკადემიერნი,
რომ თითერზე ჩამოტკიცით. ეს აღიერ აუდიურებს ჩვენს სამ-
ღვდელოებას, აღადგენერს თაოსნობით, გარვევული აჩრებით მა-
ღლი მისწრაფებებით და არაზრუგანებს ვინზონ ნოები, გარე-
მოცული პაციანს, ვინზონ ტორიმონტით.

საჭირო კია, რომ ჩვენმა აუზირობებმა მიიღონ მაღალი
სასურიერო განათლება, რათა ჩვენი სამღვდელო მოქაე ბან-
ში გამოიწიეს განაღებული წვდისმეზე დაუდიო.

ກົມຕິຫຼາງຊີ່
ເງິນົບນຳກົດດຸ
ລົບສົງຄັດໂດຍ

ეპიდემიის სამართლებრივი ინსტიტუტი

თბილისის სამართლის 50 წლის დღი

აუგის იოსევიანი

სიცყვაშ ჩამოთვემული იმიტისის სასუ-
რიერო სემინარიის 50 წლის დამთ ცემაზე
საბერი საღვთო წირვაზე 1867 წლის 1 ოქ-
ომიმერს¹¹.

/იმავე მცირედი მემოკლები/.

მასახუა მოიძია და გასმუშავა
ლიტერატორმა ეჭირა მიზრადამ

იმავე წელი ჩვენივის გეიმის ეს ღვა სემინარიის 50 წერ-
თან ღამავშირებული, იმავე წელი ეს ღვა გეცრური კურსევით მოვ-
ლეთი. იმავე წელი ეს ღვა ერისფიანული მოძრვების იმ კერე-
ბის მისამართი, რომელიც მეოთხე საუკუნის გასაჩუისი გა-
რსებობინენ ქართველთა სამედის ფოდი კუთხევით.

¹¹ ჩერიბი ამოღებულია ჩვენს მიერ მოძიებული კერძო საარქივო
მასაზიან "იმიტისის სემინარიის ისტორია", რომელიც შეაგრი-
ვა ამავე სემინარიის კურსებამთავრებულია ჩერიბი აგარებამ.
ამ არქივის არსებობაზე მიმვითია ქართველი კურიულის
იპოდიტე ვართავას თჯახმა. უართავასა და ჯიბრის თჯა-
ხმის ჩევრების გამომოცემი, გერინტი ჯიბრიარის თვის არაერთ-
ხედ მიუმართავთ თბილისის სასულიერო სემინარიის ცოტი
მსმენები, ქართველ ლიტერატორებს იარისა ვართა ვართა ვართა,
იართ შემისავის თუ სხვადა თხოვნით, ღაენერს სემინარიის
ისტორია. ამის შემთხვევაში გერინტი ჯიბრიარეს მომეცებული მონ-
ღობებით მოვკიდა ხელი საქმისათვის, მაგრამ, სამწესარი,
მას ან გასცარებ წიგნის ღანერა, ღირძაღი და მეცავ საინ-
ტერესო მასაზე კი გარჩა შეგროვილი. ეს საარქივო მასაზ
ერის მნერალს თუ ისტორიკოსს, რომელიც აკრიტიკ ცალიშვი
ჩამოაწენის ამა დოვებს. /ვ.მ.1/

ჩვენს ქვეყნაში, რომელიც ნაცენტია ქვედი ქრისტიანული
სამყაროსი, ასეთი ღიასასწაული გაატირებული და შესამიშნავის.
ეს ღიასასწაული არის გამოვლინება მართლმადიდებლური ქრის-
ტიანობისა, რომელიც ვერ შეარცია ვერაციზარმა შფოთვამ გო-
ნიერივმა თუ პოლიტიკურმა.

ტავისებრივ კონსტანტინოპოლის სენატორის და პრედეკტის,
ვერიპიარის მემკვიდრის, პროკოპის /1562 წ./ სიცყვა საეპისკო-
პი ქრისტიანული გარიუბაში შესახებ: "ისინი /ქართველები/
ქრისტიანებია ია ყველა მათ მორის, კინც ცომმიდია ამ სახვა-
ნოები, ყველაზე მკაფიო შემსრულებელია სავაჭროი დაგე-
ნილებათა და ჩესერისა, ფრიც ძველიაღანვე როჩიერებრნენ
სპარსეთის მედევნებ".

ასეთივე ქვებას უძლვიდა მათ წეანიერი /1550 წ./, რო-
ესაც აცნობებდა იასაკოვაზის: "ქართველები, რომელიც აღიარე-
ბენ ბეჭდურ მოძღვრებას, უსმინდ და უძლიერეს მცენრია შორის
ცომმიდი არიან, რომოც მციცე რჩმენისანი".

კაცი მომემის განმაკვიდრეობობის კოდესებისათვის კოდესებისათვის
ყველაზე უძლიერია კოდესია სახანება, რომელიც ჩეცის
წყალობას და რომელსაც აჰდევს სამეფოები და ხაუსები დაცის
სიმიაზის სიმარტემი, ამას განსაკუთრებით ვიცყვითი მართ-
მარილებითობრივ მოქადაერთა, რომის თავისებურებაა არა
ეპისტოლის უპირატესობა სახელმწიფო /ვათლიციმი/ და არც
სახელმწიფოს უპირატესობა ეპისტოლი /ვროცესებანიდი/,
არამედ მერობრული ურთიერთობა ეპისტოლა და სახელმწიფოს
შორის. ამ ლიტერით მიღებარის ქართველი ეპისტოლა. ჯერაც
მიღებია მისი ღრმას, რომელიც აღმეფილია ქართველია
მამაცობარი და გამარჯვებანი. იმი მოსხერებულია ჩამებულ
მედება, გმირ ვაჟის და გმირ ქართველის სისხლი. ჩვენი სამცვა-

იწერებია ქვეყანა, რომელიც მშევრით მიმდინარე და გამჭვირ სახა-
რეპარატურა და მას მიმდინარე და გამჭვირ სახარები, გვეამაყერა
უზერავი და მიმდინარე პოლიტიკი, სწორი და მუსტიკი ისტორიკოსი,
ივანე საჩინო პარეკირიკოსები, ქადაგი მექანიკების განმიმარ-
თებელი პლატფორმის, არის ცოცხელეს, ნეოპლატონიკოსთა და სხვა
დღიუსის დღის. წევის მეცნიერები ქართველი სიცოვის საგანძურები
პოლიტიკურ სამართლით გამოიიქმნებს, რათა ცესტა გარმოეცა მო-
ადგურებ მაღარი იდეები, ხოლ ეკავესის მამათა ტექსტების გა-
რენი საგანძურებისათვის სიცოვები და აუცანა და მეტი იკრები
ატრის სიმაღლემდე.

სამ სამართლებრივ მინისტრი, მიმდინარე და ბუმბერიანი ეს კრე-
ბული? სახარების იმ სასწავლებელში, რომელიც მართვისა და მო-
დობის ერთი და იტივე კორექსით იცო ტაშრივი მთელ სამეცნიერებ-
ლო სამართლებისათვის სიცოვები და აუცანა და მეტი იკრები.

ეს სასწავლებელი არ ჩართოა მარენის ძველი სამეცნიეროს
ჩვეულებრივ სკოლებს, რომელიც, დაყრინობილი მეცნიერები და უნი-
კოფო სადუძველებები, ერთ ხსნიდნენ არამიანისა და სამეცნიეროს არსე-
ბობის მიზნებს.

სახარების სასწავლებელი შთაგვით მიმდინარე ეს ხას და
იყენებინ კავშირის მომავას, მის სურიერ მიმდინარე და ქვეყ-
ნისათვის, რომელიც მოქმედებენ ბინების მასრიგით და ურცე-
ვი კანიკები, რომელითაც იმართება ქვეყანაც და აღამიანიც.
ამ მხრივ, საუკუნეთა განმავლობაში ქართველ სასწავლებელთა
დღანეზე უფრო ნათელი იცო, ვიზუ სოკილის, პლატფორმის, არის-
ცოცხელეს, ანაუსამორის და ტექნიკის სკოლების დამსახურება.
ტრისფიანული იდეებით დამცვენებულია ეს სახურებელი სახურ-
ოები. სახარებას ქართველების არა მხრივ სამეცნიერო და კულტუ-
რი, არამედ მოსახლეობის დოკუმენტი. წვიმის მსახურები ნარმო-
ადენის ერის საუკეთესო კანონმდებლებსა და მიმართველებს,

როგორებიც არ ცოდნას ძველ ისტორიას. ქრისტიანობაზე ღამუბნებული მმართველობა წარმოადგენს ისეთ სამართლან ტანმცველობას, რომელიც იწყება მხოლოდ მამონ, როდესაც უკან იხვევენ ქრისტიანობის საწყისებიანი. განვითარებულმა ქრისტიანულმა სახელმწიფომ ადამიანი უნდა აიცვანოს ისეთ სიმაღლემდე, საგრანაც ჩარმოჩინდებს ქრისტიანობის იდეალურობა და მნიშვნელობა.

რაც უფრო ჩინ მივიღებართ, მით უფრო ნათელი ხდება, თუ რა-რიც საცემილოა ქრისტიანობა. გონიერივ განათლებასთან ერთად, ვითარება ადამიანი სამყაროს საიდუმლოთა გახსნით, ფილიკის კანონების აღმოჩენით და არით, მცენაროსილი ხდება სახარების მნიშვნელობაც. რაც უფრო მეტად განიმისჭვალება ადამიანი მეც-ნიერებით, მით მეტად ქრისტიანია, ან სხვა სიცოცხლი, მეტად ადამიანია, მაღალი მიღებისი, ფილიკი ჩვენთა ადამიანთა ოჯა-ნის, ნამდვილი მოქალაქეა ჩეცისა დედამიწაზე.

ქართველთა ქანიშნათების 50. ნიმუს ბარიარის ქვემ ღვამის გადაწერილი ხაზის საწურებელი ვალესის საიდუმლო-ებანი და სასწაულომებელებანი, როგორც უგენავესი ქვეყნის გამურავნება ფილიკურ სამყაროი, ამხნევები ერს მიწოდები, როგორც გარეშე მოძალიერებანი, ისე შინაგან მფრებთან. უწ-ნმენოების, რწმენის სიცოცხლის ან უცხო რწმენის ვერსაიზარია აპოპოვებულია ქარიშხარია ვერ შეძლო მოეწყვიფა ჩვენი ქვე-ცანა რწმენისან, რომელიც იყო მისი არსებობის ქვაკუთხედი, რომელიც მარტობარია სუსტად მოაწრივნებადვის, მაგრამ გასა-ცემის და არკანა მიუღომედ მეცნიერება და საჭარ მოაწრივნე-თავის.

ასეთი საამური სახით ცვალა საქართველოს სასწაულებელი. ამ სასწაულებელს შევაჩერმა მოაწიდა ჩვენამდე; ამ სასწაულე-ბების მიერ გამოიწვია სახელები მრჩეონავენ ისტორიის სარეპი

და რომელც ვარსკვადვერი, ამშვერებენ ღიფერაფერას...

მეტნერებთა ამ საკურთხევების გახსნის ღწევა არჩეულ იქნა პირველი ოქტომბერი, ეს არის ღწევა საქართველოს კვების მიერ საუდიო კვართის ხსენებისა, კვართის, რომელიც მაცხოვრის ჯვარცმის ღღირან ჩამოყალიბების საქართველოში. ეს არის ღწევა მე-
ფი მირიანის ხსენებისა, ღწევა სახარების სინაზისამის საქართველოს მოქადაციისა, ეს არის ღწევა საღარებისა ყოველაზე ჩრდილის ღეროვნისა ჩვენის ღვთისმშობებისა, რაც ცოცხლად აკონებს ქართული კვების მფლობელს სახერძნებისაზე* და საქართველოს ეპისკოპიათა იმ სასმელ გამომოცემას, რომის თანახმადც საქართველო ღვთისმშობელის შიდებერომილა. სემინარიის გახსნის ღწევა შეუძლებელია შემთხვევითი იყოს. შესმომავლის სამოძღვრო ისტორიკოსების მიერ ღამენიდა, რომ ჭირს სესანიშნავ ამშებს არ აჩინ შემთხვევითობის შეფერი. შემთხვევითობას აქვთ არ აუცილებელი დრო, რომ შემთხვევაც არის წარმატები იმ მარატონი კუნინისა, რომელიც სხვადასხვადეროვნები - გამარცხევამ-
ღები შემეტნებითი სინაზისა, რისი აღმართები, რომელმაც სიკეთე სიკეთოვე მიუმზეს მას.

ღღირან ღამენისებისა /I ოქტომბერი, 1817 წელი/ დპირისის სემინარიას არ შეუძლია არ იამაցოს მრავალი სახელი, როგორიც იყვნენ მოძღვარიმიძღვარი, მოძღვარი - გამარცხევამ-
ღები შემეტნებითი სინაზისა, რისი აღმართები, რომელმაც სიკეთე სიკეთოვე მიუმზეს მას.

* ამის პირველი მომხსენებელი იყო საქერძნების მჩერალი,
ათონის მთის შერი სცენარი, მცხოვრები IX საუკუნეში.

იმ პირდაცვაში, რომელიც ეკუთვნიან მას სწავლითა და აღტირებით, შევრი ამშვენებს საკურთხევლას, ან სამოქალაქო სამსახურს. ისინი ზოგადებებს მოწყონავად ადგირს სემინარიის ისფრთხის ფურცელზე ღირებონ ერთა მოწყონას, რომელიც ამშვენებს საქართველოს მარაგის სახარების სინაზღაურის მემოფანიან ღრევაზე დღიურების მიზანი.

მუდის სიამიზ კიხსენები სემინარიის ჩიარ 50 წლის მანძილზე აღტირდეთ, რომელიც ერთი ავრცელებენ მეცნიერების აღსასრული სარჩმუნოებას. იმავე ქრისტიანული სური გაუდენდილი სემინარიის აღტირილი ამა საკურთხევლის მსახურების გამო ხელს უწყობენ სამოქალაქო მეცნიერების გაუმჯობესებას, მისი გრეთა მოწყონა აღმოსავეროს გასუდეთავებას ცუდი მიღებულებისაგან. არამიანია ცურამი მათ მიაქვთ მაცხოვრის სიცვლები - "მე ვარ გრი, შემძიმელი და ცხონება" - ეს ქადაგი, ღაურდვეველი ქეშმარიცებას არამიანის გრეთა მოწყონა გაუმჯობესებისათვის. გონიერი ღრმა ღარებულ ამ კანონს აჭიდავს არამიანი ვოკერებისა და ცივილიტაციის მარად სადებუროები.

არ შემიძლია ამ შემთხვევაში არ აღვნიშნო ვახტანგ გორგასძი, შავრაც IV, ნიმწერა დავით აღმაშენებელი, ღევთდალი თამარი, აღესანიშვი 1, ვახტანგ VI და მრავალი სხვანი, რომელიც ქრისტიანული სამეფოს მოდინეს ჩინებული მაძრები, რომელსა ნარჩენები ძალაუფლებას იჩვევას. სუმელური, ჯერ არა შედასებული ქონებისა და სიცვლის ქართული ძეგლები. ისინი კითან შემოვებას, ან არის, გამოცემას მეცნიერების ამჟამინდელ მოწყებულება მიერ. სემინარიაში აღტირილების ასეთი ღვანჩი ნარჩენრთავს სწავლულებს ქრისტიანული გვირი, რაანახვებს რა ტელის ციერ ღეღამინისდვის განმოგრი ამბებს; მიმდევანს იმ

დუძემის, რომლილანც აღმოცენდა ყველა მეცნიერებები; აცნო-
ბებს მრავალ გენიოსთა აჩრებსა და მოქმედებებს. ამ აჩრებს
ძალულის მრავალ საუკუნეთა ქარიშხლები და გადმიგვაცა ჩვენ,
როგორც მამათა მემკვიდრეობა, როგორც ძრევამოსილი ღრმა ქრის-
ტიანული მოქადაქეობრივობისა და გონიერის მფრიდან საპრაოლვე-
ლი და ვიზ ფოტაზე ეპოვეა ჩრნიანი წარსულისა. წარსულის
მოვთნებით ცხოვრობენ და ფარებისა ამჟამინი ეს აღამიანები.
განვიღით გადა, შესრულებული საქმეები, მიღწეული მიზნები ცვალ-
ით და სასიამოვნოა იხრობისათვის იმ წიებები, როესაც ღრმა
და ძარემოვნები შეჩერებული მოღვაწეობის უდიებებსა და ვალიერ-
ებას ძველიობინდებული გარასცემენ, ასარ ღაობას. ამ პირთა
რიცხვს ვეკუთვნი მეც - მონამე სემინარიის გახსნისა, მე, რო-
მეცმაც ამ საწვდო სასწავლებელი რვა წიგნისამ შევიდი დები.

ასეთი იდო სემინარის, რომის მიზანი გახდება აცსაბრევე-
ლა ცონებასა და გადამისათვის გაემყნო ქრისტიანობრივი საწყი-
სების რცოვები, რომელიც ისცორისა და მეცნიერების მიერ მიჩ-
ნეულია ნაყოფიერად და სასარგებლობა. კავკასიის მეცნიერების
ქართველთა ფომი, ასეთ მცვიცა ფუძებე დამყარებული ტრიტა დავის
კრიმებს და გამოიყოფოდა მის გარემომცველ ერებისა და ცომებისა-
კან ქრისტეს წმიწია მოქადაქეობრივი ხაფის გარშემო გვომით,
ძალით რჩმენისა, რაც ერთადერთი სიმბორია ცეციური სიმრინისა,
რაც ანუბებებს ქონებას და მოუწოდებს ახრის შექმნისა და გა-
უმჯობესებისაკენ. ეს იდო საგანი ჩემი სიცვლისა იღესავაც და
ახრაც ეს იქნება.

სასწავლების სახი უმავესად უნდა იყოს სამროცველო
და სამროცველო კი - სასწავლების სახელი და სკოლა. იქ, სა-

ღამ მეცნიერებანი არ წარიქობის ღმერის შექით, ადამიანის გონიერება ამათი იჩინისავს უორისკვენ. იქ, სახაუ გონიერა ღა ტელი არ აუჩევს უორიათ სამკვირეოების სიმაღლეს, ღა არ ეტი-არება ღამშახებელს, არ არის ტეშთაგონიერაც. ვინც თხოვდობს - ის ზეშულობს. ამ მფლოდე საძირკულოე ღოთმისა გამო ყველა სას-წავლებელი ითვლებოდა საღვთო აღგიღებად, საკურთხევლები ღა ფაქტის ღვთისა, შავშევებს ღა უორის ყოველ მაძიებელს უმეორე-ონენ ყველაზე წრიპულ წესს: სიპრინის საწყისი შიშიათ ღვთის მიმართ. გავისენთ პრატონის ავარემიის გვერბე, მეცნიერე-თა გარაუანის მეცნიერებათა ქაღამერითის ფაქტი რომ იგი არეშ-რი. კაპიტოლიუმის ფაქტის კართიან რომ ეპირობინენ გორ-ბით ღა პატივით მისიღი რომის ორაფორები ღა პოეტები. ასევე ცოდარეანშრიმშობინი რომ იყვნენ ძველი ველიპოდის სასწავლებ-ლებში არმირიბინი. ასესებინენ ქართულ სამეჭანი სასწავლებელს ფაქტისან. თბილისის სემინარიის სახლს ღობებან მისი ტახსისა ჰერთლა ეპესიაც. იმი მცის იგი ნაკურთხი სულინმიგის მოვენის სახელისაბერება ღა მეორე კი ანრისა პირველისავებულის სახელი.

ასეთია მიმოვნელობა ფაქტის ღამისებისა სემინარიაში. სა-ყირთა, რომ მეცნიერებანი მიჰყვებონენ კვარაცვალ ცეცათა მეცნიერებას. ერთი მეცნიერების ღამისება მეორისაკან უნაყო-დოა. ყოველ მეცნიერებას უნდა აშუალებოს ქრისტიანული რელიგიის მეცნიერება. ყველა ისინი გამსჭვალული უნდა იყვნენ ქრისტი-ანული ფილისოფით, რომელსაც შეუძლია კაცობრითას უჩვენოს ყრენასი მიმართ, რათა გონიერის უძლეველ სხივებიან, როგორც მიმონარეთა ღა ბერება ნარმობული ნაართებიან, შეიქმნას მემეცნიერებათა მთვარი ბერება. შევრ აღიღას, ქვემომარიტი განათენის სავანება - მინასცვარია - ღაცემის გამო, მეცნიერებანი ღაიკვ-

ნერ საერთო და სასულიერო, ხორ მაღარი ქრისტიანული მეცნიერება, რომელიც ანთებს და აერთიანებს მათ, დარჩეა სასწავლებლის ტარებე. ამ სამწერალო დაწყისა გარო მართისაგრებლურ აღმართას დურადობება წაკიდება მიეცა. თავი იჩინა კუტენაესი სიკეთისამი ჩუღურილობამ იმზენა, რომ მოწაფენი საგანი შეიმუშავდებონენ ბერაპირული და არას წაღვერობინენ კავშირი, შვიმ-თხვევათა და გარემოებათა ხდარისა, საჩუისებსა და საინუველა-რი, ჩვენთვის ცნობიდ თუ განვერისეულ მიზნები, მასწავლებელთა და მოსწავლეთა დურადობების ფეატს არ უნდა გამოეპაროს მსოფლიო მეცნიერების პრინციპი: ფიზიკური ბუნება უნდა წარი-მართოს ბეჭდური მიზნებისამებრ. მხოლო ამგვარად არის შესა-ლებელი ცრმიათა ნაცოდიერი აღმართა; მართისაგრებლურ აღმართას-აც სწორებ ეს განსაზღვრავს. ასეთი იდო აველი აღმართა ჭარ-თვედ ცრმიათა, ასეთია ახდაც სემინარიის ცენტრი და, ცხადია, ასეთი იქნება მართა. ამით ძროერია აღმოსავლეთი, ამიცომაც გვადასებებინენ აქცე ევროპის კულტის ჩართომაზენდები. აუ შეკრებილი სემინარიის გახსნის მოწმენი, მეცნიერების ამ საწერებელ აღმართები, გამსჭვალული არიან მოწინების ცრძო-ბით მეცნიერებისა და მართისაგრებლობის ამ იქისამი, რომე-ლიც უკავშირება სემინარიის მრავალუამიერ მომავალს.

ვამთავრებ რა ჩემ სიჭყვას, სემინარიაში პირველადგრი-და სახელით ვისურვები, კვლავ აღასრულოს მან მსახურება იქსო-ერისფერის მიერ ნაუარავები სიკეთისა, პონებისა და ვლოცვილი, რომ ეს ციური წარები არ გაიდაროს წყვიადით.

ვიღოცით, რათა შენებით სუსტი და მეცნიერებამოუცხვიდ პირები სარჩმუნოების მერყეობის ქროს იმეორებინენ სკოლიგის მოდენამის მოციქული ღოლვას: „ღმერთ, შემერთ, ურჩმუნოებასა ჩემსა!” (მარკოზი, 9, 24).

და, ღარნიშულინენ მისი აღმართები, რომ სახარების გარე-ბა, ქრისტეს გარეშე არ არს არც მეცნიერება, არც საინიერა, არც მეცნიერა, არცა ერთ.

ສາງສູງເສດວ
ບໍລິຫານພົມ
ກົດປິດຕະຫຼາດ

საქართველოს მთავრობის მინისტრის მინისტრის

სრულია საქართველოს კათოლიკოს-პატრიკარქის
იღება II-ის მიზანზე სახურებისამებრ, საქართველოს
საპატიონის განმდებარები აუცილებელი შეაგრინოს გამოცვ-
მული ქართული საღვთისმეფისათვის ღილაკის სრული
ნუსხა.

ასეთი შიძრითგრძელის გარეშე ზომ ყოველი შეუძ-
ლებელია რამე სერიოზული კვლევა-ძიების წარმოება
საღვთისმეფისათვის სფროში.

ამიცომაც, "საღვთისმეფისათვის კრებულში" გრი-
ლარი გაიმუშავა ახლა შეიძენილი და სუა აქასხვა
სპირიტუალური გამოცემებში გამნეული საღვთისმეფ-
ისათვის ღილაკის ნუსხები.

ამჯერად ვაჭვეცნებთ ქართული ვარესის ისფო-
რის შესახებ განცენილი წიგნებისა და სფაციების
ნუსხას, რომელიც გამოცემისა წიგნში: ქართული შიძ-
რითგრძელა. I. ქართულ ერთოროვე გამოცემებში
/1852-1910/ მოთავსებული სტატიებისა და მასაცემის
მაჩვენებელი.

საეკლესიო ისფორის 14608-1619/

ა-შვილი, ჩ. მცხეთა სვეტი-ცხოვლისა და რამდენიმე ატრი
შესახებ გვითხოვთ. ცსკრ 1867, N 71. 14608

ანთავე, კონ. მწ. ანტონ I კათოლიკოს-პატრიკარქი საქართველოსი.

მგზ 1902, N N 2, 5, 7, 8;

1903, N 11, 12. 14609-

არქივისათვის - მოღვაწეობუროვი, იოსებ. მაჟარიანის ისფორია.

ცსკრ 1866, აპრილი

14610

-ისფორის ისტამისა.

ცსკრ 1866, N 8

14611

ასუამინიშვილი, გერ. ახალ ცნობა ქართველი - კათოლიკეთ რეტის
ციტიკულნის შესახებ
აღმ 1902, № 843. /1612

ბავრელი, ს. როგორ მიიღეს ვარელია ქართველებმა კათოლიკობა.
ჯვ 1906, №№ 8-9, 14, 15. /1613

შერი. საქართველოს ეკატერინა.

სც 1906, №№ 12, 13 - 14. /1614

გ. მ. ი. რომი და ქრისტიანობა საქართველოში.

ჯვ 1906, №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 /1615

გარსევამოვა, აღ. ქალაქი ქოჩი და სასწაულ-მოქმედი იქინის
დვიცისმშობლის ხაფი

ასპრ 1868, № 2. /1616

გორგაძე, ს. იერარქია საქართველოს ეკლესიისა. გამოც.

კარმელაშვილისა /შიდა. /

ივ. 1904, № 153 /1617

გარისაშვილი, შ. ჩიქნია იოვანე ბერაძენი /ისტორიული ამბევრი/
ჯვ 1891, № 1. /1618

გათემაშვილი, ია. კოლე რამიერი სოფელ ქართველ-კათოლიკ-
თა შესახებ.

ივ 1897, № 253. /1619

გათოშვილი. ი. იქრის ხოხოძი. ლეგენდარული მოიხრიბა საქარ-
თველის ანტიკულის ეკლესიისაცან განთავისუფლებელი.
იმდ 1882, №№ 7, 8. /1620

ითხმევითი, იურ. კსენიშვილ. კათოლიკოს საქართველოში

ng 1898, N 125.

~~11627~~

იურები ქართველი. სურბ გეორგ იუ ნმირა გიორგი?

ng 1897, N 125

~~11628~~

ეპისტ. ბაფანიდებია იუ არა ჩვენის ქვეყნითამ უმთავრესი სიწმინდა
საქართველოსი კვართი უდისა /გვლეთნი/.

ng 1892, N 9

~~11629~~

- ანტონ I, კათოლიკოსი საქართველოდისა /მის გარდაცვალების
104 წლის შესრულების გამო /გვლეთნი/

ng 1892, N 45

~~11630~~

ესაძე, ბირბ. ნმინდა ნინო ქართველი განმანათებელი.

ავგ 1906, N 1

~~11631~~

ვაჟასამინი. ვარესთის თავისუფლება ძველ საქართველოში.

უნი 1905, N 2840.

~~11632~~

თ-ცელი. თამარ მეფის გამო /თამარის მოსახსენებელი ღვა
I მაისი გიგა ხელიან არსებობს ქართველ ერი, გან-
საკუთრებით მთელი მიზანი/ . საქართველოს ეკკლესიის
ნმინდანების სახელები და მათ მოსახსენებელი და-
ღვა და მიმდინარე და მიმდინარე /სია/.

ng 1902, N 135.

~~11633~~

თამარებადი, მიხეილ. მიმდინარეს და გერმანი. Gli Armeni cattolici
in Georgia e le questioni fra cattolici
Armeni e Georgiani.

ng 1903, N 228, 229, 230, 231, 233, 236.

~~11634~~

იტემი. ქართველ კათოლიკის შესახებ.

ng 1897, N 226, 229.

~~11635~~

ინიციატივი, გ. არენტონი მინისტრი /ისტ. 1.

ივ 1895, წ 220.

~~11630~~

ისარიოვი, ღვვა, ვათლიკური საქართველოში

ივ 1897, წ 12

~~11631~~

კარტველები ვ. მდ. საისტორიო მასაზ. ნი. ნინოს მოვლა
საქართველოში.

ივ 1894, წ 37.

~~11632~~

- ქართველი საერთო იდესასწაული: I. საქართველოს განათლების
იდესასწაული /ნი. ნინოსი/.

ივ 1902, წ 105.

~~11633~~

კვ - ივ, მ. ნერილი კიევირან. კიევი ქართველია მონასტერების
შესახებ პარესტინაში.

ივ 1894, წ 91.

~~11634~~

კერესელიძე, ი. "კატაკომბი": /ისტორიული ამტავი/.

უკან 1873, წ 3, 4, 5, 6.

~~11635~~

- მაჰმადის ცხოვრება.

უკან 1875, იან., იერ.

~~11636~~

კრის. ქართველი გრიგორიანები /ნარსული და ანტიკ/.

ივ 1901, წ 119.

~~11637~~

- რას დაპარაკობს სომხური უურმარ-დაბეთობა? სომხის კათო-
ლიკეთა სურვილი. ნერილი ა-სი. /მდგრ 1903 5.,
16 აპრილი/ იარებისა.

ივ 1903, წ 87

~~11638~~

ლის. ქართველი განომხედა.

ივ. 1904, II 12

~~11640~~

მ-მოღი, მთ. ი. ქართველი ნიკოლა - ლიტერატურისა და გარემონტის მეცნახება
330 1893, II 26.

~~11640~~

მართლაცა. საკულტურული უნიტერანი. ნბ. ღავით III მედე საქართველოს /1089-1125/. /კირილის თხზულება. იარგომანი/.
ცნ 1899, III 789, 790, 791.

~~11641~~

მართლაცა, ვი. მუხურის /სკოლ-ცხოვრიშის/ ღიასასწაულის გამო.
330 1895, II 43.

~~11642~~

მეგრი. მიმოცემის ღიასასწაული შახსენი-ვახსენი.
ივ 1898, II 117.

~~11643~~

მეგრელურე, ნი. ნინოს ღიასასწაული.

ივ 1903, II 12

~~11644~~

მესხი ვინმე. ისევ პარესტონის მონასტრებიერე

ივ 1894, II 109.

~~11645~~

- ნიმირა მოწვანე ნინო 338 5.

მემ 1901, III 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

~~11646~~

- ძირი დოკორსადია /ნი. ანდრია მიუკიცებელი/.

მემ 1901, II 12.

~~11647~~

მთაწმინდევი, გ. ნი. ნინო და იმის ღიასასწაული 14 იანვარს
საქართველოში

ივ 1878, II 12.

~~11648~~

მთვარელიშვილი, ნ. ანდრია I, საქართველოს კათოლიკიზმ.

ივ 1879, III 9-10

~~11649~~

მდებრიშვილი, მ. ეძღა კი მესმის! /შ. იჩატვილის ჩერილის
გამო "ქართველ კათოლიკურა მესახებ"/.

ივ 1897, N 248.

1650

მცხოვანი. ივერიის /ქართველი/ მონასტერი ათონს.

ივ 1902, N 234.

1651

ნ-ღ. თრითე სიცვალ ათონის "ივერიის მონასტერის" შესახებ.

/მონასტერის ჩარსული და ანგლო. კრისტიან ჩერილი/.

ივ 1900, N 26.

1652

ნარარიშვილი, მ. ქართველია ივერიის მონასტერი ათონის
მთამერი.

მემ 1903, III 9, 10, 11, 12.

1653

თიბისევს. პატრი მიხეილ თამარსავილი და მისი ახალი იხტიერა.

ემ 1909, N 64.

1654

თრინიანი, პ. ბ-ნ მისე ჯანაშვილის წიგნის: "Грузинская
одиссея в Китае Грузин"-ს გამო.

ივ 1900, N 126.

1655

პ. ქვერი შეაციმა /ბ-ნ აღ. სახანაშვილის ჩერილის გამო. ქრის-
თიანობის სამწესართ და სავაჭალო მიზომარების
შესახებ მესხეთი/.

ივ 1891, N 2.

1656

კორიანია, თ. ანტონი I, კათოლიკოსი /თარემ. კ. ანდონის
მიერ/

მემ 1901, III 6-12.

1657

ს. ი./სახოკის, თ. I, მდვი. მ. თამარსავილი და მისი საისტორიო
მისრომი.

ცნე 1901, N 1554

1658

საძალელო - ივერიელი. მაპმარი როგორც რედაქტაფირი.

ივ 1888, N 197.

~~1659~~

სახელიაშვილი, ვ. საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ანცონის
მიწერილი წერილი თბაზეთის მოურავ ღიმიფრი რომაულის-
მკიდენი.

ივ 1902, N 121.

~~1660~~

სვანი ბ. მ-ნი. რა ენაზე აღიჩენდენ და აღიჩენენ სვანის
ღმერთს.

ივ 1904, N 28.

~~1661~~

სომებ-კათ. ფილიპონის უარის მიყოფელი. ახალი განვითარების
კათოლიკოსი სურვილი /მშავის პასუხად/.

ივ 1903, N 1031 /1011 ?/

~~1662~~

სოხუმი. ქართული ენა და კარესია აჭარაზე.

უნგ 1905, N 2853.

~~1663~~

ფარასი, მწ-მონ. საქართველოს საეკლესიო ისფორია პეტერბურგის
სასურიერო აკადემიაში.

ივ 1904, N 110.

~~1664~~

თერ-ბავილიანი, ი. ხარკევინის კრების მიერ აღიარები
მიზანი და ქართველ-სომების გაცალკევება სარ-
ნიუნივერსიტეტი.

ვე 1897, III 32, 33.

~~1665~~

ფილელი კათოლიკი. სომხური ქარეზები და ქართველი
კათოლიკები.

ივ 1887, N 183.

~~1666~~

ფილისის კათოლიკი. ფილისის კათოლიკები და სომხური
ქარეზები.

ივ 1903, N 127.

~~1667~~

კრემ. სომხის კათოლიკეთა საქმე.

ივ 1903, N 243.

~~1665~~

კრემ. ნ. ჩვენი საკარესო სჯერმიერობა. ძეგლის წერა.

ივ 1888, N 38, 46, 47, 75, 279, 271.

~~1666~~

- აღმომა ძვლი გრის /სააღმომო საუბარი/.

ივ 1888, N 87.

~~1670~~

კუნიძი. "Грузинские общности в Край Грузии"

მ. ანამშვიდისა. /კრიფიკა/.

ივ. 1899, N 239.

~~1671~~

ვერაძე, იღ. ნმ. მდვრ.-მონამე ამინის წევრები /ისტორიული
ცნობა/.

ცნ 1898, N 691.

~~1672~~

- გიგ. მონ. ქათევან, კახეთის გეოგრაფი /საისტორიო ცნობა/.

ცნ 1898, N 698, 699, 700, 701, 702, 703. ~~1673~~

- საქართველოს ეპისკოპ პირველ-მონამე რევიზი /საისტორიო
ცნობა/.

ცნ 1898, N 714, 715, 716.

~~1674~~

- წმინდა და წევრობი მონამე ქრისტესი აპთ.

ცნ 1899, N 724, 725, 726, 727, 729. ~~1675~~

- ლირის მამა ჩვენი ანტონ მარცვლელი.

ივ 1899, N 728.

~~1676~~

- ნმ. მონამე არჩილი, საქართველოს მეფე.

ცნ 1899, N 735, 736, 737. ~~1677~~

- პირველი ქარაგება ქრისტიანობისა საქართველოში.

ცნ 1899, N 750, 756. ~~1678~~

- ნი. როჩამენი შიძინა, ეღიბოდა და შედგა.

ცნ 1899, წ 769, 771, 773, 776, 777, 778, 780,
781, 782. 11679

- საქართველოს ექსპრესუამ.

მემ 1901, წ 4, 5. 11680

- საქართველოს საკადესით ისცოდია.

მემ 1902, წ 4, 7, 8, 11; 1903, წ 3, 4. 11681

დაბადე, ილ. რიტოლოგიურია. მოგზაურობა ნი. ქადაგს
თერესალისა და ნი. ათონის მთაზე ღვარანის
პეტრე დავითის ძის კონცორენციისა. ცდილის 1891 წ.
ივ 1902, წ 164. 11682

ქ-ძ, არ. ქართველების მოწავლა მცხეთაში 23 მაისს 326 5.
/ისცორიდიან/.

ნვ 1905, წ 5. 11683

ქ-ძ, გ. ნიმიზა ნინო საქართველოს ქანკინაზე შევერდი.

ივ 1888, წ 9. 11684

ყიდულიშვილი, ლ. რიბის აღსრულ ქრისტე.

ცნ 1903, წ 2116. 11685

ჩიჩევა, ს. ჯიხეთის ფარნა მიყვანების ღერად
სავანე /ისცორ./.

ივ. 1895, წ 234. 11686

აიმილაძე, კ. მწ. რომელს წერს მიიღეს ქრისტიანობა
ქართველების?

ივ 1893, წ 159. 11687

ცხვირიგი, პ. საქართველოს ეკადესიის მწვრთნ-
მთავართა სის.

ივ 1892, წ 2. 11688

- მთავარ-ეპისკოპოსის საქართველოს ეკლესიის.
ივ 1892, წლ 30, 32, 66, 71, 84, 86, 90, 96, 127,
228, 234, 251, 260. /1691
 - კათაღიკონტინი საქართველოს ეკლესიის.
ივ 1894, წლ 119, 120. /1692
 - იავით გარეჯის უბაძნოში /დიოცისის იავით გარესჯერის
ღვესასწაული 18 მაისს/.
ივ 1895, წლ 116, 117, 121, 122. /1693
 - ნ-ღ, ი. საეკლესიო ღვთის მსახურების ნიგმის ანინელი
მიტომანეობა ქართველ ენაზე.
მიმ 1898, წლ 3. /1692
 - ნერეზელი, გ. ნინია მონამენი იავით და კონსტანტინე.
ვვ 1893, წლ 45, 46. /1693
 - ნინია მონამე ქორონი.
ვვ 1893, წლ 47, 48 /1694
 - ნინია მონამე აპთ.
ვვ 1893, წლ 50. /1695
 - ნინია მეფე არჩილი.
ვვ 1894, წლ 9, 10, 11. /1696
 - ნინია აშენია გველთი.
ვვ 1894, წლ 9, 12, 13. /1697
 - ნინია ესოპი მცხვილი.
ვვ 1894, წლ 44. /1698
 - ნინია შესანიშნ, ჩერიჭელი რანისა.
ვვ 1894, წლ 45. /1699

- ବନ୍ଦିନ୍ଦ୍ରା ମିନିଟ.

୩୩୮ ୧୮୯୫, ନ ୫

~~1700~~

- ପ୍ରଦୀପଙ୍କ ପ୍ରେସ୍.

୩୩୮ ୧୮୯୫, ନ ୪୦

~~1701~~

ଶୁଭେଳା, ୩. ବୀ. ଲାମିନ ମିଶନ୍‌ସ ର୍ଯ୍ୟାମ୍.

୩୩୮ ୧୯୦୩, ନ ୨୫.

~~1702~~

ଗୋଟିଏ /କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ର/। ପାର୍ଶ୍ଵିକ /ଜାରି/ ମିଶନ୍‌ସ ର୍ଯ୍ୟାମ୍
/ପ୍ରସ୍ତୁତିକୁଣ୍ଡଳ/।

୦୩ ୧୮୯୫, ନ ୧୨୬.

~~1703~~

- ଶ୍ରୀପଣିକ ବ୍ୟାକ୍ ପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍.

୦୩ ୧୮୯୫, ନ ୧୩୦.

~~1704~~

- ରାଜପାତ୍ରିକ ପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍.

୩୩୮ ୧୮୯୫, ନ/ନ ୧୪୧, ୧୩୯.

~~1705~~

- କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍ କାହିଁ କାହିଁ ର୍ଯ୍ୟାମ୍ କାହିଁ କାହିଁ
ମିଶନ୍ କାହିଁ କାହିଁ କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍ /ମିଶନ୍‌ସ ର୍ଯ୍ୟାମ୍
କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ/।

୦୩ ୧୮୯୫, ନ/ନ ୧୪୬, ୧୪୭.

~~1706~~

- କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍.

୦୩ ୧୮୯୫, ନ ୧୫୨.

~~1707~~

- ମିଶନ୍‌ସ ପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍.

୦୩ ୧୮୯୫, ନ/ନ ୧୫୩, ୧୫୪.

~~1708~~

- ବୈଜ୍ଞାନିକ ପତ୍ରରେ ର୍ଯ୍ୟାମ୍.

୦୩ ୧୮୯୫, ନ/ନ ୧୫୫, ୧୫୬.

~~1709~~

- ଅନ୍ତର୍ଜାଲରେ /କ୍ଷେତ୍ରପତ୍ରରେ/ ର୍ଯ୍ୟାମ୍.

୦୩ ୧୮୯୫, ନ ୧୬୦.

~~1710~~

- სიახლის ხეობის ქათათრება /ნაამშობი სხვადის კსუდ
ყარა მემევ თვილი პოლევაძესაცან, ბორისევისა/.
03 1895, II 165, 172. #1711
- აფარის გადათრება /ს. ღერებობინაში ნაამშობი ქართველ
მაჭმავლის მოხუცის ჩერია მხრივაძის მიერ/.
03 1895, II 176. #1712
- ბერების მიზანობის გადათრება.
03 1895, II 177. #1713
- კახაშვილის, აფარის, შუახევის და ხუროს გადათრება /ნაამშობი
სოჭ. ჩვეარებ 80 ჩლის სელიმ აჭა-იში-თლილსაცან და
მაჭმავლან ფურმანიძესაცან/.
03 1895, II 181, 182, 183. #1714
- ღანიარის გადათრება.
03 1895, II 184, 188. #1715
- აფარის გადათრება.
03 1895, II 203, 206, 212, 218, 219, 224, 225. #1716
- ქართველი კათოლიკები /ისტორიკი ჩერილი/.
03 1897, II 261. #1717
- ორიოდე სიცელა ქართველ მაჭმავლისა შესახებ
03 1897, II 266. #1718
- ქართველ კათოლიკება ეპისკოპოსი საქართველოში /ისტ./.
03 1898, II 211. #1719
- ქართველ კათოლიკება ჩარმომარტენვალი /მთარგმნელ-მოწვანე
ივანე მამულევილი და პავლი იოსებ ჩაღამოვი-ჩაღაძე/.
03 1898, II 221, 233. #1720

- ქართველი კათოლიკენი არცეპატის და ჩემაღლის ხელმაწინ
/მოხუცებულია მან ნებისმიერი ამინისტი/.

კრბ 1899, III V, გენ.2.

~~1721~~

- შესართავი /ქვეღა აფარი/. აფარის ისტორიის
გარანტის შესახებ /მსსარა მაჰმადიან ქართვ.
ისტ./.

ივ 1902, N 176.

~~1722~~

- მესხეთის და ჯავახეთის კათარება.

ივ 1902, N 220, 221, 222.

~~1723~~

ქუთა. ითანა რეროპირი და თანამედროვე სასკოცო
იერინებია.

ისტ 1907, N 260.

~~1724~~

ხაფიაშვილი, მწ. ნი. ნინო და მისი დევსასწაულის აღინება

ივ 1902, N 23.

~~1725~~

ხ-შეიძლი, ა. თამარის სახელის შესახებ /შვებება საკითხს:

იდო თუ არა თამარის სახლი ნმინდანად ჩარიცხული.

ივ 1895, N 75.

~~1726~~

სახანშვილი, ა. მიმღებისადა. H. D. Іерархія ხეროვიйской
Церкви отъ начала христианства въ Российской
и до настоящаго времени. Москва, 1892г.

ივ 1892, N 29

~~1727~~

- ქ-5 უორიოპის და მ-5 უორიოპის ახალი მომის შესახებ
/"ი. ნ. ნინოსი"/.

ივ 1900, N 280.

~~1728~~

ჯაბაშვილი, თემა. ტარეატის იუსტი ქრისტეს.

ივ 1902, N 277.

~~1729~~

ჯავახიშვილი, ივ. ანდრია მოციქულის და ნი. წინოს მოღვაწეობა
საქართველოში.

ივ 1900, წ 5, 6.

~~1730~~

ჯავახიშვილი, ივ. კორესპ.: სოფ. მორისა /გორის ხელშა/. /მარტინის
ერესასწაული ქართველ მაჟმარისანებელი/.

ივ 1895, წ 124.

~~1731~~

ჯანაშვილი, მ. საისფორით და სამიმდინარეო ნერიდები
/ნერიდი ღმ/. /ხელისაწერი/: უამისნიშვა ჩმირისა
და იაკობ მოციქულისა, პირველ მთავარ-ეპისკოპოსისა
რესარემისა/.

ივ 1897, წ 258, 261.

~~1732~~

- საისფორით და სამიმდინარეო ნერიდები /ნერიდი ღმ/.

/საკვეთი სია წიგნის საცავის წიგნის წ 95 მესახებ/.

ივ 1897, წ 267.

~~1733~~

- მიმღებადის. 1. Кавказское сельское хозяйство/.

2. Епархия Всероссийской церкви, Москва, 1892г.

საქართველოს კარის საკათარიკოს /გვ. 185-198/.

ივ 1902, წ 229.

~~1734~~

- მიმღებადის. მიქელ დამართვილი. ისტ. კათარიკა ბისა
ქართველია მთის ნამდვირ სამუხების შემოფანიზ და
განმარტებით მე-XIII საუკ. ვიზუალ მე-XX საუკ. გამოც.

ივ. 1902.

ივ 1902, წ 254.

~~1735~~

- მიმღებადის. Римонтрій, епископъ Алавердескии и
протоиерей Маркъ Ткемаладзе. Списокъ местныхъ
святыицъ, читавшись в Груз. Экзархате торжеств.
литургіями и молебнами (Духов. Вестн.
Груз. Экзарх. 1903. № 1-2-й).

ივ 1903, წ 31.

~~1736~~

ასტი, თ. მწ. მარიამი გიგერი.

ავგ 1906, N 5.

1733

XX-სა. ცოლვა მარიამისა იესო ძირი და ველი.

330 1894, N 12.

1733

- შესვა იესო ქრისტესი იერუსალიმი

330 1894, N 15.

1740

ათონის მთა.

ღმ 1866, N 6.

1741

N საღმრთო ისტორია. 1300 აღმება.

სსინ 1868, III 14, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28,
29, 30, 31, 35, 36, 39.

1742

N პორტუგალის ყვითეს მხობელის მონასტრის გუარის
პირ. მნი 1871, თანვარი

1743

N ნინის ნინი.

ღმ 1878, N 40.

1744

N ანდონ კათოლიკოზის ისტორიული წერილი

ღმ 1880, N 3.

1745

N ივერიის ეპარქია /50. მედის ღავით აღმაშენებელის
ერთს/.

330 1893, N 30.

1746

N საქართველოს ნინის ნინი კიბერი, მარვა ღა ბიბინა.

330 1895, N 13.

1747

N იესო ქრისტეს ყოდა იერუსალიმის ეპარქი.

330 1897, N 16.

1748

II. ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1897, II 22.

~~1749~~

II. ৩০.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1897, II 44

~~1750~~

II. ২৫.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1897, II 46

~~1751~~

II. ৪.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1895, II 5

~~1752~~

II. ৪.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1895, II 9.

~~1753~~

II. ১০.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1897, II 219.

~~1754~~

II. ১০.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1897 ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1896, II 91, 95, 97.

~~1755~~

II. ১০.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1897, II 232.

~~1756~~

II. ১০.৩.১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ 1897 ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

"মୁଖ୍ୟ"-କୁ ৩৩০ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

৩৩০ ১৮৯৭ ৰାଜପତ୍ରର ବିଷୟରେ।

~~1757~~

II ქართველ გრიგორიანთა ისფირია. /მეტადი/.

ივ 1902, II 170.

~~1758~~

II ბიბლიოგრაფია. ცოვარ-სამწეველი კირილის ნიგნჩე:

„История Грузинской церкви и Экзархата за XIX столетие”.

ივ 1902, II 170.

~~1759~~

II ბიბლიოგრაფია. ბეჭარია ენგინერის ქამოცემული ნიგნები:

1. არქიმანიზრიცი პავლე /იილმურეაშვილი/ მაჟურიანი /1769-1854/;
2. კათოლიკეთა ერესია საქართველოში;
3. ღამა, სოფელი ია ეხრაუე, სარაც ძველად ქართველი გვარის კათოლიკეთი ცხოვრობინენ;
4. ტებარიანი გვარის არქიმანი; 5. ქართველ კათოლიკეთა გრიგორიანი სარჩეუ-ნოებაზე გადასვენა ქარ. ქუთაისს მედე სოლომონ II ერთს;
6. ქართველ კათოლიკეთა მოწვანენი, ტებარიანებინი ია მწერლი 1600 წლიდან ვიზუ 1860 წლამდე;
7. ისერ-რიული მასარები ქართველ კათოლიკეთა შესახებ მე-XI საუკუნიდან ჩვენ დრომე/;
8. ხურსიძეთა გვარის არ-ნერს... ია ცნობები ისმალეთის საქართველოს შესახებ.

ივ 1902, II 195.

~~1760~~

II უწმიდესის მეუფის ჩვენისა მეცხრე პით პაპის ქამოცხა-რება. მოწყარებითა ღვთისათა მამამთავრის ნიგნი აღ-მოსავარებებისამი. 1848.

ავგ 1906, III 1,2.

~~1761~~

II რას მოგვითხოვთ დასავალის ისფორიკოსნი ნინია ნინოს ია საქართველოს გაერისფიანების შესახებ.

ავგ 1906, II 3.

~~1762~~

II საქართველოს ჯარებისა და სამრეველოებრივი კურიული დოკუმენტი.

ავგ 1906, N 6.

~~1763~~

II მრიგობ პაპის წერილი. ნიენი ნმ. მრიგობ პირველისა
კვირისთვის ამჟამ კვირიკო ეპისკოპოსის და სხვათა ღამისმიზა
იბერი კათოლიკურ ეპისკოპოსისა; 596 ბ.

ავგ 1906, N 7

~~1764~~

II ფილისი ქართველ კათოლიკეთა თვის ეპისკოპოსის ღამისმიზა
ითანა მომავალი პაპის მიერ.

ავგ 1906, N 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18. ~~1765~~

II კარის დენომინაციური წერილის მიერ.

ავგ 1906, N 10.

~~1766~~

II ქართველი კათოლიკენი ბურიათი - სამეცნიერობით -
იმერეთი.

ავგ 1906, N 14, 15, 16.

~~1767~~

II იქვემდებარებულ უსამრეველოების მიზნებისათვის კარის დენომინაცია
/ახალციხისა, ხიდაბეგრისა, კალისა, კრისა და
არღის სამოქალაქოებათა, ქართველ კათოლიკეთა
იხოვნა, რაზა ჩამომორებულ იყვნენ სომები კა-
თოლიკეთა მმართველობას და სარათოების, რომის
ეპისკოპოსს და ადგენერალის/.

ავგ 1906, N 18.

~~1768~~

- მიმდინარებული. ჯემს რომელც სომების. სისტემა -
ანსკოზ ყებები.

ივ 1902. N 236.

~~1769~~

გ რ ა ტ ა რ ბ ი

რენალიზაცია	3
სარამისიანი ვარი დნეპრი	
წმინდა, ქმრილება, დოკისმეთყვარება	7
რვილისმაფულების საფუძველი	
ევალიმ ათონელი - ქრისტიანობის აპოლონია	31
წევარი ავალისფინჯ - აღსაჩება	47
პოლიტიკა	
კათოლიკოს-პატრიარქი კარისტიანი - სიმეონ,	
იუმელი ქრისტეს შობის ღიას	53
რვილისმაფულება ზა გილასრიდა	
შერი აღეჭსის /შუშანიას/ სარვილისმეთყვარი-	
ფილოსოფიური ნააზრევირან	58
რვილისმაფულება ზა ლილიანა	
კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II - რუსთველის	
საღვთისმეთყვარო შეხერედებანი	64
რვილისმაფულება ზა ხარიანება	
აღეჭსანირე ეპისკოპოსი - ქართველ ვარასი	
გარემონტერი	85
რომელ ტეატრი - ცინა ანკელიკა	94
ასრული ვარასის ისტორიაზა	
ისკონ ქოქებავერი - მთავარი საქოროებანი	
სასურიერო წოდებისა	102
ასრული სამინარის ისტორიაზა	
პირველი იოსებიანი - იმიტისის სემინარიის	
50 წლის დავით	110
სარამისიანი ვარი გილასრის მიმდინარეობა	120
რინარსი	138

गोदावरी अवधि:

उत्तराखण्ड के लिए गोदावरी
 गोदावरी के लिए गोदावरी

उत्तराखण्ड के लिए गोदावरी: गोदावरी गोदावरी
 उत्तराखण्ड: गोदावरी गोदावरी
 उत्तराखण्ड के लिए गोदावरी: गोदावरी गोदावरी

उत्तराखण्ड के लिए गोदावरी: गोदावरी गोदावरी,
 उत्तराखण्ड गोदावरी, उत्तराखण्ड गोदावरी,
 उत्तराखण्ड गोदावरी, उत्तराखण्ड गोदावरी

उत्तराखण्ड के लिए गोदावरी
 उत्तराखण्ड के लिए गोदावरी

